

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-5-036 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 24-20/466-196
Karar Tarihi : 24.04.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Eren YALDIZLI, Sebahat YILMAZ, Dilara TÜRK, Nilay ÖZLÜK,
Ferit CEYLAN, Metehan KAYA

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi
Temsilcisi: Av. Merter ÖZAY
Kerim Bey Köşkü Göztepe Mah. Tanzimat Sok. No:63/1
Kadıköy/İstanbul
- Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesi
Temsilcileri: Av. Saro BENGLİAN, Av. Liana BENGLİAN,
Av. Fulya KESKİN
Esentepe Mah. Kasap Sok. No:12 K:4-5 Şişli/İstanbul
- Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesi
Temsilcisi: Av. Semiha Melis AKCEN BAYIR
Kolektif House - Maslak Mah. AOS 55. Sok. 42 Maslak Sitesi
No:4 İç Kapı:542 Sarıyer/İstanbul
- Özel Saint Benoît Fransız Lisesi
Temsilcisi: Av. Özcan KARAKOÇ
Kartaltepe Mah. Limon Çiçeği Sok. No:6 D:5 Bakırköy/İstanbul
- Özel Saint-Michel Fransız Lisesi
Temsilcileri: Av. Tora PEKİN, Av. Ceren GÖRMÜŞ AVUNDUK
Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. 25/3 Beyoğlu/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** İstanbul'da faaliyet gösteren Fransa menşeli özel eğitim kurumlarından Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi, Özel Saint Benoît Fransız Lisesi, Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesi, Özel Saint-Michel Fransız Lisesi, Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesi'nin birlikte okul kayıt ücretlerinin tespitini yapmak ve öğretmen ücretlerini belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 22.06.2022 tarih ve 29114 sayı ile giren gizlilik talepli şikâyet başvurusunda özetle;

- İstanbul'da faaliyet göstermekte olan özel ortaöğretim kurumlarından Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi (ST. JOSEPH), Özel Saint Benoît Fransız Lisesi (ST. BENOÎT), Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesi (NDS), Özel Saint-Michel Fransız Lisesi (ST. MICHEL) ve Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesi'nin (STE. PULCHÉRIE)

2021-2022, 2022-2023 eğitim-öğretim yıllarında hazırlık sınıfı için belirlenen okul fiyatları konusunda aralarında anlaşarak tek fiyat uyguladıkları,

- İlgili liselerden yalnızca ST. JOSEPH'in okul fiyatlarını daha düşük tuttuğu, böylelikle müşteri gözünde okullar arasında herhangi bir uzlaşma olmadığı izlenimi oluşturulmaya çalışıldığı,
- İlgili liselerin daha önceki eğitim-öğretim yıllarına ilişkin fiyatlarına bakıldığında da liseler tarafından fiyat birliği yapıldığının ve içlerinden birinin mutlaka fiyatını daha düşük tutarak müşteri gözünde herhangi bir uzlaşma olmadığı izlenimi oluşturulmaya çalışıldığının anlaşıldığı,
- Okulların 2022-2023 eğitim-öğretim yılı için belirledikleri fiyatların bir önceki sene belirlemiş oldukları fiyatlara kıyasla enflasyon oranlarının çok üzerinde artırılarak fahiş seviyelere çıkarıldığı

iddia edilerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.06.2022 tarih ve 29114 sayı ile giren gizlilik talepli şikâyet başvurusu üzerine hazırlanan 05.07.2022 tarihli ve 2022-5-036/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 21.07.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-33/532-M sayı ile karar ile başvuru konusu iddialara yönelik olarak ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Anılan Kurul kararı ve Başkanlık Makamının 05.10.2022 tarihli ve 50868 sayılı görevlendirme onayı doğrultusunda 10.10.2022 tarihinde başlatılan önaraştırma sürecinde 11.10.2022 tarihinde ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE'de eş zamanlı yerinde inceleme yapılmıştır.
- (5) Yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile birlikte teşebbüslerden ihtiyaç duyulan bilgiler ve belgeler talep edilmiş, anılan teşebbüslerden gönderilen cevabi yazılar 17.10.2022 ve 31.10.2022 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (6) Önaraştırma sürecinde elde edilen bilgiler ve belgeler çerçevesinde hazırlanan 08.11.2022 tarihli ve 2022-5-036/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 10.11.2022 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 22-51/766-M sayılı karar ile, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak İstanbul'da faaliyet gösteren Fransa menşeli özel eğitim kurumları ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (7) Anılan soruşturma açılması kararını takiben soruşturma taraflarına, 22.11.2022 tarihli ve 53879, 53878, 53877, 53876, 53875 sayılı yazılar ile 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca haklarında soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunulmuş ve 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarının gönderilmesi talep edilmiştir. ST. JOSEPH'in ilk yazılı savunması 23.12.2022 tarih ve 34040 sayı ile, NDS'nin ilk yazılı savunması 23.12.2022 tarih ve 34055 sayı ile, STE. PULCHÉRIE'nin ilk yazılı savunması 28.12.2022 tarih ve 34173 sayı ile, ST. MICHEL'in ilk yazılı savunması 28.12.2022 tarih ve 34175 sayı ile, ST. BENOÎT'in ilk yazılı savunması ise 30.12.2022 tarih ve 34245 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (8) Soruşturma sürecinde 28.02.2023 ve 24.03.2023 tarihli yazılarla soruşturma tarafı teşebbüslerden bilgi ve belge talebinde bulunulmuş; teşebbüslerce gönderilen cevabi yazılar 07.03.2023 ve 31.03.2023 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına girmiştir.

- (9) Devam eden süreçte, soruşturmanın ilk altı aylık süresinin 10.05.2023 tarihinde sona erecek olması nedeniyle soruşturmanın tamamlanması için ek süre talebini içeren 07.04.2023 tarihli ve 2022-5-036/BN-01 sayılı Bilgi Notu Kurulca görüşülmüş ve Kurulun 13.04.2023 tarihli ve 23-18/328-M sayılı kararıyla, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrası hükmü gözetilerek soruşturmanın süresinin altı ay uzatılmasına karar verilmiştir.
- (10) Akabinde soruşturma sürecinde 21.07.2023 tarihinde soruşturma tarafı teşebbüslerden bilgi ve belge talep edilmiş; teşebbüslerce gönderilen cevabi yazılar 27.07.2023 tarihinde Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (11) Öte yandan soruşturma süreci devam ederken ST. JOSEPH tarafından gönderilen cevabi yazılardaki haftalık ek ders sayısı ve aylık ek ders ücretleri arasındaki uyumsuzluğun kaynağı hakkında bilgi edinmek için 11.08.2023 tarihinde 70232 sayılı yazı ile ST. JOSEPH'ten bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. ST. JOSEPH tarafından gönderilen cevabi yazı 14.08.2023 tarih ve 41565 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (12) Bu kapsamda, ST. JOSEPH tarafından yanlış/yanıltıcı bilgi sunulmasına yönelik olarak hazırlanan 15.08.2023 tarihli ve 2022-5-036/BN-02 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 18.08.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 23-39/752-261 sayılı karar ile, ST. JOSEPH tarafından yanlış/yanıltıcı bilgi verildiğine; bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde ST. JOSEPH'e 2022 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirin binde biri oranında idari para cezası verilmesi gerekmekte birlikte, bu tutar aynı Kanun maddesi ve "2023/1 sayılı 4054 Sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 16 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasında Öngörülen İdari Para Cezası Alt Sınırının 31/12/2023 Tarihine Kadar Geçerli Olmak Üzere Artırılmasına İlişkin Tebliğ" uyarınca öngörülen ceza alt sınırının altında olamayacağından 105.688,00 TL idari para cezası verilmesine karar verilmiştir.
- (13) Yürütülen soruşturma çerçevesinde hazırlanan 10.11.2023 tarihli Soruşturma Raporu, soruşturma taraflarına 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince 16.11.2023 ve 17.11.2023 tarihlerinde tebliğ edilmiş ve tarafların ikinci yazılı savunmaları talep edilmiştir.
- (14) Soruşturma tarafı teşebbüslerden ST. MICHEL, Kurum kayıtlarına 28.11.2023 tarih ve 45425 sayı ile giren yazı ile; ST. JOSEPH ise Kurum kayıtlarına 01.12.2023 tarih ve 45562 sayı ile giren yazı ile 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ikinci yazılı savunmalarının sunulması için 30 gün ilave süre tanınması talebinde bulunmuştur. Bu doğrultuda 14.12.2023 tarihli ve 23-58/1136-M sayılı Kurul kararı ile adı geçen teşebbüslerin ikinci yazılı savunma sürelerinin bitiminden itibaren 30 gün uzatılmasına ve soruşturmaya taraf tüm teşebbüslerin ikinci yazılı savunması için ek süre talebini içeren usulüne uygun başvuru yapması halinde bu taleplerinin kabulüne karar verilmiştir. Bu doğrultuda ST. BENOÎT ve STE. PULCHÉRIE tarafından gönderilen ikinci yazılı savunmalar 15.12.2023 tarihinde sırasıyla ve 46089 ve 46113 sayılar ile, NDS tarafından gönderilen ikinci yazılı savunma 18.12.2023 tarih ve 46199 sayı ile, süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. ST. MICHEL ve ST. JOSEPH tarafından gönderilen ikinci yazılı savunmalar ise 16.01.2024 tarihinde, sırasıyla 47428 ve 47444 sayılar ile yasal süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (15) Anılan teşebbüslerin ikinci yazılı savunmaları çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince hazırlanan 31.01.2024 tarihli Ek Yazılı Görüş, ilgili teşebbüslere 05.02.2024 tarihinde tebliğ edilmiştir. Ek Yazılı Görüş'e istinaden STE. PULCHÉRIE tarafından gönderilen üçüncü yazılı savunma 28.02.2024 tarihinde 49195 sayı ile, NDS tarafından gönderilen üçüncü yazılı savunma 29.02.2024 tarihinde 49225 sayı ile, ST. JOSEPH tarafından gönderilen üçüncü yazılı savunma 01.03.2024 tarihinde 49273 sayı

ile, ST. BENOÎT tarafından gönderilen üçüncü yazılı savunma 04.03.2024 tarihinde 49350 sayı ile, ST. MICHEL tarafından gönderilen üçüncü yazılı savunma 05.03.2024 tarihinde 49407 sayı ile, süreleri içinde, Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (16) 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısı yapılması hususu 14.03.2024 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 24-13/268-M sayı ile, sözlü savunma toplantısının 17.04.2024 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir. Sözlü savunma toplantısı anılan tarihte gerçekleştirilmiştir.
- (17) Kurul; yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre, 24.04.2024 tarih ve 24-20/466-196 sayı ile nihai kararı tesis etmiştir.
- (18) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da ve Ek Görüş'te özetle,
- Soruşturma tarafları ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE'nin; okul kayıt ücretlerini ve ücreti oluşturan unsurları birlikte tespit etmek ve ayrıca Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,
  - Anılan teşebbüslerin söz konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanamayacağı,
  - Bu nedenle soruşturma taraflarına 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasına göre iki ayrı idari para cezası uygulanması gerektiği
- ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. ST. JOSEPH

- (19) ST. JOSEPH, Lasalyen Fransız Rahipleri Cemiyeti tarafından 1870 yılında kurulmuş ve temel statüsüne Lozan Antlaşması ile kavuşmuştur. Lise, erkek okulu olarak kurulmasının ardından 1987 yılında kız öğrenci alımına başlayarak karma lise olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. Okulun eğitim süresi bir yılı hazırlık olmakla birlikte toplam beş yıldır. Lisede Fransızca, takviyeli Fransızca, matematik ve fen dersleri (fizik, kimya, biyoloji) Fransız öğretmenler veya iyi derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler tarafından Fransızca olarak okutulmaktadır. Türk dili ve edebiyatı, sosyal bilimler, felsefe gibi Türkçe ve kültür dersler Türkçe olarak okutulmakta olup, lisenin öğretmen kadrosunun üçte birini Fransız öğretmenler oluşturmaktadır.
- (20) ST. JOSEPH, ana dil olarak Fransızca ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitim vermesi sonucunda uluslararası ölçekte frankofon olan ve çift dilde kaliteli eğitim verildiğini belgeleyen, uluslararası ölçekte geçerliliğe sahip "*FrancEducation Sertifikası*"nı haizdir. Bununla birlikte ST. JOSEPH diploması 12.03.1963 tarihinde Fransız bakaloryasına eş tanınmıştır. Bu sayede öğrenciler Fransa ve Fransızca konuşulan ülkeler başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki yükseköğrenim kurumlarından kabul almaktadır.
- (21) Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25'ini Türkiye'de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmaktadır. Fransız bakaloryasına sahip öğrenciler Galatasaray Üniversitesinin kendi düzenlediği iç sınava girebilmekte ve başarılı oldukları takdirde Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmektedir. ST. JOSEPH de söz konusu liseler arasındadır.

I.1.2. ST. BENOÎT

- (22) Lazarist Rahipleri Cemiyeti tarafından 1783 yılında kurulan ST. BENOÎT'ya Lozan Antlaşması ile birlikte Türkiye'de yürürlükte olan Anayasa'ya, kanunlara, yönetmeliklere ve genelgelere uyması şartıyla faaliyet gösterme hakkı tanınmıştır. Lise, bir Fransız müdür ve kendisine kanunlar ve yönetmelikler konusunda danışmalık yapmakla görevli bir Türk müdür başyardımcısı ile yönetilmektedir. ST. BENOÎT'da Fransızca matematik ve fen dersi veren Fransız öğretmenler ile birlikte iyi derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler de bulunmaktadır. Okulun eğitim süresi bir yılı hazırlık olmakla birlikte toplam beş yıldır.
- (23) ST. BENOÎT, ana dil olarak Fransızca ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitim vermesi sonucunda uluslararası ölçekte frankofon olan ve çift dilde kaliteli eğitim verildiğini belgeleyen, uluslararası ölçekte geçerliliğe sahip "*FrancEducation Sertifikası*"nı haizdir. Bununla birlikte ST. BENOÎT diploması Fransız bakaloryasına eş tanınmıştır. Bu sayede öğrenciler Fransa ve Fransızca konuşulan ülkeler başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki yükseköğrenim kurumlarından kabul almaktadır.
- (24) Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25'ini Türkiye'de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmaktadır. Fransız bakaloryasına sahip öğrenciler Galatasaray Üniversitesinin kendi düzenlediği iç sınava girebilmekte ve başarılı oldukları takdirde Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmektedir. ST. BENOÎT da söz konusu liseler arasındadır.

I.1.3. ST. MICHEL

- (25) Frères Des Ecoles Chrétiennes Enstitüsü tarafından 1886 yılında kurulmuş olan ST. MICHEL'in kurucu temsilcisi Fadi Sfeir'dir. Erkek lisesi olarak faaliyet göstermeye başlayan lise, diğer Fransa menşeli okullar gibi temel statüsüne Lozan Antlaşması ile kavuşmuş ve 1970 yılında kız öğrenci de kabul ederek İstanbul'daki Fransız okulları arasında ilk karma lise ünvanını almıştır. ST. MICHEL bir yıl hazırlık olmak üzere toplam beş yıl eğitim vermektedir. Derslerin çoğu Fransız öğretmenler veya iyi derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler tarafından Fransızca olarak okutulmaktadır.
- (26) ST. MICHEL, ana dil olarak Fransızca ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitim vermesi sonucunda uluslararası ölçekte frankofon olan ve çift dilde kaliteli eğitim verildiğini belgeleyen, uluslararası ölçekte geçerliliğe sahip "*FrancEducation Sertifikası*"nı haizdir. Bununla birlikte Fransa'da 1963 yılının Mart ayında çıkan kararname ile ST. MICHEL diploması Fransız bakaloryasına eş tanınmıştır. Bu sayede öğrenciler Fransa ve Fransızca konuşulan ülkeler başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki yükseköğrenim kurumlarından kabul almaktadır.
- (27) Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25'ini Türkiye'de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmaktadır. Fransız bakaloryasına sahip öğrenciler Galatasaray Üniversitesinin kendi düzenlediği iç sınava girebilmekte ve başarılı oldukları takdirde Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmektedir. ST. MICHEL de söz konusu liseler arasındadır.

I.1.4. NDS

- (28) NDS, 1856 yılında Notre Dame de Sion Rahibeleri tarafından kurulmuş olup Türkiye'de resmen açılan ilk kız lisesi olmuştur. Bir yıl hazırlık olmak üzere toplamda beş yıl eğitim vermektedir. Lise, temel statüsünü Lozan Antlaşması ile kazanmıştır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere iki dilde eğitim vermekle birlikte derslerin çoğu Fransız öğretmenler veya iyi

derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler tarafından Fransızca olarak okutulmaktadır. NDS tarafından öğrencilere hazırlık yılında yalnızca Fransızca eğitim verilirken ara sınıflarda ana dil Fransızca olmakla birlikte ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitimi verilmektedir.

- (29) NDS, ana dil olarak Fransızca ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitim vermesi sonucunda uluslararası ölçekte frankofon olan ve çift dilde kaliteli eğitim verildiğini belgeleyen, uluslararası ölçekte geçerliliğe sahip “*FrancEducation Sertifikası*”nı haizdir. Bununla birlikte NDS diploması, Fransız bakaloryasına eş tanınmıştır. Bu sayede öğrenciler Fransa ve Fransızca konuşulan ülkeler başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki yükseköğrenim kurumlarından kabul almaktadır.
- (30) Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25’ini Türkiye’de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmaktadır. Fransız bakaloryasına sahip öğrenciler Galatasaray Üniversitesinin kendi düzenlediği iç sınava girebilmekte ve başarılı oldukları takdirde Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmektedir. NDS de söz konusu liseler arasındadır.

I.1.5. STE. PULCHÉRIE

- (31) STE. PULCHÉRIE, 1846 yılında kuruluşundan 2000 yılına kadar kız ortaokulu olarak faaliyet göstermiş ve 1998 yılında yasalaşan İlk Öğretim Kanunu ile Millî Eğitim Bakanlığının onayı doğrultusunda lise statüsüne geçerek faaliyetine devam etmiştir. Okulda verilen eğitim süresi bir yıl hazırlık olmak üzere toplamda beş yıldır. Matematik, fizik, kimya, biyoloji ve bilgisayar bilimi gibi fen ağırlıklı dersler Fransız öğretmenler veya iyi derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler tarafından Fransızca olarak okutulurken Türk dili ve edebiyatı, tarih, coğrafya, felsefe, beden eğitimi, din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri Türkçe okutulmakta ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitimi verilmektedir.
- (32) STE. PULCHÉRIE, ana dil olarak Fransızca ve ikinci yabancı dil olarak İngilizce eğitim vermesi sonucunda uluslararası ölçekte frankofon olan ve çift dilde kaliteli eğitim verildiğini belgeleyen, uluslararası ölçekte geçerliliğe sahip “*FrancEducation Sertifikası*”nı haizdir. Bununla birlikte STE. PULCHÉRIE diploması 1963 yılında Fransız bakaloryasına eş tanınmıştır. Bu sayede öğrenciler Fransa ve Fransızca konuşulan ülkeler başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki yükseköğrenim kurumlarından kabul almaktadır.
- (33) Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25’ini Türkiye’de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmaktadır. Fransız bakaloryasına sahip öğrenciler Galatasaray Üniversitesinin kendi düzenlediği iç sınava girebilmekte ve başarılı oldukları takdirde Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmektedir. STE. PULCHÉRIE de söz konusu liseler arasındadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektöre İlişkin Bilgi

- (34) Ülkemizde faaliyet gösteren Fransız okulları, temelini 24.07.1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması’ndan almaktadır. Günümüzde 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun (5580 sayılı Kanun) “*Tanımlar*” başlıklı 2. maddesinde yabancı okullar, “*Yabancılar tarafından açılmış özel okullar*” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Kanun’un “*Amaç ve Kapsam*” başlıklı 1. maddesinde yer alan “*Bu Kanunun amacı, (...) yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının; eğitim-öğretim, yönetim, denetim, gözetim ve personel çalıştırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.*” ifadeleriyle de

Türkiye’de faaliyet gösteren Fransız okullarının tabi olduğu mevzuatın Türk mevzuatı olduğu tespit edilmiştir.

- (35) Dosya kapsamında incelenen iddialardan birini, soruşturma tarafı okulların eğitim ücretlerini birlikte belirledikleri iddiasının oluşturması hasebiyle, aşağıda Türk mevzuatında yer alan düzenlemelerden yalnızca okul ücretlerinin belirlenmesine ve sair gerekli hükümlere ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.
- (36) 5580 sayılı Kanun’un mali hükümlere ilişkin 12. maddesinde; okulların faaliyetlerini sadece kazanç sağlamak için düzenleyemeyeceği; ancak Türk millî eğitiminin amaçları doğrultusunda eğitimin kalitesini yükseltmek, gelişmelerine fırsat ve imkân verecek yatırımlar ve hizmetler yapmak üzere gelir sağlayabilecekleri belirtilmiştir. Aynı Kanun’un 13. maddesinde “*Öğrenim ücreti ve diğer ücretler, kurumlarca her yıl tespit edilerek ocak ayından itibaren en geç mayıs ayında ilân edilir.*”, “*Ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilân ve tahsil edileceği yönetmelikle belirlenir.*” hükümleri yer almaktadır. Madde içinde bahsi geçen yönetmelik ise 20.03.2012 tarihli ve 28239 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği’dir (Yönetmelik).
- (37) Doğrudan dosya kapsamında incelenen hususlara yönelik çeşitli hükümler içeren ve her derecedeki ve türdeki özel öğretim kurumlarının açılışı ve işleyişiyle ilgili usul ve esasları düzenleyen Yönetmelik’in beşinci bölümünde “*Ücretlerin Tespit, İlan ve Tahsil*” konusu düzenlenmiş olup “*Ücret tespit*” başlıklı 53. maddesinde okulların; ücretlerini, velilerle veya kursiyerlerle yapacakları ve Bakanlıkça belirlenerek Genel Müdürlük internet sayfasında yayımlanan özel sözleşmelerinde sağlayacaklarını belirttikleri eğitim ve öğretim imkânlarına, gelişmelerine imkân verecek yatırım ve hizmetler ile diğer işletme giderlerine göre tespit etmeleri gerektiği belirtilmiştir.
- (38) Aynı maddenin devamında yer alan “*Ancak okulların ara sınıflarının eğitim ücreti bir önceki eğitim öğretim yılında ilan edilen, okulda devam eden öğrencilerin ücreti ise öğrenci kayıt sözleşmesinde belirlenen eğitim ücretine bir önceki yılın ortalama (Y.İ-ÜFE+TÜFE)/2 oranına en fazla % 5 oranında artış yapılarak belirlenir.*” ifadesi 06.01.2023 tarihinde yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’le yapılan değişiklikle “*Ancak okulların ara sınıflarının eğitim ücreti bir önceki eğitim öğretim yılında ilan edilen, okulda devam eden öğrencilerin ücreti ise öğrenci kayıt sözleşmesinde belirlenen eğitim ücretine yapılacak artış oranı, yılsonu TÜFE oranı dikkate alınarak Bakanlıkça belirlenen oranı aşmayacak şekilde tespit edilir.*” olarak düzenlenmiştir. Akabinde “*Ders yılı içerisinde kayıt yaptıran öğrencilerin bir sonraki yılın eğitim ücretleri kayıt yaptırdığı yıl için ilan edilen eğitim ücreti üzerinden; öğrenim gördüğü yıla ilişkin indirim şartları ortadan kalkan öğrencilerin bir sonraki yılın eğitim ücretleri ise öğrencinin okula kayıt olduğu yıldaki indirimsiz ücrete öğrenim gördüğü her yıl için bu fıkrada belirtilen oranda artış yapılarak belirlenir.*” ifadesi yer almaktadır.
- (39) Söz konusu maddeden özel okul ücretlerinin tespitine ilişkin temel olarak ikili bir ayrıma gidildiği anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki ve esas olanı özel okulların öğretim ücretlerini velilerle yapacakları sözleşmeler çerçevesinde sunacakları eğitim-öğretim imkânlarına, yapacakları yatırımlara ve işletme giderlerine göre tespit etmeleridir. Bu yönüyle bakıldığında özel okulların ücret tespit ederken, *ara sınıflar hariç olmak üzere*, herhangi bir kısıtlamayla karşı karşıya olmadığı görülmektedir. Bir başka ifadeyle özel okullar, hazırlık sınıfı yahut hazırlık sınıfı olmayan liselerde birinci sınıf kayıt ücretlerini serbestçe belirleyebilmektedir.
- (40) Diğer taraftan Yönetmelik’in 53. maddesinin devamında yer verilen ikinci temel koşul ise özel okullar tarafından belirli şartlar altında yapılacak zamlara ilişkin azami bir sınır belirlenmesini içermektedir. Buna göre, okulda devam eden *ara sınıf öğrencilerinin ücreti*,

bir önceki dönem öğrenci kayıt sözleşmesinde belirlenen eğitim ücretine yapılacak artış oranı, yılsonu TÜFE oranı dikkate alınarak MEB tarafından belirlenen oranı aşmayacak şekilde belirlenebilmektedir. Benzer şekilde özel okulların ara sınıflarına naklen kaydolacak öğrencilerin eğitim ücreti de bir önceki eğitim-öğretim yılında ilan edilen eğitim ücretine, yılsonu TÜFE oranı dikkate alınarak belirlenen oranı aşmayacak şekilde belirlenebilmektedir.

- (41) Bununla birlikte 06.01.2023 tarihinde Yönetmelik'te yapılan değişiklik kapsamında 2023-2024 eğitim öğretim yılına ilişkin olarak özel okulların ücret artışı Millî Eğitim Bakanlığı tarafından %65 ile sınırlandırılmıştır. Ancak 05.08.2023 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile birlikte özel okulların ücret artışının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmesine ilişkin düzenleme kaldırılmış, ilgili madde eski haline getirilmiştir.
- (42) Sonuç olarak, özel okullar yeni kayıtlar kapsamındaki 1., 5. ve 9. sınıf öğrencilerinin okul ücretlerini herhangi bir sınıra tabi olmadan kendi maliyet yapılarını esas alarak velilerle akdedecekleri sözleşmeler aracılığıyla serbestçe belirleyebilmektedir. Ancak 1., 5. ve 9. sınıfın dışındaki ara sınıfların zam oranı, Yönetmelik hükümleri uyarınca (yurt içi ÜFE+TÜFE)/2 oranına en fazla %5 ilave edilerek hesaplanmaktadır.
- (43) Diğer yandan, Fransız okullarının hukuki statülerine ve ücret tespitlerine yönelik bilgilerin ardından önem arz eden bir diğer konu da bu okullarda çalışacak öğretmenlerin statülerine yönelik hususlardır. Konuyla ilgili, Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında sosyal güvenlik ilişkilerini düzenlemeyi amaçlayan 08.04.1965 tarihli "*Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması*"¹'nin mütekabiliyet ilkesi ile tamamlanmasını teminen imzalanan 20.01.1972 tarihli "*Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme*"²'nin 5. maddesinin ikinci fıkrasına aşağıda yer verilmektedir:
- "Aşağıdaki kimseler bu Sözleşmenin uygulama alanına girmez;*
- (1) Ücret karşılığı bir iş yapan işçilerle, benzerleri dışındaki çalışan kimseler;*
- (2) Sivil ve askeri memurlar ve benzerleri;*
- (3) Elçilik veya Konsolosluk meslek memurları ile Kançılara memurları;*
- (4) Bir teknik yardım anlaşmasına dayanarak, bir Devlet tarafından diğer Devlet emrine verilen memurlar; bunlar iki memleket arasında mün'akit işbirliği anlaşmalarında sosyal güvenlikle ilgili olarak öngörülmüş veya öngörülecek hükümlere tabidirler."*
- (44) Türkiye'de faaliyet gösteren Fransız okullarında görev alan Fransız öğretmenler; ülkelerinde geçerli olan kanunlara göre devlet memuru sayılmakta, Fransa'daki özlük hakları ve sosyal güvenceleri korunmakta, hangi usul ve esaslara göre atanacakları ile yabancı ülkelerde görev alma şartları gibi hususlar Fransa Hükümeti tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla Fransız öğretmenlerin, Türkiye'de çalışıyor olsalar dahi, atanma şartları Fransa'da geçerli olan sistemlere ve sınavlara göre gerçekleşmekte, özlük haklarına ilişkin konular ise Fransa Hükümeti tarafından belirlenmektedir. Sonuç olarak hükümden de anlaşılacağı üzere; Sözleşme'nin genelinde kabul edilen mütekabiliyet ilkesi bu madde açısından gözetilmemiştir.
- (45) Bu noktada Fransa'daki eğitim sisteminden ve öğretmen olma koşulları ile türlerinden bahsetmek faydalı olacaktır. Fransız eğitim sistemi temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere üç düzeyde örgütlenmiştir. Fransa'da öğretmen olabilmek için alınacak eğitimde "Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri" (*Institut Universitaire de Formation des*

¹ https://www.csqb.gov.tr/media/75661/digm_ismucu_fransa.pdf

² https://www.csqb.gov.tr/media/80553/digm_sga_fransa.pdf

Maitres) önemli rol oynamaktadır. Üniversite yapısı içinde yer alan Öğretmen Yetiştirme Enstitüleri temeline dayalı bu sistemde okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve hazırlık okulları için öğretmen yetiştirilmektedir. Öğretmen Yetiştirme Enstitülerinde;

- a) İlkokul öğretmenliği (CAPE / *Certificat D'aptitude Au Professorat des Écoles* / İlkokul Öğretmenliği Yeterlilik Sertifikası),
- b) Kolej ve lise öğretmenliği (CAPES / *Certificat D'aptitude Au Professorat De L'enseignement Du Second Degré* / Ortaöğretim Öğretmenliği Yeterlilik Sertifikası),
- c) Beden eğitimi ve spor öğretmenliği (CAPEPS / *Certificat D'aptitude Au Professorat D'éducation Physique Et Sportive* / Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Yeterlilik Sertifikası),
- d) Teknik lise öğretmenliği (CAPET / *Certificat D'aptitude Au Professorat De L'enseignement Technique* / Teknik Öğretim Öğretmenliği Yeterlilik Sertifikası),
- e) Meslek lisesi öğretmenliği (CAPLP2 / *Certificat D'aptitude Au Professorat De Lycée Professionnel* / Meslek Lisesi Öğretmenliği Sertifikası),
- f) Temel eğitim danışmanlığı (CPE / *Conseiller Principal D'éducation*)

programları yer almaktadır.

- (46) Ortaöğretim sistemi içinde “*kapesien*” tipi öğretmenler³, CAPES (*Certificat d'Aptitude au Professorat de L'Enseignement du Second degres*) olarak adlandırılan ulusal bir sınavı başarıyla geçmek zorundadır. Bu nedenle kendilerine “*kapesien*” denilmektedir. Bu öğretmenler; ortaokul birinci sınıftan, eğer kadro izin veriyorsa lise son sınıfa kadar, haftada 18 saat derse girmekte ve bir tek branşta öğretim yapmaktadırlar. CAPES derecesi edinen aday, ilkokul öğretmenlerinin aksine bölgesini terk etmekte ve ülke çapında tayin edilmektedir. CAPES derecesi edinmiş öğretmen sözleşmeye tabi tutulmamakta, kendisine iş garantisi sağlanmaktadır⁴. Merkezi bir sınav olan CAPES beş alanı kapsamaktadır;

- a) Edebiyat: Felsefe, klasik edebiyat, çağdaş edebiyat, tarih ve coğrafya, yaşayan yabancı diller (Almanca, İngilizce, Arapça vb.), bölgesel diller (Brötanca, Katalanca, Baskça vb.).
- b) Fen Bilimleri: Matematik, biyoloji ve jeoloji, fizik ve kimya, fizik ve uygulamalı elektrik.
- c) Ekonomi: Ekonomi ve toplum bilimleri.
- d) Sanat: Plastik sanatlar, müzik eğitimi, şan eğitimi.
- e) Dokümantasyon.

- (47) Yukarıda aktarılan bilgilerden; Türkiye’de görev yapan ve “*kapesienler*” olarak adlandırılan Fransız öğretmenlerin gerek atanma usul ve esasları gerekse de özlük haklarına ilişkin konuların düzenlenmesi açısından bağlı oldukları otorite bakımından farklı düzenlemelere tabi oldukları anlaşılmaktadır. Diğer yandan Türkiye’de faaliyet gösteren Fransız okullarında görev yapan Türk öğretmenlerin böyle bir ayrıma tabi olmadıklarının, hem öğretmen olma hem de çalışma usul ve esasları bakımından Türk mevzuatına tabi olduklarının belirtilmesi gerekmektedir. Nitekim 5580 sayılı Kanun’un “*Özlük hakları ve sorumluluklar*” başlıklı 9. maddesinde aşağıdaki hüküm yer almaktadır:

“(..)

³ <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1233-published.pdf> Erişim Tarihi: 24.08.2023

⁴ http://acikerisim.uludag.edu.tr/jspui/bitstream/11452/16618/1/6_1_4.pdf Erişim Tarihi: 24.08.2023

Sosyal yardım kapsamındaki ek ödemeler, bütçe kanunlarıyla resmî okul öğretmen ve personeline sağlanan haklara denk olarak okul öğretmenlerine ve personeline de ödenir. Sosyal yardım kapsamındaki ek ödemelerden gelir vergisi kesilmez.

Kurumlardaki ek ders ücreti miktarı, resmî okullar için tespit edilen miktardan az olamaz. Ancak, 8 inci madde uyarınca resmî okul ve kurumlardan ücretli olarak görevlendirilenlere verilecek ek ders ücreti miktarı, resmî okullar için tespit edilen ek ders ücretinin iki katını geçemez.

Kurumlarda görev yapan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve usta öğreticiler, bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere;

a) Sosyal güvenlik ve özlük hakları yönünden; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 4857 sayılı İş Kanunu,

(...)

hükümlerine tâbidir.

(...)"

- (48) Dosya kapsamında, özellikle, kendisini oluşturan her bir unsur ile birlikte Türk öğretmenlerin brüt maaşları önem arz etmektedir. Soruşturma süreci boyunca elde edilen bilgilerden ve belgelerden Fransız liselerinde çalışan Türk öğretmenlerin brüt maaşları hesaplanırken çeşitli Bakanlıklar tarafından yayımlanan ve aslen devlet memurları için düzenlenmiş birtakım mevzuat hükümlerinin baz alındığı ve Türk öğretmenlerin brüt maaşlarının baz maaş ile birlikte birkaç kalemden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu kalemlerden iş gücü, eğitim tazminatı ve ek ders ücreti, soruşturma tarafı okulların tamamı tarafından düzenlenen bordrolarda ortak şekilde yer alırken brüt maaşı oluşturan diğer kalemlerin yalnızca ismen farklılık gösterdiği görülmektedir.
- (49) Bahsi geçen kalemlerden iş gücüne ilişkin göstergeler, 2006/10344 sayılı ve "Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Karar" isimli Bakanlar Kurulu Kararı'nda⁵ (2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı) I Sayılı Cetvel'in "(D) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Bölümü" (I Sayılı Cetvel (D) Bölümü) altında yer alan puanların toplanması ile belirlenmektedir. Bu cetvele göre baz puanlar ile birlikte müdür, müdür yardımcısı, yabancı dil dışındaki dersleri yabancı dilde okutan öğretmenler ile yabancı dil öğretmenlerine 500 puan güçlük zammı ödeneceği ise "NOT" kısmında düzenlenmektedir. Diğer bir ifadeyle I Sayılı Cetvel (D) Bölümü'nde yer alan baz puanlara ek olarak eğitim-öğretim hizmetlerinde çalışan personellerin ünvanına ve eğitim verdiği dile göre puanlar farklılık arz etmektedir. Bahsedilen hususlara ilişkin tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Eğitim-Öğretim Hizmetlerinde Çalışan Personele Uygulanacak Göstergeler

		ZAMLAR				Toplam
		İş Güçlüğü	İş Riski	Temininde Güçlük	NOT'ta Yer Alan Temininde Güçlük	
ÜNVANLAR	Müdür	925	250	0	500	1675
	Müdür Yardımcısı	900	250	0	500	1650
	Yabancı Dilde Eğitim Veren Öğretmen	0	500	250	500	1250
	Türkçe Dilinde Eğitim Veren Öğretmen	0	500	250	0	750

- (50) Bu göstergelere uygulanacak katsayılar ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılan ve 25.08.2021 tarihli ve 31579 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin

⁵ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/05/20060505-1.htm>

2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme” isimli Tebliğ’in (Tebliğ) “Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik Mali ve Sosyal Haklar” başlıklı İkinci Kısım’ında düzenlenen “Kamu Görevlilerinin Geneline Yönelik Toplu Sözleşme” başlıklı Birinci Bölümünde yer alan “Katsayıların belirlenmesi ve ücretlerin artırılması” başlıklı 5. maddesine göre belirlenmektedir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında bahsi geçen Tebliğ’in 8. maddesinde düzenlenen hallerden biri⁶ gerçekleştiği takdirde katsayıların Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yeniden belirleneceği ve duyurulacağı hüküm altına alınmıştır.

- (51) Bu doğrultuda Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 04.07.2022 tarihli Genelge’nin (Sıra No: 9)⁷ 1. maddesinin (a) bendinde iş güclüğü ile eğitim tazminatı kalemlerinde uygulanacak katsayılar belirtilmektedir. Buna göre, “657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile (...) iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,105796) olarak belirlenmiştir.”
- (52) Öğretmenlerin brüt maaşlarındaki kalemlerden bir diğeri olan eğitim tazminatı için göstergeler ise 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın III Sayılı Cetvel’in “Diğer Tazminatlar” bölümü altında yer alan “Eğitim Öğretim Tazminatı” “3-4 dereceden aylık alanlar” altında belirtilen göstergedir. Tazminat oranı yüzdesel olarak belirlendiği için gösterge $95 \times 100 = 9500$ şeklinde hesaplanmaktadır.
- (53) Bu kaleme uygulanacak katsayılar ise yine 04.07.2022 tarihli Genelge’nin (Sıra No: 9) 1. maddesinin (a) bendinde belirtilmektedir. Buna göre, “657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0.333603) (...) olarak belirlenmiştir.”
- (54) 5580 sayılı Kanun’un 8. maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “Türkçe’den başka dille öğretim yapan ve yabancılar tarafından açılmış bulunan okulların kurucuları ile müdürleri, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu, Türkçe veya Türkçe kültür dersleri öğretmenliği yapma niteliğini taşıyan ve öğretim dilini bilenlerden birini, Türk müdür başyardımcısı olarak çalışma izni düzenlenmek üzere valiliğe önerir.” hükmü kapsamında Türkiye’de faaliyet gösteren Fransa menşeli liselerin yönetiminde Fransız müdürle birlikte bir Türk müdür başyardımcısı bulunması zorunludur.
- (55) Okullar tarafından belirlenen öğrenci kayıt ücretlerinin ise 5580 sayılı Kanun’un 13. maddesi kapsamında en geç ocak ayından itibaren mayıs ayının sonuna kadar ilan edilmesi gerekmekte olup ilan edilmemesi halinde önceki yılın kayıt ücretleri uygulanmaktadır.

1.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (56) İlgili ürün pazarı, belirli bir ürün ile tüketici gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından benzer olan ürünlerden oluşmaktadır. Başka bir deyişle ilgili ürün pazarı; ürün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları bakımından tüketici tarafından ikame edilebilir sayılan bütün ürünleri kapsamaktadır. İlgili ürün pazarı tanımında talep ikamesinin yanında, talep ikamesine eş değer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de hesaba katılmaktadır.

⁶ Tebliğ’in 8. maddesi, TÜİK tarafından açıklanan TÜFE’nin altı aylık değişim oranlarının yüzdesel değişimine göre TÜFE oranlarının ne kadar artırılacağına yönelik oranların düzenlendiği maddedir.

⁷ <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2022/07/Mali-ve-Sosyal-Haklar.pdf>

- (57) Hakkında soruşturma yürütülen ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÈRIE eğitim öğretim sektöründe hizmet vermekte olan ve tamamı İstanbul ilinde faaliyet gösteren özel ortaöğretim kurumları olup hazırlık sınıfında zorunlu olarak Fransızca dilinde eğitim vermektedir. Devam eden sınıflarda, Türkçe ve İngilizce dillerinde de eğitim verilmesine rağmen birinci yabancı dil Fransızca'dır. Dersler, ağırlıklı olarak Fransız öğretmenler veya iyi derecede Fransızca bilen Türk öğretmenler tarafından Fransızca olarak okutulmaktadır. Soruşturma kapsamında incelenen okullar, Fransızca dilinde eğitim verildiğini ve farklı alanlarda Fransızca dilinde çalışma olanağı sağlandığını belgeleyen, tüm dünyada geçerliliği kabul edilmiş "*Label FrancEducation Sertifikası*"nı haizdir.
- (58) Öğrencilerin bu okullardan mezun olduktan sonra aldıkları diplomaya "Fransız bakaloryası denkliği" tanınmaktadır. Bu denklik sayesinde öğrenciler, Fransa başta olmak üzere Fransızca konuşulan diğer ülkelerdeki üniversitelere sınavsız başvurabilme imkânına sahip olmaktadır. Bunun yanı sıra Galatasaray Üniversitesi, ilgili Fransız liselerinde öğrenim görmüş öğrenciler için %25 oranında özel kontenjan ayırmakta ve kendi düzenlediği iç sınav yoluyla öğrenci almaktadır. Bu sayede bahsi geçen okullardan mezun olan öğrenciler, Galatasaray Üniversitesinde okuyabilmek için döneminde geçerli olan üniversite sınavının yanı sıra Galatasaray Üniversitesinin yaptığı sınava girme olanağına da sahip olmaktadır.
- (59) Azınlık ve vakıf okulları hariç özel okullar, kar amacına dayalı ticari politika gütmeleri nedeniyle devlet okullarından ayrılmaktadır. Diğer yandan ilgili pazarda sunulan hizmetlerin niteliğinin ve kalitesinin her bir özel okul bazında farklılaşması nedeniyle özel okullar, kendi içinde de alt kırılımlar oluşturmaktadır. Bu çerçevede ülke genelindeki özel okulların faaliyetlerine bakıldığında, Fransız liselerinin eğitim diliyle birlikte öğrencilerine gerek okurken gerekse de mezun olduktan sonra sağladığı imkânlardan ötürü sunduğu hizmetin, tüketici gözündeki özellikleri ile yöneldiği amaç bakımından diğer özel okulların sunduğu hizmetlerden farklılaştığı ve onlarla ikame edilemeyeceği anlaşılmaktadır.
- (60) Soruşturmanın konusunu oluşturan ihlal iddialarından bir diğerini, soruşturma tarafı olan ve Fransızca eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumlarında çalışan Türk öğretmenlerin maaşlarının birlikte tespitine yönelik anlaşmaların yapıldığı iddiası oluşturmaktadır. İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un (İlgili Pazar Kılavuzu) 20. paragrafında geçen "*... inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyorsa ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*" hükmü doğrultusunda, yukarıda yer verilen tespitlerle birlikte soruşturma kapsamında incelenen iddialar bakımından yapılacak değerlendirmeyi değiştirmeyeceğinden, kesin bir ilgili pazar tanımı yapılmamıştır. Bununla birlikte, yapılan tespitlerde ve değerlendirmelerde "*Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı*" ve "*Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumlarında iş gücü pazarı*" göz önünde bulundurulmuştur.

I.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (61) Soruşturmanın, İstanbul ilinde faaliyet gösteren Fransız liselerine yönelik olarak açılmış olması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*İstanbul ili*" olarak belirlenmiştir.

I.3. Soruşturma Tarafları Hakkındaki Geçmiş Tarihli Kurul Kararları

- Kurulun 19.12.2013 tarihli ve 13-71/960-407 sayılı kararı

- (62) Kurulun ilgili kararında; Fransız liseleri okul yöneticilerinin her yıl nisan ayında toplanmak suretiyle yıllık kayıt ücretlerini birlikte belirledikleri, kayıt ücretlerinin yanında daha birçok konuda (pedagojik ihtiyaçlar, eğitim programı, kültürel etkinlikler vb.) istişarede

buldukları tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ve emareler dikkate alınarak, haklarında inceleme yapılan teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu etki doğuran ya da doğurabilecek uygulamalardan kaçınılmalarının gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde adı geçen teşebbüslere aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesine karar verilmiştir.

- **Kurulun 07.07.2015 tarihli ve 15-28/328-103 sayılı kararı**

- (63) 24.02.2015 tarihinde NDS, Fransız liselerinin yıllık kayıt ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına muafiyet tanınması talebi ile Kuruma başvuruda bulunmuştur. Kurulun ilgili kararında; İstanbul ilinde faaliyet gösteren Fransız liselerinin yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartları karşılamaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağı, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığı, bununla birlikte, 19.12.2013 tarihli ve 13-71/960-407 sayılı Kurul kararı gereğince 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu etki doğuran ya da doğurabilecek uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde gönderilen görüş yazısı da dikkate alınmak suretiyle Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili teşebbüslere tekrar görüş bildirilmesine karar verilmiştir.

I.4. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler^{8,9}

I.4.1. ST. MICHEL

- (64) Dosya kapsamında 11.10.2022 tarihinde ST. MICHEL'de yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelere aşağıda yer verilmektedir.
- (65) **Bulgu-2:** ST. MICHEL (.....)¹⁰'nin kullandığı bilgisayardan elde edilen ve 30.06.2022 tarihinde ST. MICHEL (.....) tarafından (.....) <(.....)>, ST. MICHEL (.....), ST. MICHEL (.....), (.....)<(.....)>, ST. MICHEL (.....) ve (.....)'na <(.....)> gönderilen "*Charte protocolaire pour les inscriptions*"¹¹ konulu e-postaya ve ekine¹² aşağıda yer verilmiştir:

30.06.2022
<u>Kimden</u> : ST. MICHEL (.....)
<u>Kime</u> : ST. MICHEL personeli (.....)
ST. MICHEL (.....)
ST. MICHEL (.....)
ST. MICHEL personeli (.....)
ST. MICHEL (.....)
ST. MICHEL personeli (.....)
<u>Konu</u> : <i>Charte protocolaire pour les inscriptions</i>

⁸ Yazışmalardan alıntılanan ifadeler aslına uygun olarak işlenmiş, belgelerde herhangi bir düzeltme yapılmamıştır.

⁹ Belgelerin numaralandırılmasında ilgili rapordaki belge numaraları korunmuştur.

¹⁰ E-postada (.....) olarak yer alan kişinin, ST. MICHEL (.....) olduğu anlaşılmıştır.

¹¹ ST. MICHEL tarafından gönderilen birinci yazılı savunmada ilgili ifadelerin çevirisi; "*kayıtlar için kılavuz*" olarak yapılmıştır.

¹² İlgili e-posta ekinin Türkçe tercümesine ST. BENOÎT'da yapılan yerinde inceleme sonucunda da ulaşılmış olup bahsi geçen belgeye Bulgu-8'de yer verilmiştir.

“Değerli arkadaşlar,

Bu Pazartesi başlayacak olan kayıtlar öncesinde, son toplantıda tüm müdürlerin imzaladıkları ve Tutel¹³'in de onayı alınarak yapılmış olan kayıt protokolünü sizlerle paylaşıyorum.

Dikkatle okumanızı rica ediyorum. Her şeyden önce öğretmenlere ve öğrencilere kurumları karşılaştırmamalarını, okulumuzun başarılarını ve güçlü yönlerini vurgulamaları gerektiğini hatırlatırız. Ekiplerimize tamamen güveniyorum çünkü şeffaflık ruhu içinde çalışıyoruz.

En iyi puanı alan ilk 3'e burs konusunda söz vermemek gerekiyor. Burs ihtimalini elbette tartışabiliriz ama eylül sonunda bir komisyon kuruluyor ve bursları öncesinde garanti etme hakkımız yok. Tüm diğer okullar da aynı şekilde yapıyorlar.

(...)

- (66) **Bulgu-3:** ST. MICHEL (.....)'nin kullandığı bilgisayardan elde edilen ve 10.09.2022 tarihinde ST. JOSEPH (.....) tarafından ST. BENOÎT personeli (.....)'e gönderilen “tutanak” konulu e-postaya aşağıda yer verilmiştir:

10.09.2022

Kimden : ST. JOSEPH (.....)

Kime : ST. BENOÎT personeli (.....)

Konu : tutanak

“Merhaba (.....) Hanım,

Ekte Türkçeden Fransızcaya tercüme edilen toplantı tutanaklarını bulabilirsiniz.

Maalesef, yolladığınız tutanaklardan Liselerin uyguladığı veya uygulayacağı methot hakkında pek fikir edinemedim ve bu nedenle mot a mot tercüme ettim.

Bu konuda Müdürlerin ve bizlerin, kullanılan metot hakkında sağlıklı bir fikir edinmemiz için, her lisenin altta belirlediğimiz statüde bir öğretmenin alacağı toplam brütün hesaplanmış şeklini göstermesi en uygunu olur diye düşünüyorum.

KIDEM YILI. 20 sene

EK DERS. 9 saat.

Bu statüde olan bir S.J: öğretmenin ücret toplam brüt göstergesini ekte paylaşıyorum.

(...)

- (67) Yukarıda yer verilen e-postaya cevaben, 12.09.2022 tarihinde ST. BENOÎT personeli (.....) <(.....)> tarafından ilgili okulun muhasebe departmanına, ST. JOSEPH (.....)'a, NDS personeli (.....)'ye <(.....)>, ST. MICHEL (.....)'ye, STE. PULCHÉRIE personeli (.....)'a <(.....)>, (.....)'a <(.....)> ve ST. BENOÎT (.....)'e gönderilen “tutanak” konulu e-postaya aşağıda yer verilmiştir:

12.09.2022

Kimden : ST. BENOÎT personeli (.....)

Kime : ST. BENOÎT Muhasebe

ST. JOSEPH (.....)

NDS personeli (.....)

ST. MICHEL (.....)

STE. PULCHÉRIE personeli (.....)

(.....)

ST. BENOÎT (.....)

Konu : tutanak

¹³ ST. MICHEL tarafından gönderilen birinci yazılı savunmada bahsi geçen ifadenin “kurucu temsilci” için kullanıldığı belirtilmektedir.

“Merhabalar,

07.09.2022 tarihinde Saint Benoit Fransız Lisesi'nde gerçekleşen toplantının Türkçe ve Fransızca tercümelerini müdürlerimizle paylaşabilmek adına onayınıza sunarım.

Tercüme için (.....) beye teşekkürler.

Ayrıca tavsiyesine uyararak her okulun hesaplamasını paylaşması durumunda o tutarlar da yöneticilerimize gönderilebilecektir.

Anlayışınız işbirliğiniz ve geri bildirimleriniz için şimdiden teşekkürler.

İyi haftalar.”

- (68) Bulgu-3'teki e-posta silsilesinde bahsi geçen “TUTANAKTIR” başlıklı e-posta ekine aşağıda yer verilmiştir:

“-TUTANAKTIR-

Gündem: Fransız Okulları 2022-2023 Öğretmen Maaşları Hesaplaması

Özel Saint Benoit Fransız Lisesi Kemeraltı Cad.No:11 Karaköy/Beyoğlu/İstanbul adresinde saat 10:30 ve 12:10 saatleri arasında aşağıda okul ve isimleri belirtilen kişiler toplanarak yine aşağıda belirtilen konular konuşularak tutanağa bağlanmıştır.

Saint Joseph Fransız Lisesi;

- Baz maaş (kadro maaşı) + Temmuz yan ödemeler üzerinden % 42 zam uygulandığı,
- Geçen yıl aynı sistemde memurlara da zam uygulandığı (Baz maaş +yan ödemeler),
- Maaş bordrosunda %13 olan zammın ayrı alanda gösterilmeyerek baz maaşa eklendiği,
- Sözleşme bilgilerinde yan ödemelerin dahil olduğu,
- Yan ödemelerin %13 hesaplamasını dikkate alınmadığı ve temmuz yan ödemeleri üzerinden %42 uygulandığı,
- Tüm okulların SJ uyguladığı tablo üzerinden hespalama yapabileceği,

Saint Pulchérie Fransız Lisesi;

- Baz maaş (kadro maaşı) grille baz alınarak, öğretmen kıdemi, ders saatine ek olarak Ocak ve Temmuz aylarında güncellendiği,
- Zam artışı yan ödemeler hariç uygulanmadığı,
- Sözleşmeye yan ödemeler yazılmadığı,
- Sadece baz maaş (kadro maaşı) ve ek ders ücreti yazıldığı,

Özel Notre Dame de Sion Fransız Lisesi;

- Baz maaş (kadro maaşı) + yan ödemelere %13 oranında hesaplanan zam bordroda ayrı alanda gösterilerek öğretmenlere ödendiği,
- Sözleşme için baz maaş (kadro maaşı) grille den alındığı,
- Yan ödemelere %13 ek zam hesaplayarak ödendiği, bunun üzerine %42 oranında maaş hesaplanması gerektiği,

Özel Saint Benoit Fransız Lisesi;

- %13 oranındaki zam bordroda ek kazançlar alanında gösterildiği,
- Sözleşme hespalarken baz maaş (kadro maaşı) grille baz alınarak,yan ödemelerin %13 lük kısmı üzerine %42 zam yapıldığı,
- Temmuz yan ödemelerin güncellendiği, ancak artışın yeterli olmamasından dolayı sözleşme brüt tutarının sağlanamadığı, çok az farkı bordroya eklenebileceği,
- Okullar arasındaki maaş farklılıklarının Rekabet Kurulu açısından avantaj olduğu,

Saint Michel Fransız Lisesi;

- %13 oranındaki zam bordroda ek kazançlar alanında gösterildiği,
- Temmuzda değişen yan ödemeler ile isabet eden %13 lük tutar düşüldüğü,
- Zammın kadro maaşına yapıldığı,

Sonuç olarak;

Her okulun mutlaka kendi müdürleri ile görüşerek karar vermesi gerektiği,

Ocak ayında 2023 katsayı artışı karşısında nasıl bir uygulama yapılacağı konusunun gündemde olduğu, taraflar ile konuşularak toplantı sona ermiştir.

Katılanlar;

(.....) ve (.....) hanım St.Joseph Fransız Lisesi

(.....) St.Benoit Fransız Lisesi

(.....) Ste. Pulcherie

(.....) St.Benoit ve Ste. Pulcheri (.....)

(.....) ve (.....) hanımlar Notre Dame de Sion Fransız Lisesi

(.....) St. Michel Fransız Lisesi “

- (69) Yukarıda yer verilen “TUTANAKTIR” başlıklı belgede “Tüm okulların SJ uyguladığı tablo üzerinden hespalama yapabileceği” ifadesinde bahsi geçen ve ekinde “Kadrolu” başlığıyla yer alan belge aşağıdaki gibidir:¹⁴

Kadrolu	
an	2022
année d'arrivée	2008
prise en compte ancienneté au début du contrat	6
bonus enseign. en langue étrangère	0
Total ancienneté (années révolues)	20
Mensuel	15 549,00
Salaire Horaire	179,49
EK DERS	
Heures de cours	24
Professeur Principal	3
Coordinations	
Conseils	1
EQS + FOAD + SOUTIEN	
IT	
Projet	
Nöbet	
Heures de club	1
Total des heures	29,0
Heures supplémentaires	9,0

¹⁴ Tabloda görülmekte olan vurgulu kısımlar bulgunun orijinalinde yer almaktadır.

ÜCRET :	15 549,00	Grille 20 sene	Ücret
EK DERS :	7 000,03	(179,49 x 9)x 4333...	Grille saat
EK PRİM	3 557,45	8470,11 x %42	Üç kalem
KOORDİNASYON :	-		Toplamı
EĞİTİM TAZMİNATI :	3 169,23		temmuz
BAZ MAAS :	5 221,53		
İŞ GÜÇLÜĞÜ ZAMMI :	79,35		
TOPLAM BRÜT :	34 576,59		

Ek ödemelerin de üzerine hesaplanan Son %13 farkı olan $(6.015,24 \times \%13) = 781,98$ TL'yi Kayde almayarak, temmuz ayında açıklanan 3 kalem toplamı üzerine % 42 EK PRİM kalemine ekledik. Yani $6.015,24 \times 42\% = 2526,40 + 781,98$ yerine 3.557,45 TL hesapladık. Hesaplama farkı $(2.526,4 + 781,98) - 3557,45 = 249,07$ TL Brüt fazla ödeme olarak nitelendirebiliriz. Biz S.J. olarak gelecek seneler için bu metodun devamında, 3 kalem zammını (Ek Prim) Ocak ayı 3 kalem toplamına göre ayarlayacağımızı umuyorum. Bu yeni tutar Ek Prim toplamı olan 3.557,45 TL'nin üzerine kümülatif olarak gösterilecek. Yani örnek $(3.557,45 + 2000) = 5.557,45$ TL. Böylece 3 kalem yıllık ortalama tutarına göre hesaplanmış olacak.

- (70) E-posta silsilesine ST. MICHEL (.....)'nin 12.09.2022 tarihli cevabını içeren e-postaya ve e-postanın eki olarak paylaştığı Excel tablosunun ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

12.09.2022
Kimden : ST. MICHEL (.....)
Kime : ST. BENOÎT personeli (.....) ST. MICHEL (.....) ST. MICHEL (.....)
Bilgi : ST. BENOÎT Muhasebe ST. JOSEPH (.....) NDS personeli (.....) STE. PULCHÉRIE personeli (.....) (.....) ST. BENOÎT (.....)
Konu : tutanak
“Merhabalar, Bizde hesaplamalarımızı yaptık ve en doğrusunun bu şekilde olacağını düşünmüştük Kıdem yılına göre ücreti ve ek ders ücretini grill'e bağlı kalarak uyguladık. Temmuz ayında açıklanan üç kalemin toplamı üzerine de %42 ekleyerek bu zammı da bordrolarımızda ek prim olarak eylül ayından itibaren göstereceğiz. Müdürümüzle de görüştük ve onay aldık. Ekte hesaplama örneğimizi bulabilirsiniz. Herkesi iyi çalışmalar dilerim”

- (71) Yukarıdaki e-postada bahsi geçen “maaş hesaplaması eylül 2022” başlıklı e-posta ekinin ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

KIDEMİ			20 yıl kıdem 9 saat
BRÜT	:		15.549,00
TABAN MAAŞ	:		5.221,53
EĞİTİM TAZMİNATI	:		3.169,23
İŞ GÜÇLÜĞÜ	:		79,35
EK DERS	:		7.000,00
EK PRİM	:		3.557,45
BRÜT ÜCRET TOPLAMI	:		34.576,56

- (72) ST. BENOÎT personeli (.....) tarafından 14.09.2022 tarihinde Bulgu-3'teki e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

14.09.2022
<u>Kimden</u> : ST. BENOÎT personeli (.....)
<u>Kime</u> : STE. PULCHÉRIE personeli (.....)
<u>Bilgi</u> : ST. JOSEPH (.....)
ST. BENOÎT Muhasebe
ST. MICHEL (.....)
NDS personeli (.....)
(.....)
ST. BENOÎT (.....)
STE. PULCHÉRIE (.....)
<u>Konu</u> : tutanak
<p>“Bonjour, est-ce que le compte-rendu écrit est valide par les responsables de tous les lycées ? Pour rendre résultat des simulations plus lisibles, pourriez- vous compléter ce tableau? https://docs.google.com/spreadsheets/d/liWnWpw4ZYsz7NMkoqhcB-od2aM690W5bhJjwm9lxf-Q/edit#gid=0 Par avance merci Bonne journée</p> <p>Merhaba, Yazılı tutanak her okulun sorumlusu tarafından onaylanmakta mıdır? Simülasyonları daha kolay anlaşılabilmesi için bu tabloyu doldurabilir misiniz? https://docs.google.com/spreadsheets/d/liWnWpw4ZYsz7NMkoqhcB-od2aM690W5bhJjwm9lxf-Q/edit#gid=0 Şimdiden teşekkürler. İyi günler.”</p>

- (73) Yukarıdaki e-postada tarafların her birinin erişimi için linki paylaşılan ve okulların maaş hesaplama simülasyonunu gösteren tablonun taraflarca doldurulmuş hali 24.10.2022 tarihli ve 52112 sayılı bilgi isteme yazısı ile ST. BENOÎT'dan talep edilmiş olup cevabi yazı 26.10.2022 tarih ve 32486 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. İlgili tablonun ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

pour un professeur 2022-2023 (20ans ancienneté et 9 heures supplémentaires)								
	Notre Dame de Sion	Saint Joseph Kadiköy	Saint Benoît 1 (40% sur	Saint Benoît 2(42% sur	Saint Benoît 3(42% sur le sa	Sainte Pulchérie 1.	Sainte Pulcherie 2.	Saint Michel
BRÛT	15 549,00	15 549,00	15 549,00	15 549,00	15 549,00	15 549,00	15 549,00	15 549,00
TABAN MAAŞ	5 221,53	5 221,53	5 221,53	5 221,53	5 221,53	5 221,53	5 221,53	5 221,53
EĞİTİM TAZMİNATI	3 169,23	3 169,23	3 169,23	3 169,23	3 169,23	3 169,23	3 169,23	3 169,23
İŞ GÜÇLÜĞÜ	79,35	79,35	79,35	79,35	79,35	79,35	79,35	79,35
EK DERS	7 000,03	7 000,03	7 000,03	7 000,03	7 000,03	7 000,03	7 000,03	7 000,03
EK PRIM (Maaş Fark Ödemesi)	1 122,04	3 557,45	0,00	1 122,04	3 557,45	1 122,04	3 557,45	3 557,45
BRÛT ÜCRET TOPLAMI	32 141,18	34 576,59	31 019,14	32 141,18	34 576,59	32 141,18	34 576,59	34 576,59
SOSYAL YARDIMLAR	dans cette simulation cette partie n'est pas prise en compte car la simulation est faite avec un célibataire, sans enfant (donc pas de prime obligatoire). Chaque lycée a sa politique concernant la prime de transport, de mutuelle privée...							

- (74) ST. JOSEPH (.....) tarafından STE. PULCHÉRIE personeli (.....)'a gönderilen ve (.....) tarafından 15.09.2022 tarihinde Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postaya aşağıda yer verilmiştir:

15.09.2022
<p>Kimden : STE. PULCHÉRIE personeli (.....)</p> <p>Kime : ST. JOSEPH (.....)</p> <p>ST. BENOÎT personeli (.....)</p> <p>ST. BENOÎT Muhasebe</p> <p>ST. MICHEL (.....)</p> <p>NDS personeli (.....)</p> <p>(.....)</p> <p>ST. BENOÎT (.....)</p> <p>STE. PULCHÉRIE (.....)</p> <p>Konu : tutanak</p> <p>“Merhaba (.....) , sanırım yanlışlıkla sadece bana yollamışsınız ben tekrar repost ediyorum. herkese iyi çalışmalar dilerim.”</p> <p>ST. JOSEPH (.....) :</p> <p>“herkese merhaba (.....) Hanım, tablo da Saint Benoit için 2 kolon var. Birisinde %40 Sosyal yardım demişsiniz ve Ek Prim =0 değerinde ise %42 ve Ek Prim 1.122,04 TL olarak hesaplanmış. Sizden ricam, rakamların nasıl bulunduğunu ve hesaplama yöntemini paylaşabilirseniz bende (.....)'a iki okul arasındaki farkı açıklayabilirim. Teşekkürler ve iyi çalışmalar”</p>

- (75) ST. BENOÎT personeli (.....) tarafından 16.09.2022 tarihinde Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara gönderilen e-postaya aşağıda yer verilmiştir:

16.09.2022

"Merhabalar,
 Mayıs ayındaki vizyo konferansta sözleşmelere toplam brüt ücretin %42 artırılmış tutarını yazma kararı aldık.
 Dolayısıyla Mayıs ayı yan ödeme kalemlerini de %42 arttırdık.
 Mayısta Taban Aylığı 3.685,18
 Eğitim Tazminatı 2.236,73
 İş Güçlüğü 56
 Toplam 5.977,91 TL idi Bunun %13ü = 777,13 TL Onun da %42si 326,39 TL dir.
 Temmuzda Yan Ödemeler %41,69 oranında artarak
 Taban Aylığı 5.221,53
 Eğitim Tazminatı 3.169,23
 İş Güçlüğü 79,35
 Toplam 8.470,11 TL oldu.
 %42 artsaydı 2.510,72 TL fark olacakken %41,69 arttığı için fark
 8.470,11-5.977,91= 2.492,20 TL dir.
 Dolayısıyla 2.510,72-2.492,20=18,52
 Bu tutarla birlikte sözleşmeye yazdığım toplam brüt ile şu an hesapladığım toplam brüt arasında
 777,13+326,39+18,52=1.122,05 fark oluşmaktadır.
 Bu fark emekli olup taban aylığı ödemediğimiz personelde daha az.
 İş Güçlüğü daha fazla olan yöneticilerde biraz daha fazladır.
 Toplantımızda bu tutar tarafımca yanlış telaffuz edilmiştir. 250-750 TL arası dediğim fark tutarı
 buydu. Henüz hassas hesabı yapmadantelaffuz ederek sizleri yanılttıysam özür diliyorum.
 SB olarak karar vermemiz gereken bu farkı ödemeye devam edip etmeyeceğimize dir.
 Tablodan anladığım kadarıyla bu NDS ile ortak sorumludur.
 Değerli vakitlerinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.
 İyi çalışmalar.

- (76) STE. PULCHÉRIE personeli (.....) tarafından 16.09.2022 tarihinde Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

16.09.2022
 Kimden : STE. PULCHÉRIE personeli (.....)
 "Herkes merhaba,
 (.....) Hanım'ın mailinden sonra tabloya baktığımda hesaplamamda hata yaptığımı farkettim.. ek
 ödemeleri gereken zammı ilave etmeden yazmışım... düzelttim...
 iyi günler dilerim."

- (77) ST. BENOÎT personeli (.....) tarafından 21.09.2022 tarihinde Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

21.09.2022
 Kimden : ST. BENOÎT personeli (.....)
 "Merhabalar,
 Toplantı tutanağı ile ilgili onaylarınızı rica ederiz.
 Lütfen her okuldan bir temsilci yanıt verebilir mi?
 Saint Benoit Fransız Lisesi adına ben onay veriyorum,
 Anlayışınız ve işbirliğiniz için teşekkürler."

- (78) STE. PULCHÉRIE personeli (.....) tarafından 21.09.2022 tarihinde Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

21.09.2022
<u>Kimden</u> : STE. PULCHÉRIE personeli (.....)
<i>"Herkes günaydın, Toplantıda konuşulduğu üzere her okul kendi Müdüründen onay alarak işlem yapacaktır. Tablodan da anlaşıldığı üzere her okul farklı uygulamada bulunacaktır. İyi çalışmalar dilerim."</i>

- (79) NDS personeli (.....) tarafından, 21.09.2022 tarihinde, Bulgu-3'te yer verilen e-posta silsilesine cevaben aynı taraflara iletilen e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

21.09.2022
NDS personeli (.....)
<i>"Merhaba (.....) Hanım, Toplantı tutanağını onaylıyoruz. Çalışmalarınız için (.....) Bey'e ve size teşekkürler. İyi günler (.....)"</i>

I.4.2. ST. JOSEPH

- (80) Dosya kapsamında 11.10.2022 tarihinde ST. JOSEPH'te yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelere aşağıda yer verilmektedir.
- (81) **Bulgu-4:** ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayardan elde edilen ve 02.09.2022 tarihinde ST. JOSEPH (.....) tarafından ST. BENOÎT personeli (.....)'e <(.....)> gönderilen ve soruşturma tarafı okullardan toplantıya katılacak kişi sayıları hakkında bilgi veren belgeye aşağıda yer verilmiştir:

02.09.2022
<u>Kimden</u> : ST. JOSEPH (.....)
<u>Kime</u> : ST. BENOÎT personeli (.....)
<u>Konu</u> : Rencontre
<i>"Merhaba (.....) Hanım, 07 Eylül saat 10:30 da ki toplantı için S.J. 2 veya 3 Kişi S.M. 2 kişi olarak gelecek Görüşmek üzere"</i>

- (82) **Bulgu-5:** ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayardan elde edilen ve 08.09.2022 tarihinde ST. BENOÎT personeli (.....) <(.....)> tarafından ST. BENOÎT personeli (.....) <(.....)> ve ST. JOSEPH (.....)'a gönderilen "Toplantı Tutanağı" konulu e-postada soruşturma tarafı okulların 07.09.2022 tarihinde gerçekleştirdikleri toplantıyı gösteren belgeye aşağıda yer verilmiştir:

08.09.2022
Kimden : ST. BENOÎT personeli (.....) Kime : ST. BENOÎT personeli (.....) ST. JOSEPH (.....)
Bilgi : (.....) ST. BENOÎT (.....)
Konu : Re: Toplantı Tutanağı
“Ellerinize sağlık (.....) hanım, İsimleri ekledim. Bazılarının soyadlarını bilmiyorum. (.....) bey sizden tercüme sırasında bildiğiniz soyadları eklemenizi rica ederiz. Anlayışınız ve İşbirliğiniz için teşekkürler.”

- (83) Bir önceki bulguda yer alan e-postaya ilişkin olarak, yine (.....) tarafından (.....)'a hitaben gönderilen e-postada bahsi geçen tutanağın Fransızca örneğinin talep edildiğini gösterir e-postanın ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

09.09.2022
Kimden : ST. BENOÎT personeli (.....) Kime : ST. BENOÎT (.....) Bilgi : ST. BENOÎT personeli (.....) ST. JOSEPH (.....) (.....)
“(.....) bey merhaba, Toplantı tutanağının Fransızcası hazırsa rica edebilir miyim? Tüm okulların muhasebecilerine gönderip onaylarını almam gereklidir. Sonrasında TR -FR hali müdürlerin bilgisine sunulacaktır. Yoğun zamanınızdan bize ayırdığınız için teşekkürler.”

- (84) Bulgu-3'te değerlendirilmiş olan ST. MICHEL (.....)'nin bilgisayarından elde edilen, ST. BENOÎT personeli (.....) <(.....)> tarafından muhasebe departmanına, ST. JOSEPH (.....)'a, NDS personeli (.....)'ye <(.....)>, ST. MICHEL (.....)'ye, STE. PULCHÉRIE personeli (.....)'a <(.....)>, (.....)'a <(.....)> ve ST. BENOÎT (.....)'e gönderilen “tutanak” konulu e-postaya ve bu e-postaya ait iki ekin içeriğine ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayarda da ulaşılmıştır.
- (85) **Bulgu-6¹⁵**: ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayardan elde edilen, 21.04.2022 tarihinde ST. JOSEPH Okul Müdürü (.....) tarafından (.....) <(.....)>, ST. MICHEL (.....), STE. PULCHÉRIE (.....) ve ST. BENOÎT (.....)'e gönderilen “Compte-rendu de la Reunion des directeurs du 6 avril 2022¹⁶” konulu ve soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleştirilen toplantının konuşulduğu e-postaya¹⁷ aşağıda yer verilmiştir:

¹⁵ Bulgu-6'nın Türkçe tercümesi ST. BENOÎT (.....)'in kullandığı e-posta hesabından da elde edilmiştir.

¹⁶ ST. MICHEL tarafından gönderilen birinci yazılı savunmada ilgili ifadenin çevirisi; “6 Nisan 2022 Müdürler Toplantısı Tutanakları” şeklinde yapılmıştır.

¹⁷ İlgili metin raportörlerce “Sevgili kardeşim, sevgili meslektaşlarım, Sainte Pulcherie'de gerçekleştirilen 6 Nisan tarihli toplantımızın tutanaklarını ekte bulabilirsiniz. Bana kişisel e-posta adreslerinizi verirseniz bu toplantıda bahsedilen excel dosyasını size gönderebilirim. Herkese geçmiş olsun, Saygılar.” şeklinde çevrilmiştir.

21.04.2022
<p>Kimden : ST. JOSEPH (.....)</p> <p>Kime : İzmir ST. JOSEPH personeli (.....)</p> <p>NDS yetkilisi (.....)</p> <p>ST. MICHEL (.....)</p> <p>STE. PULCHÉRIE (.....)</p> <p>ST. BENOÎT (.....)</p> <p>Bilgi : (.....)</p> <p>Konu : <i>Compte-rendu de la Reunion des directeurs du 6 avril 2022</i></p> <p><i>“Cher frère, cher.e.s collègues</i> <i>Vous trouverez ci-joint le comple-rendu de notre réunion en date du 6 avril qui a eu lieu à Sainte-Puichérie Il est fait mention dans ce comple-rendu d'un fichier excel que je peux vous envoyer si vous me donnez votre bolle mail personnelle Bonne reprise à tou Bin cordialement”</i></p>

- (86) **Bulgu-7:** ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayardan elde edilen, soruşturma tarafı okullarca 06.04.2022 tarihinde STE. PULCHÉRIE’de gerçekleştirilen ve Bulgu-6’da bahsi geçen toplantının tutanağı olduğu anlaşılan *“RÉUNION DES DIRECTEURS 2021-2022”*¹⁸ isimli belgenin ilgili kısımlarının ekran görüntülerine¹⁹ aşağıda yer verilmiştir:

¹⁸ ST. MICHEL tarafından gönderilen birinci yazılı savunmada ilgili ifadenin çevirisi; *“Müdürler toplantısı 2021-2022”* şeklinde yapılmıştır.

¹⁹ Ekran görüntülerinde yer alan *“PL”* ifadesinin Fransızca’da kullanılan *“Pre-Lyce”* sözcüğünün kısaltması olduğu ve *“Lise Hazırlık”* anlamına geldiği anlaşılmıştır. Ekran görüntülerindeki metin rapörtörlerce, “ ...

- *Diğer özel okullara danıştıktan sonra artış şimdilik %36,7 ile sınırlandı*
  - *(.....), PL’de ayrılmış eğitimi simüle eden bir Excel dosyasını paylaşıyor. (.....)’in kayıt riskiyle ilgili sorusu: Doldurmama riski var mı? Oybirliği ile cevap: Okullarımızda ödenmeyen faturaların çok düşük seviyede olduğu söylenemez.*
  - ...
  - *(.....), PL’lerin öğrenim ücretini tüketici fiyat enflasyonu oranına kadar mümkün olduğunca artırmayı önerir. En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz (ay sonunda karar vermek için).*
  - *Ayrışma üzerinde hareket eden PL velileri ile gözden geçirilmiş bir sözleşme hazırlayın,*
  - *Artış teklifini sunmak üzere 27/04 tarihinde denetim makamlarının toplantısı,*
  - *Eğitim ücretlerini en geç 5-6 Mayıs tarihlerinde video konferans yöntemiyle görüşerek belirleyin.(Paskalya tatilinden dönüşte tarih belirlenecektir),*
(...)
  - *Müdürler, okulun kayıt politikasından sorumlu ve garantilidir ve kayıt ekibini denetim otoritelerimiz tarafından tanımlanan rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda yönetmelidir.*
  - *Yukarı yönde istişare yapılması gereken tüm liselerde aynı gün ve aynı zamanda lisesinin amacını ilan edin.*
  - *Lisenin amacını, önceden danışıldığını varsayan tüm liselerde aynı gün ve aynı zamanda duyurun.*
  - *Aşağıdaki durumlar dışında kayıtlara burs vermektan kaçının: kardeş - %10, liselerimizin personeli %50, diğer liselerden öğretmenler %10, vakfın eski üyesi (%10 vakıf ile anlaşmalı (SAJEV, SM, NDS?) milli sporcu %25*
  - *Aileleri arayıp daha yüksek burs teklif ederek okulunuza gelmeleri için ikna etmeyin.*
  - ...
  - *Hâlihazırda kayıtlı olduğu lise tarafından tutulan %10’u geri ödemeyi teklif etmeyin.*
  - *Bir okulun itibarını karalamayın/kalitesini düşürmeyin.*
  - *27/04 tarihli toplantıda denetim otoritelerimizin giriş noktası açısından olağan bir işletmenin diğer bir işletmenin önüne geçmesine izin verilip verilmediğinin açıklığa kavuşturulmasını bekliyoruz.”*
- şeklinde çevrilmiştir.

RÉUNION DES DIRECTEURS 2021-2022

Mercredi 6 avril 2022 à 13h

Lycée Sainte Pulchérie

PARTICIPANTS

LYCÉE OU INSTITUTION	NOMS	ABSENT ou PI *
SAINTE-PULCHÉRIE	[REDACTED]	
NOTRE DAME DE SION	[REDACTED]	
SAINT-BENOÎT	[REDACTED]	
SAINT-JOSEPH - Izmir	[REDACTED]	
SAINT-JOSEPH - Kadiköy	[REDACTED]	
SAINT-MICHEL	[REDACTED]	
FÉDÉRATEUR	[REDACTED]	

* PI = Présence indirecte

N°	INFORMATIONS OU SUJETS SUPPOSANT DES SOLUTIONS A TROUVER	notes / proposition / décision (en gras)
1	Frais de scolarité 2022-2023	<p>Augmentation plafonnée à 36,7% pour l'instant après consultation d'autres écoles privées</p> <p>Paul partage un fichier Excel simulant les scolarités dissociées en PL. Question de Sébastien sur le risque aux inscriptions: y a-t-il un risque de ne pas remplir. Réponse unanime: Non vu le niveau d'impayés très bas dans nos écoles.</p> <p>Se préparer par contre à descendre les points.</p> <p>Jacques suggère de majorer au maximum les scolarités des PL jusqu'au taux de l'inflation des prix à la consommation.</p> <p>Nous devons anticiper une augmentation des salaires à 35-36% minimum (trancher à la fin du mois).</p> <p>Préparer un contrat révisé avec les familles de PL actant de la dissociation</p> <p>réunion des tutelles le 27/04 pour présenter la proposition des augmentations</p> <p>Définir les frais de scolarité au plus tard le 5-6 mai, en se réunissant en visioconférence (Heure à définir au retour des vacances de Pâques)</p>

(...)

6	Charte concernant les inscriptions	<ul style="list-style-type: none"> - Les directeurs sont responsables et garants de la politique d'inscription du lycée et doivent piloter l'équipe d'inscriptions dans la ligne des principes définis par nos tutelles à savoir la non-concurrence - Annoncer le point de son lycée le même jour et à la même heure dans tous les lycées ce qui suppose une concertation en amont - Annoncer le point de son lycée le même jour et à la même heure dans tous les lycées, ce qui suppose de s'être concerté en amont - S'interdire d'attribuer des bourses aux inscriptions en dehors des situations suivantes: fratrie - 10%, personnel de nos lycées 50%, professeurs d'autres lycées 10%, ancien de la fondation (10% convention avec une fondation (SAJEV, SM, NDS?) sportif de haut niveau 25% - Ne pas téléphoner aux familles pour les convaincre de venir dans notre lycée en proposant une bourse plus conséquente
---	------------------------------------	---

		<ul style="list-style-type: none"> - Si on appelle une famille, c'est pour leur demander si elle confirme leur inscription ou non avant la clôture de la liste. - Ne pas proposer de rembourser les 10% retenus par le lycée où il est déjà inscrit - Ne pas calomnier la réputation / déprécier la qualité d'un lycée <p>Lors de la réunion du 27/04, nous attendons de la part de nos tutelles de préciser si oui ou non un établissement lambda est autorisé ou pas à passer devant un autre en terme de point d'entrée.</p>
--	--	--

I.4.3. ST. BENOÎT

- (87) Dosya kapsamında 11.10.2022 tarihinde ST. BENOÎT'da yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelere aşağıda yer verilmiştir.
- (88) **Bulgu-8²⁰**: ST. BENOÎT (.....)'nun bilgisayarından elde edilen Türkiye'deki Fransız Katolik Okullarının 27.04.2022 tarihinde yaptıkları toplantı sonucunda hem Fransızca hem de Türkçe olarak hazırladıkları "*Türkiye'deki AECFT Okullarına Kayıtlar ile İlgili Şartname*" başlıklı belgeye ulaşılmıştır. Belgenin ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir:

²⁰ Bulgu-8'de yer alan belgenin aynısına ST. JOSEPH (.....) tarafından kullanılan bilgisayarda da ulaşılmıştır.

Türkiye'deki AECFT Okullarına Kayıtlar ile İlgili Şartname

27 Nisan 2022 tarihinde, bir video konferans sayesinde bir araya gelen Türkiye'deki Fransız Katolik Okullarının kurucu heyetleri ve müdürleri, söz konusu okullarda gerçekleştirilecek kayıt işlemleri boyunca, aşağıda belirtilen şartnamenin maddelerine uyulması konusunda hemfikir olmuşlardır.

Katolik eğitim kurumunun üyeleri olarak, müdürler:

- Rekabet duygusu olmadan, talepte bulunan ailelerin çocuklarını kabul edecekler.
- Öncelikleri, en iyi öğrencileri kabul etmek değil, kendilerine emanet edilen gençlerin en iyi yönlerini geliştirmeye çalışmak olacak.

Okul kayıt politikasının ilk sorumluları ve teminatçıları olduklarının bilincinde olacaklar ve kurucu heyet tarafından belirlenen "kardeşlik" ve "her tür rekabetten yoksun tamamlayıcılık" gibi ilkeler doğrultusunda kayıt ekibine önderlik edecekler.

Bunun için:

A) Birbirleriyle istişare edecekler:

- Tüm kurumlar tarafından aynı anda ilân edilecek, her lise için, kabul koşulu olarak belirlenen puanın açıklanmasından önce,
- Bir kurumun, kabul koşulu olarak belirlediği puanı düşürmesi gerektiği durumlarda.

B) Bunları yapmaktan kaçınacaklar:

- Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi,

Kurum	Burs kategorisi	Burs yüzdesi
İzmir SJ	Piri Reis'in en yüksek puanına sahip ve dışarıdan:	%100
	Piri Reis'in ikinci yüksek puanına sahip ve dışarıdan:	%75
	Piri Reis'in üçüncü yüksek puanına sahip ve dışarıdan: Seçme:	%50
	Öğretmenlerimizin çocukları	%50
NDS	Okullarımızın personeli	%50
	Üst seviyede sporcu	% 25

	Kardeşler	%10%
	LGS'de NDS'nin en yüksek 3 puanına sahip (bakınız SP)	%75 , %50, %25
SM	Okullarımızın personeli	%50
	Üst seviyede sporcu	%25
	Kardeşler	% 10
	Kurumlarımızın dışından öğretmenler	% 10
	Saint-Michel mezunu ebeveyne sahip olanlar	% 10
SJ	Okullarımızın personeli	%50
	Petit-Prince Koleji mezunları arasında kayıt listesinde birinci	% 50
	Petit-Prince Koleji mezunları arasında kayıt listesinde ikinci	% 25
	Üst seviyede sporcu	%25
	Kardeşler	%10
SP	Kardeşler	%10
	Okullarımızın personeli	%50
	Öğretmen çocuğu	%10
	Yeni Nesil 2000 Okullarının en iyi öğrencileri için 4 tane %25'lik burs	%25
SB	Kardeşler	%10
	Öğretmen çocuğu: MEB'e bağlı tüm kurumlar (ana-ilk-orta-lise) + üniversite	%10
	Federasyona bağlı ilkokul, ortaokul ve liselerde çalışan öğretmenlerin çocukları için indirim	%50
	Saint Benoît Lisesi çalışanı	%50- %100 arası
	Millî takım mensubu sporcular	25%

* SAJEV Vakfı, Saint-Joseph Lisesi'ne kayıt yaptıran birinci için %50, ikinci için ise %25'lik burs sunmaktadır. Ayrıca, üçüncüye bir yıl boyunca %50, dördüncüye ise bir yıl boyunca %25'lik burs imkânı sağlar.

- Kayıtların kapanmasından önce, kaydı teyid etmek amacı haricinde, çocuklarını, Federasyona bağlı başka bir okula kayıt yaptırmış olan aileleri, örneğin, onlara, yukarıda listelenenler haricinde bir burs teklifi sunarak veya kayıt yaptırmış oldukları okula ödedikleri %10'luk kesintiyi geri ödemeyi teklif ederek, kendi okullarına kayıt yaptırmaya ikna etmek için aramak.
- Federasyona bağlı diğer okulları değersizleştiren eleştirel yorumlarda bulunmak.
- Velilerin kararını, ne pahasına olursa olsun, kendi kurumlarının lehine olacak şekilde değiştirmeye çalışmak.
- İlgili komisyon, hazırlık seviyesine dair burs taleplerini incelemek için eylül ayının sonunda toplanacağından, kurumlarımız, kayıt döneminde, ailelere burs konusunda hiçbir taahhüt vermemektedir.

Kurucu heyet, okulların aldıkları öğrencilerin puanlarına değil, okullar arasındaki işbirliğine, öğrencilerin geleceklerine önem verdiğini belirtmektedir.

Kurucu heyet, müdürlere, bu belgeyi ve bu şartname ile altı çizilmek istenen bakış açısını, okullarının eğitim kadrolarıyla paylaşmalarını önermektedir.

Bu şartname .././.... tarihinde, ... 'da hazırlanmıştır.

Kurucu üyeler	Müdürler

- (89) **Bulgu-9:** ST. BENOÎT (.....)'in kullandığı bilgisayardan, ST. JOSEPH (.....) tarafından (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....) isimli kişilere gönderildiği anlaşılan 07.07.2022 tarihli e-postaya aşağıda yer verilmiştir:

07.07.2022
Kimden : ST. JOSEPH (.....)
Kime : (.....)
(.....)
(.....)
(.....)
(.....)
(.....)
(.....)
(.....)
NDS yetkilisi (.....)
STE. PULCHÉRIE (.....)
ST. MICHEL (.....)
İzmir ST. JOSEPH personeli (.....)
“ Değerli AECFT üyeleri, Derneğin, kurumlarımıza geçici olarak atanan Fransız memurların endeks puanlarını dondurma kararıyla ilgili olarak geçen Salı günü yöneticiler arasında gerçekleşen bir görüşmeden sonra yazıyorum. Görevli memur maaşlarının tanımının kurumlarımız, Dışişleri Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında 2012 yılından bu yana yapılan üçlü bir anlaşmanın sonucu olduğunu hatırlatmak isteriz. Fransız Büyükelçiliği'nin kültür hizmetleri tarafından bize gönderilen bir tabloya göre onaylanmış veya toplulaştırılmış endeks noktalarını takip etmemizi zorunlu kılan bu anlaşmaya tabidirler. Karşılığında her memur için süresiz olarak geçici görevlendirme alabiliyoruz.

Ayrıca, kamudan veya özel sektörden profesör kadrosuna aldığımızda, Milli Eğitim Bakanlığına ve Dışişleri Bakanlığına, müfrezesini alması için alınan rütbe, kademe ve indeksi belirten bir sözleşme teklifi göndermemiz gerekir.

Ayrıca, her kuruluş için geçici memurların maliyetinin, kuruluşun altıncı yıldan sonra SGK'larını ödemekten muaf tutulduğu gerçeğiyle ağırlaştığını belirtmek isterim ki Fransız yerel sözleşmelerinde durum böyle değildir.

Görünüşe göre, ekonomik durum göz önüne alındığında, maaşların bütçelerimiz üzerindeki etkisini en aza indirecek kaldıraçlar bulmalıyız, kaldıraçlarımız var: yani Fransız yerel sözleşmelerinin maaş skalasının modülasyonu ve aynı zamanda yabancı profesörlerin sayısını azaltma seçeneği. Bu, öğrencilerimizin ailelerinin okullarımızda yabancı öğretmenlerin varlığı konusunda beklentileri olduğu için son derece dikkatle değerlendirilmesi gereken bir seçimdir.

Yeni başlayanlar için artırdığımız öğrenim ücretleriyle ilgili alınan en son önlemler göz önüne alındığında, bu krizde dayanma kabiliyetimize güveniyoruz. Bu, başka bir yerde herhangi bir şikayete yol açmadı.”

I.4.4. STE. PULCHÉRIE

- (90) Dosya kapsamında 11.10.2022 tarihinde STE. PULCHÉRIE'de yapılan yerinde incelemede elde edilen belgeye aşağıda yer verilmiştir.
- (91) **Bulgu-10:** STE. PULCHÉRIE (.....)'nin bilgisayarından elde edilen ve (.....) tarafından soruşturma tarafı okulların çalışanları ile soruşturmada taraf olmayan ve kim oldukları tespit edilemeyen kişilere gönderilen 27.09.2022 tarihli “*Proposition de reconte (Topantı teklifi)*” konulu e-postaya²¹ aşağıda yer verilmiştir:

27.09.2022

Kimden : (.....)

Kime : Soruşturma tarafı okulların çalışanları ile soruşturmada taraf olmayan ve kim olduğu tespit edilemeyen kişiler

Konu : *Proposition de reconte (Topantı teklifi)*

²¹ İlgili metin rapörtörlerce “Kardeş (.....) ve (.....)’un gözetiminde, Sevgili (.....), (.....), (.....), (.....), (.....) ve (.....), 26 Eylül Pazartesi günü Paris’te bir araya gelen AECFT yönetim kurulu üyeleri, Türkiye’deki ekonomik durum nedeniyle karşılaştığınız zorlukları uzun uzadıya tartıştı. Farklı personel kategorileri için maaş sorunları ile Fransızlar ve Türkler arasındaki büyüyen fark bizi zorluyor. Ancak endişelerinizi iyi anlamak ve paylaşmak isteklerinize hızlı bir şekilde cevap vermek zor. Ayrıca konseyin 3 üyesi; Kardeş (.....), Bay (.....) bana sizinle tanışmak, sizi dinlemek ve sizi duymak için bir değişim ve danışma görevi vermeye karar verdi. (.....) bize bir sonraki toplantımızın 18 Ekim Salı günü planlandığını söyledi. Ne yazık ki bu tarih programımıza uymuyor. Toplantınızı bir sonraki güne yani 19 Ekim Çarşamba gününe kaydırmanız mümkün mü? Böylece yarım günlük bir çalışma için size katılabiliriz. Cevabınızı ve verimli olmasını istediğimiz bu toplantıya bekliyorum, her türlü yorumunuz ve sorularınız için emrinizdeyim!” şeklinde çevrilmiştir.

“Aux bons soins de Frère (.....)
 Chère (.....),
 Chers (.....), (.....), (.....), (.....), (.....),
 Les membres du conseil exécutif de l'AECFT, réunis à Paris hier lundi 26 sept ont longuement échangé sur les difficultés que vous rencontrez en raison de la situation économique en Turquie. Les questions de salaire des différentes catégories de personnel, l'écart croissant entre ceux des Français et des Turcs nous interpellent. Mais il est difficile à distance de partager vos préoccupations, de bien les comprendre et donc de répondre rapidement à vos sollicitations. Aussi le conseil a décidé de confier une mission d'échange et de concertation à 3 membres du conseil, Frère (.....), (.....) et moi-même pour vous rencontrer, vous écouter, vous entendre.
 Frère (.....) nous a dit que votre prochaine réunion est prévue le mardi 18 octobre. Malheureusement cette date n'entre pas dans nos agendas.
 Est-ce possible de déplacer votre réunion au lendemain, mercredi 19 octobre ? Nous pourrions ainsi vous rejoindre pour une demi journée de travail.
 Dans l'attente de votre réponse et de cette rencontre que nous souhaitons fructueuse, je reste à l'écoute de chacun pour toute remarque, question à mettre au menu !
 (.....)”

- (92) İlgili e-postaya cevaben ST. JOSEPH (.....) tarafından gönderilen e-postada²² aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

27.09.2022
 Kimden : ST. JOSEPH (.....)
 Kime : Soruşturma tarafı diğer okulların müdürleri ile dosyada taraf olmayan ve kim olduğu tespit edilemeyen kişiler
 Konu : Proposition de reconte (Toplantı teklifi)
 “Cher frère, cher (.....), cher (.....),
 Je te remercie (.....) pour ton message d'aujourd'hui qui va dans le sens d'une clarification nécessaire de la situation de nos écoles et de nos priorités de pilotage. Après concertation avec mes collègues, nous sommes d'accord pour organiser une visioconférence le mercredi 19 octobre de 14h (13h heure française) à 16h (15h heure française). Voici le lien de notre rencontre :
<https://meet.google.com/fvn-jmsq-pkx>
 Je vous envoie aussi une invitation sur google agenda.”

1.5. Değerlendirme

1.5.1. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

1.5.1.1. Girdi Piyasalarında Gerçekleşen İhlallerin Rekabet Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi

- (93) Rekabet hukuku bağlamında yerleşik literatür ve rekabet otoriteleri²³ tarafından verilen kararlar incelendiğinde her ne kadar uygulamaların çıktığı piyasaları ağırlıklı olduğu görülse de son yıllarda gerek literatürde gerek otoritelerin kararlarında ortaya konulduğu üzere girdi

²² İlgili metin raportörlerce “Sevgili kardeşim, sevgili (.....), sevgili (.....), Okullarımızın durumuna ve yönetim önceliklerimize ilişkin gerekli açıklamanın yapılması yönündeki bugünkü mesajınız için (.....)'e teşekkür ederim. Meslektaşlarımla istişarede bulunduktan sonra, 19 Ekim Çarşamba günü saat 14.00'ten (Fransız saatiyle 13.00) 16.00'ya (Fransız saatiyle 15.00) kadar bir video konferans düzenlemeye karar verdik. Toplantımızın bağlantısı aşağıdadır: <https://meet.google.com/fvn-jmsq-pkx> Ayrıca size Google Takvim'den bir davetiye gönderiyorum.” şeklinde çevrilmiştir.

²³ European Commission Case AT.40018, European Commission Case AT.40410

pazarları ile çıktı pazarları arasında rekabeti sınırlayıcı anlaşmaların etkisi ve incelenmesi bakımından fark bulunmamaktadır. Alım kartelleri için farklı otoritelerin uyguladığı mevzuat ve verdiği kararlar gözden geçirildiğinde alım ve satım kartellerinin simetrik olarak ele alındığı görülmektedir. Mal veya hizmet piyasasında alım fiyatını doğrudan veya dolaylı olarak belirlemek suretiyle koordineli şekilde hareket eden alıcılar, aralarındaki rekabeti karşılıklı olarak kaldırmayı amaçlamaktadır. Buna paralel olarak, rekabet hukukunda satım kartellerine benzer şekilde alım kartellerinin de amaç bakımından ihlal olduğu kabul edilmekte ve otoritelerin odak noktası fiyat veya diğer rekabet parametrelerini sabitlemek amacıyla yapılan bir anlaşmanın varlığını ortaya koymak olmaktadır.

- (94) 4054 sayılı Kanun'un rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları, uyumlu eylemleri ve kararları yasaklayan 4. maddesinin birinci fıkrası "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır." hükmünü haizdir. Aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde "*mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" hukuka aykırı bulunan ve yasaklanan hallerden sayılmıştır. Anılan hükümden, 4054 sayılı Kanun'un satım tarafı ile sınırlı olmadığı ve alım tarafında meydana gelen rekabeti kısıtlayıcı eylemleri de yasakladığı görülmektedir. Nitekim Kurulun da girdi piyasalarında ihlalin gerçekleştiğine hükmettiği geçmiş tarihli kararları bulunmaktadır. Kurulun girdi piyasalarında gerçekleşen ihlallere yönelik verdiği kararların birçoğuna aşağıda yer verilmiştir.
- (95) Kurulun Kuru İncir kararında²⁴ soruşturmaya konu teşebbüslerin aralarında anlaşarak kuru incir azami alım fiyatlarının belirlenmesine yönelik anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine karar verilmiştir. Ayrıca kararda "*kuru incir alım fiyatlarının azami seviyesinin ortak biçimde belirlenmesi yoluyla ortaya çıkan anlaşmanın amacının incir alım fiyatlarını baskılamak olduğu*" ifade edilerek anılan anlaşmaya bireysel muafiyet tanınamayacağı kanaatine varılmıştır.
- (96) Kurulun Kiraz kararında²⁵ kiraz alımı yapan teşebbüslerin ihraçlık kiraz pazarında alım şartları konusunda anlaşarak alım pazarında kartel oluşturdukları değerlendirilmiş, piyasadaki fiyat hareketlerinde kartel anlaşmasına uygun davrandıkları tespit edilerek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan kararda "*fiyat ya da her türlü alım ve satım şartlarının tespiti 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı, rekabet hukuku bakımından da hiçbir haklı gerekçeye dayandırılmayan per se yasak eylemlerdendir.*" değerlendirmesi yapılmıştır. Her ne kadar "*per se*" müessesesi Amerika Birleşik Devletleri (ABD) rekabet hukuku uygulamasında karşılık bulsa da kararda incelenen anlaşmanın mehaz Avrupa Birliği (AB) rekabet hukuku uygulamasında olduğu gibi esasında "*amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı*" olduğu değerlendirilmiş ve söz konusu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan şartları sağlamamasından dolayı anlaşmaya muafiyet tanınamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.
- (97) Kurulun Çiğ Süt kararında²⁶ Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesinde, süt ve süt ürünleri ticareti ve nakliyesi ile iştigal eden teşebbüslerin kendi aralarında akdettikleri bir protokol çerçevesinde ilçe merkezi, kasaba ve köyleri kendi aralarında paylaştıkları; bu paylaşım aykırı olarak başka bir köyün sütünü alan kişilere tazminat yaptırımı uyguladıkları ve böylece toplanan çiğ sütün fiyatını ve ödeme koşullarını birlikte tespit ettikleri iddiası

²⁴ Kurulun 16.03.2012 tarihli ve 12-12/383-112 sayılı kararı

²⁵ Kurulun 24.07.2007 tarihli ve 07-60/713-245 sayılı kararı

²⁶ Kurulun 26.07.2006 tarihli ve 06-56/714-204 sayılı kararı

incelenmiştir. Kararda soruşturma tarafı teşebbüsler tarafından Şarkikaraağaç ilçesinde ve/veya Konya ilinde köy bazında bölge paylaşımı yapıldığı tespit edilmiş ve “rekabet hukukunda fiyat belirleme, bölge paylaşımı ve alım boykotu gibi eylemler en çok bilinen ve üzerinde tartışmanın en az yaşandığı ihlallerdir.” değerlendirmesi yapılarak ilgili teşebbüslerin anlaşarak üretimde kullandıkları çiğ sütün müstahsilden alım fiyatını pazar dışında belirlemek ve çiğ süt alımlarını belirli dönemlerde durdurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiklerine ve söz konusu anlaşmanın bireysel muafiyetten yararlanmak için gerekli koşulları sağlamadığına karar verilmiştir.

- (98) Kurulun Vişne kararında²⁷ vişne alımı yapan teşebbüslerin aralarında anlaşarak vişne alımlarında üreticiye teklif ettikleri fiyatları kademeli olarak düşürmek suretiyle üreticiyi zarara uğrattıkları iddiası incelenmiştir. Kararda vişne alıcısı teşebbüslerin, üreticilere ilan edilen fiyatlar üzerinden gizli artırımlar yapılmaması amacıyla piyasadaki rakip teşebbüslerle iletişime geçmeleri 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal kabul edilen durumlardan biri olarak kabul edilmemekle birlikte, gerek piyasadaki aksaklıklar ve rekoltede olağan dışı düşüş yaşanması gerekse şikayetlerde iddia edildiği şekilde alım fiyatlarının vişne alımı yapan teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen toplantı sonrasında düşürüldüğünü gösteren fiyat hareketlerine ulaşılamaması dikkate alınarak soruşturma açılmamıştır. Diğer taraftan soruşturma tarafı teşebbüslere dosya konusu uygulamaların 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal teşkil edebilecek nitelikte olması nedeniyle, bu uygulamalara son verilmesi yönünde görüş yazısı gönderilmiştir.
- (99) Görüldüğü üzere yukarıda yer verilen kararlar, mal veya hizmetlerin alım fiyatının ve fiyatı oluşturan alım şartlarının tespit edilmesine yönelik rekabete aykırı anlaşmaları konu almaktadır. Söz konusu kararlar Kurulun girdi pazarına yönelik yaklaşımı ile çıktı pazarına yönelik yaklaşımı arasında fark olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

1.5.1.1.1. Rekabet Hukuku Kapsamında İş Gücü Piyasasında Gerçekleşen Anlaşmalara İlişkin Teorik Çerçeve

- (100) Birçok sektörde, çalışanların niteliğinin her geçen gün önem kazandığı ve çalışanların teşebbüsler için çoğu zaman en önemli girdi unsurlarından biri olarak kabul edildiği bilinmektedir. Bir yandan teşebbüslerin çıktı pazarındaki rekabetçi güçleri açısından belirleyici olan çalışanlar diğer yandan teşebbüsler adına önemli maliyet kalemlerinden birini oluşturmaktadır. Teşebbüsler için hem ciddi maliyet kalemi olmaları hem de rakipleriyle rekabet edebilecekleri en önemli unsurlardan biri olmaları nedeniyle teşebbüsler çalışanların işten çıkmalarını engelleme eğilimindedir. Çalışanların mobilitesini azaltma eğilimi çoğunlukla inovasyon ağırlıklı sektörlerde ortaya çıksa da aynı eğilim niteliksiz çalışanların olduğu sektörlerde de görülmektedir. Çalışanların mobilitesi, teşebbüslerin pazar gücünü ve pazarın yapısını etkileyebilmektedir.
- (101) Emek için rekabet halinde olan teşebbüsler, rekabet etmekten karşılıklı olarak vazgeçmek suretiyle özellikle çalışan mobilitesi ile ücretlere ve diğer yan haklara ilişkin kısıtlayıcı anlaşmalar yapabilmektedir. Diğer alım kartellerinde olduğu gibi iş gücü piyasalarına yönelik rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların amacı, alım koşullarına teşebbüs lehine müdahale etmektir. İş gücü piyasalarında işverenlerin birtakım koordineli veya tek taraflı davranışları hakkında yeni rekabet hukuku zarar teorileri ortaya çıkmakla birlikte halihazırda bu piyasalarda ekseriyetle karşılaşılan ihlal türleri; işverenlerin birbirlerinin çalışanlarını istihdam etmemeyi amaçladığı “çalışan ayartmama anlaşmaları” ile çalışanlarının ücretlerini ve diğer çalışma koşullarını belirleme konusunda işverenlerin ortak hareket

²⁷ Kurulun 14.09.2011 tarihli ve 11-47/1181-422 sayılı kararı

etmesine neden olan “ücret sabitleme anlaşmaları”dır. Dolayısıyla, girdi niteliğinde olan emeğe yönelik teşebbüsler arası anlaşmalar rekabet hukuku kapsamında incelenmektedir.

(102) Ücret sabitleme anlaşmaları, işverenler arasında işçilere ödenen ücretleri ve/veya diğer çalışma koşullarını uyumlu hale getirmeyi veya koordine etmeyi amaçlayan anlaşmalardır. Bu amaca hizmet etmek üzere, çalışanlara ilişkin hassas bilgilerin paylaşılması rakiplerin ücret yapısının benzeşmesine sebebiyet vererek fiyat tespiti anlaşmasına benzer sonuçlar doğurabilmektedir. Rekabetçi bir pazarda emek arz edenler emeklerinin marjinal değerinin karşılığı olan seviyede bir maaş alırlarken monopson gücünü haiz bir teşebbüsün ya da rekabet karşıtı uzlaşmalar yoluyla birden fazla teşebbüsün maaşları baskılaması sonucunda emek arzının düşeceği, emek arzının düşmesiyle üretimin dolayısıyla çıktının azalacağı, azalan çıktı sonucunda fiyatların yükseleceği ve son tüketici adına refah kaybı yaşanacağı ifade edilmektedir.²⁸

(103) Sonuç olarak, iş gücü piyasalarında gerçekleşen maaş sabitleme anlaşmalarının satım tarafında karşılaşılan fiyat sabitleme anlaşmalarından farklı olmadığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla pazarın alım ve satım tarafında gerçekleşen bu ihlallerin piyasaya etkileri de benzeşmektedir. Maaş sabitleme anlaşmalarının etkilerine yönelik olarak Portekiz Rekabet Otoritesinin anlaşmaların iş gücü pazarındaki etkilerini ortaya koyan çalışması rehberlik sağlamaktadır²⁹. Otorite tarafından “ücret sabitleme anlaşmalarının iş gücü pazarına etkileri” başlığı altında bu anlaşmaların;

- bir girdi için ödenen fiyatın uyumlaştırılmasına neden olarak rakipler arasında benzer maliyet yapılarına yol açacağı ve maliyetlerin bu simetrisinin alt pazarlarda fiyat koordinasyonunu artırabilecek rekabeti karakterize eden stratejik belirsizliği azaltacağı,
- istihdam edilmek istenen çalışanlara, üzerinde anlaşılan ücretten farklı bir ücret ödenmesini engellemesi nedeniyle teşebbüslerin iş gücünü genişletemeyeceği,
- işçilerin çeşitli işverenlerden kazanabilecekleri ücretleri standartlaştırarak iş gücü mobilitesini sınırladığı ve böylece bir çalışanın rakip bir teşebbüste daha yüksek bir ücret kazanma imkanını ortadan kaldırdığı,
- bu tür anlaşmaların stratejileri koordine ederek rekabeti kısıtladığı

ifade edilmektedir. Teşebbüslerin iş gücü pazarında gerçekleştirdiği rekabeti kısıtlayıcı etki doğuran anlaşmalarının çalışan üzerinde yukarıda sayılan olumsuz etkileri dolaylı olarak tüketici refahını da olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla rekabet otoriteleri iş gücü pazarında gerçekleşen bu tür anlaşmaları mercek altına almıştır. Avrupa Komisyonu (Komisyon), ABD Adalet Bakanlığı (DoJ) ve Kurul tarafından bu pazarda alınan bazı kararlara aşağıda yer verilmektedir.

(104) *Exxon* kararında³⁰ teşebbüslerin geçmiş ve mevcut maaş bilgilerini karşılaştıran periyodik anketler düzenledikleri, mevcut ve gelecekteki maaş bütçelerinin tartışıldığı düzenli toplantılara katıldıkları bir sistem kurulduğu, teşebbüslerin deneyimli çalışanlarının geçişini engellediği ve başka firmalara geçiş yapabilecek çalışanları engellemek üzere yapılan toplantıların teşebbüslerin çalışan maaşlarını arttırmaya yönelik güdüsünü azalttığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte kararda, çalışanlara ait ücret bilgilerinin ve teşebbüslerin

²⁸ HOVENKAMP, H. (2019) “Competition Policy for Labour Markets” U of Penn, Inst for Law & Econ Research Paper No. 19-29, s.2-3; NAIDU, S., POSNER, E. & WEYL, E. G. (2018) “Antitrust Remedies for Labor Market Power”, 132 HARV. L. REV. 536

²⁹https://www.concorrenca.pt/sites/default/files/documentos/Issues%20Paper_Labor%20Market%20Agreements%20and%20Competition%20Policy%20-%20EN.pdf Erişim Tarihi: 08.11.2023

³⁰ Todd v. Exxon, 275 F.3d 191, 198 (2d Cir. 2001)

geleceğe yönelik maaş bütçelerinin rakiplerle paylaşılmasının ihlal yaratabileceği ifade edilmiştir.

- (105) Arizona'daki hastanelerin ve bakım merkezlerinin oluşturduğu ve toplu alımlar yapan bir teşebbüs birliğinin, üyelerine hemşire sağlayan bürolar ile yaptığı anlaşmayı inceleyen DoJ, bu anlaşmanın hastaneler arasında hemşire sağlamaya yönelik rekabeti düşürdüğünden, hemşire sağlayan bürolara ödenecek ücreti (dolayısıyla hemşirelere ödenecek maaşları) azalttığından bahisle anılan teşebbüs birliğinin kanunu ihlal ettiği kararına ulaşmıştır.³¹
- (106) AB rekabet hukuku uygulamasında iş gücü piyasalarına yönelik olarak Komisyon nezdinde alınmış bir karar henüz bulunmamakla birlikte ulusal rekabet otoritelerinin muhtelif kararlarıyla karşılaşmaktadır. Öyle ki İngiltere ve Fransa rekabet otoriteleri esasen fiyat anlaşmalarını inceledikleri manken ajanslarına yönelik kararlarında dolaylı olarak modellerin ücretlerinin belirlenmesi anlamına gelen anlaşmaları da inceleyerek amaç bakımından ihlal tespitinde bulunmuştur.
- (107) Türk rekabet hukuku uygulamasında ise dünya örneklerinin aksine iş gücü piyasalarında gerçekleştirilen rekabet ihlali iddialarının incelendiği pek çok karar bulunmaktadır. Kurulun bu yöndeki *Dizi Yapımcıları* kararında³² televizyon dizisi yapımcılığı piyasasında faaliyet gösteren teşebbüslerin oyuncu transferinin engellenmesi ve oyuncu ücretlerinin sabitlemesi hususlarında aralarında anlaşma yaptığı iddiası incelenmiştir. Mezkur kararda televizyon dizisi yapımcılarının oyuncu ücretlerini anlaşma yoluyla belirlemelerinin alım fiyatlarını belirleme anlamına geleceği ve bu durumun açık bir biçimde rekabetin engellenmesi amacını taşıyacağı ve alınan prensip kararlarının uygulanması halinde piyasada rekabetin engelleneceği sonucuna varılmıştır. Netice itibarıyla, hakkında önaraştırma yapılan teşebbüslere 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ihlalin sonlandırılması yönünde yazılı görüş gönderilmesine karar verilmiştir.
- (108) Kurulun *Konteyner Şoförleri* kararında³³ "işgücü pazarlarına yönelik rekabet hukuku uygulamasının esas kısmını oluşturan çalışanların maaşlarını sabitlemeye/çalışan ayartmamaya yönelik yapılan anlaşmalar pazarın alım tarafında kurulan kartellerden farklı değildir." değerlendirmesi yapılmıştır. Öte yandan konteyner taşımacılığı yapan teşebbüslerin çalışan konumundaki şoförlerinin ücretlerini tespit etmesi hususunu ele alan kararda, iş gücü pazarlarındaki anlaşmaların 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal yaratabileceği ve ücret tespiti anlaşmalarının mal ve hizmet piyasalarındaki fiyat tespiti anlaşmalarıyla temel olarak benzer olduğu değerlendirilmesine yer verilmiştir. Ayrıca kararda iş gücü piyasasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmaların çıktı pazarında olumsuz etkiler yaratabileceğine, söz gelimi emek arzının düşmesiyle çıktı miktarında yaşanan azalmanın tüketiciler adına refah kaybı yaratabileceğine ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.
- (109) 2011 yılında alınan *Özel Okullar* kararında³⁴ Kurul, ülkemizde faaliyet gösteren özel okulların ve bu okulların bir araya gelerek oluşturdukları teşebbüs birliğinin ücret ve personel politikası konusunda anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerini incelemiştir. Okul ücretleriyle, burslarla ve maaşlarla ilgili konularda görüşmede ve bilgi paylaşımında bulunmalarının yanı sıra öğretmenlerin maaş bilgilerini temel rekabet parametreleri arasında sayarak konu

³¹ Competitive Impact Statement, United States v. Arizona Hosp. & Healthcare Ass'n & AzHHA Service Corp., No. CV07-1030-PHX (D. Ariz. 2007)

³² Kurulun 28.07.2005 tarihli ve 05-49/710-195 sayılı kararı

³³ Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/3-2 sayılı kararı

³⁴ Kurulun 03.03.2011 tarihli ve 11-12/226-76 sayılı kararı

hakkındaki yaklaşımını netleştirmiştir. Diğer bir deyişle, okul ücreti bilgisinin yanında çalışanların ücret bilgisinin paylaşılmasının da tek başına rekabeti kısıtlayıcı bir nitelik taşıdığı değerlendirilmiştir.

- (110) Kurulun *BFIT* kararında³⁵ “*Diğer alım kartellerinde olduğu gibi, işgücü piyasasında rekabeti kısıtlayan teşebbüslerin katlandıkları işgücü maliyetini azaltarak kârlarını artırması mümkün olup bu kâr artışının da teoride belirli rekabetçi pazar koşulları altında, çıktı pazarında tüketicilere refah artışı olarak yansıma ihtimali bulunmaktadır. Ancak bu anlaşmalar işgücü piyasasında çalışanların refahında çok daha çarpıcı şekilde azalmaya sebep olmakta ve işgücü pazarında, rakipler arası müşteri paylaşımının çıktı pazarlarında yaratacağına benzer etkiler yaratmaktadır. Bu çerçevede bu anlaşmaların yatay pazar paylaşımı anlaşmalarına benzer anti-rekabetçi etkiler doğuracağı, işgücü piyasasında çalışanların iş değiştirme imkânlarını sınırlandırarak dolaylı olarak maaşların sabitlenmesine yol açacağı öngörülmektedir. Birçok yazar tarafından desteklenen, ABD Adalet Bakanlığının yukarıda yer verilen kararlarda ve açıklamalardaki yaklaşımı, bu anlaşmaların çıktı pazarlarındaki ihtimal dâhilindeki dolaylı etkilerinden ziyade girdi pazarlarına bir başka deyişle işgücü pazarlarına getirdiği doğrudan kısıtlara odaklanmaktadır.*” ifadelerinden rekabet hukuku bağlamında ihlalin çıktı pazarında gerçekleşmesiyle girdi pazarında gerçekleştirilmesi arasında bir farkın bulunmadığı vurgulanmıştır.
- (111) *GÜSOD* kararında³⁶, Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde görev yapan özel güvenlik görevlileri için Güvenlik Servisleri Organizasyon Birliği Derneği (*GÜSOD*) tarafından yayımlanması planlanan tavsiye niteliğinde emsal ücret listelerine menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebine ilişkin başvuru değerlendirilmiştir. Kararda; *GÜSOD* üyelerinin tabi olduğu kanun kapsamında güvenlik elemanlarının ücretlerinin belirlenmesine yönelik herhangi bir hüküm bulunmadığı, bu çerçevede *GÜSOD* tarafından yayımlanmak istenen emsal ücret listesinin herhangi bir mevzuatın açıkça vermiş olduğu görevden veya yetkiden kaynaklanmadığı, teşebbüslerin temel rekabet parametrelerinden ücretin teşebbüsler arasında karşılıklı mutabakatla ve/veya söz konusu teşebbüsler yerine onları temsilen meslek birlikleri tarafından belirlenmesinin, tavsiye niteliğinde olsa dahi, açıkça 4054 sayılı Kanun’a aykırı olduğu sonucuna varılmıştır. Ek olarak ilgili kararda; söz konusu uygulama sonucunda hizmet kalitesinin ve istihdamın artacağına vurgulanmış ancak belli bir piyasadaki hizmet kalitesini ve istihdamı artırabilme kaygısının ilgili pazara ilişkin alınacak yapısal tedbirlerle giderilmesi mümkünken rekabete açıkça aykırı kararları ve uygulamaları benimseyerek 4054 sayılı Kanun ile koruma altına alınan serbest rekabet düzeninin sağlanmasına ilişkin kamu menfaatinin ihlaline yol açılmaması gerektiği, bu çerçevede, bildirim konusu tavsiye niteliğindeki emsal ücret listesi yayımlanmasına, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde öngörülen şartları sağlamaması nedeniyle muafiyet tanınamayacağı kanaatine varılmıştır.
- (112) *KASTDER* kararında³⁷, sanatçıların çalışma standartlarının yükseltilmesi ve her türlü haklarının korunması için gerekli koşulların sağlanması amacıyla kast ajansı ve reklam ajansı/reklam yapım şirketleri arasında yapılacak tavsiye niteliğinde hazırlanan taslak sözleşmenin dernek tarafından resmi internet sitesinde yayımlanması işlemine bireysel muafiyet verilmesi talebi değerlendirilmiştir. Sözleşmede yer alan “...günlük ücretin asgari yarısı...”, “günlük ücret üzerinden hesaplanan saat ücreti”, “...1/10 oranında...”, “... bir gün ve tek kullanım alanı ücretinin yarısı...” ifadelerinden *KASTDER* tarafından doğrudan alım veya satım fiyatlarının tespit edilmediği ancak tarife belirlemek suretiyle dolaylı olarak fiyat

³⁵ Kurulun 07.02.2019 tarihli ve 19-06/64-27 sayılı kararı

³⁶ Kurulun 18.03.2015 tarihli ve 15-12/166-78 sayılı kararı

³⁷ Kurulun 24.03.2020 tarihli ve 20-43/588-262 sayılı ve 04.03.2021 tarihli ve 21-11/148-61 sayılı kararı

tespiti yapıldığı ve ticari koşullara müdahale edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Sözleşmede belirtilen hususların her ne kadar tavsiye niteliğinde olduğu ve ajansların ilgili hususları dilediği gibi tadil edebileceği belirtilse de pazarda faaliyet gösteren büyük işletmeler tarafından uygulanması halinde teşebbüsleri bağlayıcı ve rekabeti sınırlayıcı kararlara dönüşebileceği endişesinin bulunması sebebiyle belirtilen sözleşmeye, ödeme koşullarına ilişkin dolaylı fiyat tespitine yol açacak ifadelerin çıkarılması koşuluyla bireysel muafiyet tanınabileceğine karar verilmiştir. Karar uyarınca sözleşmenin ihlal niteliği taşıyan hükümlerini taslaktan çıkartan KASTDER tarafından yapılan ikinci başvuru üzerine Kurul, başvuru konusu sözleşmeye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesine karar vermiştir.

1.5.1.1.2. Maaş Sabitleme Anlaşmasına Yönelik Bulgulara İlişkin Değerlendirme

- (113) Bulgu-3'te 07.09.2022 tarihinde ST. BENOÎT'da soruşturma tarafı okullarda görevli muhasebe sorumlularının katıldığı bir toplantı yapıldığı, toplantının akabinde her okulun kendi personelinin ücret hesaplamalarını göndermesinin talep edildiği görülmektedir. 10.09.2022 tarihli cevap e-postasından ise bahsi geçen hesaplamanın öğretmen maaşlarına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Okulların maaş hesaplamasında kullandıkları metotları tespit edebilmek adına, soruşturma tarafı tüm okulların farazi 20 yıllık kıdeme sahip ve haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin brüt ücretine ilişkin hesaplamalarının gönderilmesi talep edilmiştir. E-postanın "*Kadrolu*" başlıklı ekinde, ST. JOSEPH'te çalışan anılan nitelikleri haiz bir Türk öğretmenin brüt ücret hesaplamasına yer verildiği görülmektedir.
- (114) Bulgu-3 olarak yer verilen e-posta silsilesinin eki olan "*TUTANAKTIR*" başlıklı Word belgesinde 07.09.2022 tarihli toplantı gündeminin, belgede geçen ifadeyle, "*Fransız Okulları 2022-2023 Öğretmen Maaşları Hesaplaması*" olduğu, anılan tutanakta her bir okulun hâlihazırda ilgili maaş hesaplamasına ilişkin yöntemine ve bunun yanında "*Tüm okulların SJ uyguladığı tablo üzerinden hespalama yapabileceği,*", "*Yan ödemelere %13 ek zam hesaplayarak ödendiği,bunun üzerine %42 oranında maaş hesaplanması gerektiği,*", "*Temmuz yan ödemelerinin güncellendiği,ancak artışın yeterli olmamasından dolayı sözleşme brüt tutarının sağlanamadığı,çok az farkı bordroya eklenebileceği*" ifadeleriyle ortak hesaplama ile ilişkin önerisine yer verildiği görülmektedir.
- (115) Bunun üzerine ST. MICHEL tarafından da ST. JOSEPH'in hazırladığı maaş hesaplama çizelgesine³⁸ benzer şekilde 20 yıllık kıdeme sahip ve haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin alacağı brüt ücrete ilişkin hesaplamanın soruşturma tarafı okullara gönderildiği ve her iki hesaplamada da aynı niteliği haiz bir öğretmenin brüt ücret hesabında kullanılan kalemlerin (taban/baz maaş, eğitim tazminatı, iş güclüğü zammı ve ek ders) ve bu kalemler toplamında ortaya çıkan brüt ücretin ((.....)TL) birebir aynı olduğu tespit edilmiştir.
- (116) E-posta silsilesinde 14.09.2022 tarihinde ST. BENOÎT personeli ((.....)) tarafından gönderilen e-postada her bir okulun maaş hesaplama simülasyonunda meydana gelen farklılığın anlaşılabilmesi için bir tablo oluşturulmuş, tüm okulların erişimi için ortak bir link paylaşılmış ve okulların ilgili birimlerince doldurulması talep edilmiştir. Soruşturma tarafı okulların her birinin erişimi için linki paylaşılan ve okulların maaş hesaplama simülasyonunu gösteren tablonun taraflarca doldurulmuş hali 24.10.2022 tarihli ve 52112 sayılı bilgi isteme yazısı ile ST. BENOÎT'dan talep edilmiş olup cevabi yazı 26.10.2022 tarih ve 32486 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Cevabi yazıda tablo içeriği "*20 yıl kıdeme sahip, haftada 29 saat*

³⁸ ST. JOSEPH'in hazırladığı maaş hesaplama çizelgesi Bulgu-3 kapsamında yer verilen "*Kadrolu*" başlıklı belgede yer verilen çizelgedir.

derse giren bir öğretmenin 2022-2023 eğitim yılında alacağı brüt maaşın hesaplanma yönteminde, özellikle 2021-2022 döneminde yüksek enflasyondan dolayı yapılan ara dönem zammının baz maaş ve/veya sosyal yardımlara farklı olarak yansıtılmasından kaynaklı sorunlar hususunda yapılan simülasyon çalışmalarıdır.” ifadeleriyle açıklanmıştır.

- (117) Anılan tabloda aynı niteliği haiz bir öğretmene her bir okul tarafından yapılan brüt maaş hesaplaması simülasyonuna yer verilmiştir. Tabloda; “TUTANAKTIR” belgesinde ifade edildiği gibi NDS ile ST. BENOÎT’nın 2022 yılı Mayıs ayında hesaplanan yan ödemelerin %13’ünü ve ortaya çıkan sonucun %42’sini toplayarak brüt ücreti hesapladığı, ST. JOSEPH, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE’nin ise Temmuz ayında yapılan yan ödemelerin %42’sini ekleyerek brüt ücreti hesapladığı anlaşılmıştır. Anılan tabloda ST. BENOÎT’nın her iki senaryoya kendi okul sütunu altında yer verdiği, bu hususun ST. JOSEPH (.....) tarafından farklı ücretlere nasıl ve hangi hesaplama metotlarıyla ulaşıldığının ST. JOSEPH (.....)’a izah edilmek üzere sorgulandığı devam eden e-posta silsilesinde görülmüştür.
- (118) Bunun üzerine ST. BENOÎT personeli (.....) tarafından brüt ücret hesaplama yöntemi tüm kırılımlarıyla izah edilmiştir. (.....)’in izahatı üzerine STE. PULCHÉRIE (.....) tarafından tabloda STE. PULCHÉRIE adına ayrılan bölüme girilen ilk hesaplamanın hatalı olduğunun tespit edildiği ve ardından düzeltildiği ifade edilmiştir. Bu hususun; maaş hesaplamasındaki sürecin şeffaf seyretmesinden ötürü uygulamada yeknesaklığa sebep olduğu, diğer bir deyişle ücretlerde aynılığa sebebiyet verdiği görülmüştür. Silsiledeki son e-postada da NDS adına (.....) toplantı tutanağının onaylandığını beyan etmiştir.
- (119) Bulgu-4’te 07.09.2022 tarihinde ST. BENOÎT’nın ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya ST. MICHEL’in ve ST. JOSEPH’in kaç kişi ile katılım sağlayacağına ilişkin 02.09.2022 tarihinde verdikleri cevap e-postası yer almaktadır. Söz konusu belgede geçen “07 Eylül saat 10:30 da ki toplantı için S.J. 2 veya 3 Kişi S.M. 2 kişi olarak gelecek” ifadesinden ST. MICHEL’in ve ST. JOSEPH’in toplantıya katılım yönündeki iradelerinin sabit olduğu görülmekle birlikte katılımın bu iki okul ile sınırlı kalmayıp soruşturma tarafı diğer okulların da toplantıda yer aldığı Bulgu-3’ten anlaşılmaktadır.
- (120) Bulgu-5’te ST. BENOÎT tarafından toplantı tutanağının Fransızca versiyonu talep edilmiş, “Tüm okulların muhasebecilerine gönderip onaylarını almam gereklidir” ifadesinden gelen versiyonun tüm okulların onayına sunulacağı, “Sonrasında TR-FR hali müdürlerin bilgisine sunulacaktır.” ifadesinden ise onayın ardından okul müdürleriyle paylaşılacağı belirtilmiştir. Bu husus, toplantılara katılan okulların onayı için tüm teşebbüslerin iradesinin arandığını gösterir niteliktedir.
- (121) Bulgu-6’dan 06.04.2022 tarihinde STE. PULCHÉRIE’de bir toplantı yapıldığı ve ilgili toplantıya soruşturma tarafı bütün okulların katılım gösterdiği anlaşılmaktadır.
- (122) Bulgu-6’dan yapıldığı görülen toplantının tutanağı olduğu anlaşılan dokümanın yer aldığı Bulgu-7’nin soruşturma kapsamında incelenen zarar teorilerinden hem alım hem satım tarafına ilişkin olduğu tespit edilmekle birlikte bu başlık altında pazarın alım tarafına yönelik rekabeti kısıtlayıcı davranışlar incelendiğinden bu hususa ilişkin kısımlar ele alınmış, satım tarafına ilişkin hususlar ise devam eden kısımda incelenmiştir. Pazarın alım tarafına ilişkin olarak belgede yer alan “(.....), (...). En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz (ay sonunda karar vermek için).” ifadesinden, tam olarak hangi personel grubu için olduğu tespit edilememekle birlikte, iş gücüne ilişkin olduğuna dair şüphe bulunmayan maaş artışlarına ilişkin zam aralığının konuşulduğu görülmektedir.
- (123) Bulgu-9 olarak yer verilen belge incelendiğinde, 07.07.2022 tarihinde ST. JOSEPH (.....) tarafından diğer soruşturma taraflarına gönderilen e-postadaki “Görünüşe göre, ekonomik

durum göz önüne alındığında, maaşların bütçelerimiz üzerindeki etkisini en aza indirecek kaldıraçlar bulmalıyız, kaldıraçlarımız var: yani Fransız yerel sözleşmelerinin maaş skalasının modülasyonu ve aynı zamanda yabancı profesörlerin sayısını azaltma seçeneği . Bu, öğrencilerimizin ailelerinin okullarımızda yabancı öğretmenlerin varlığı konusunda beklentileri olduğu için son derece dikkatle değerlendirilmesi gereken bir seçimdir.” ifadelerinden hareketle, e-postanın çalışan maaşlarının düzenlenmesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Anılan ifadeden personel ücretlerinin maliyetler üzerindeki yükünü hafifletecek metotlar üzerinde uzlaşma arandığı görülmüştür. Bu hususa yönelik iki farklı opsiyondan bahsedilmiştir. Bunlardan birisi Fransız öğretmenlerin maaşlarına ilişkin revizyon diğeri ise Fransız öğretmenlerin sayısının azaltılması yönündedir. Ancak okulların kadrolarında Fransız öğretmenlerin bulunmasının velilerin tercihlerini etkileyeceği düşünüldüğünden okulların ikinci seçeneğe mesafeli oldukları görülmektedir. Anılan ifadeden okulların birinci seçeneği uygulamayı daha tercih edilebilir bulduğu anlaşılmaktadır.

- (124) Bulgu-10'da, Bulgu-9'a paralel olarak “Farklı personel kategorileri için maaş sorunları ile Fransızlar ve Türkler arasındaki büyüyen fark bizi zorluyor. Ancak endişelerinizi iyi anlamak ve paylaşmak isteklerinize hızlı bir şekilde cevap vermek zor.” ifadelerinden öğretmenler arasındaki milliyet farkının maaşlar konusunda sorunlara yol açtığı ve “Ayrıca konseyin 3 üyesi; Kardeş (.....), Bay (.....) bana sizinle tanışmak, sizi dinlemek ve sizi duymak için bir değişim ve danışma görevi vermeye karar verdi. (.....) birader bize bir sonraki toplantımızın 18 Ekim Salı günü planlandığını söyledi” ifadelerinden ise ilgili sorunlara yönelik çözümler üretilebilmesi için soruşturma tarafı tüm okulların katılacağı bir toplantının gerçekleştirileceği anlaşılmaktadır. İlgili e-postaya cevaben ST. JOSEPH (.....) tarafından bahsi geçen toplantının 19.10.2022 Çarşamba günü gerçekleşeceğini belirtildiği ve toplantıya ilişkin bağlantı linkinin gönderildiği görülmektedir.

1.5.1.1.3. İş Gücü Bulgularına İlişkin Genel Değerlendirme

- (125) Yukarıda da yer verildiği üzere, rekabet hukuku kapsamında pazarın alım tarafında gerçekleştirilen rekabeti kısıtlayıcı davranışlar ile satım tarafında gerçekleştirilen rekabeti kısıtlayıcı davranışlar arasında fark bulunmamaktadır.
- (126) Alım tarafındaki rekabeti kısıtlayıcı davranışların özel bir görünümünü iş gücü piyasalarındaki rekabet ihlalleri oluşturmaktadır. Genel bir ifadeyle iş gücü piyasası, çalışanların emeğini arz ettiği, işverenin emeği talep ettiği bir piyasadır. İş gücü piyasalarındaki rekabet hukuku değerlendirmelerine, Kurul ve muhtelif ülke rekabet otoriteleri içtihatlarına ve konu hakkındaki literatüre yukarıda yer verilmiştir.
- (127) Dosya kapsamında elde edilen belgelerden soruşturma tarafı okulların öğretmen brüt ücretlerine ve diğer yan haklarına ilişkin uygulama farklılıklarını tespit ettikleri, akabinde ücretlerin belirlenmesinde rol oynayan kalemler ile uygulanacak zam oranlarına ilişkin çarpanları aynılaştırarak maaşları sabitledikleri anlaşılmaktadır. Dosya konusu ile kısmen paralellik arz eden *Özel Okullar* kararında³⁹ da işaret edildiği üzere, insan kaynaklarına ilişkin bilgilerin teşebbüsler arasında paylaşılması bağlamında, ücret ve ücreti oluşturan unsurlar hakkındaki bilgiler rekabete duyarlı, stratejik bilgi niteliğindedir.
- (128) Bulgu-3, 4, 6, 7, 9 ve 10 bütüncül bir şekilde ele alındığında, çalışan öğretmenlerin ücretlerini ve yan haklarını tespit aşamasında okulların bireysel iradelerinin yerini tüm okulların koordineli, iş birlikçi iradelerinin aldığı değerlendirilmiştir.

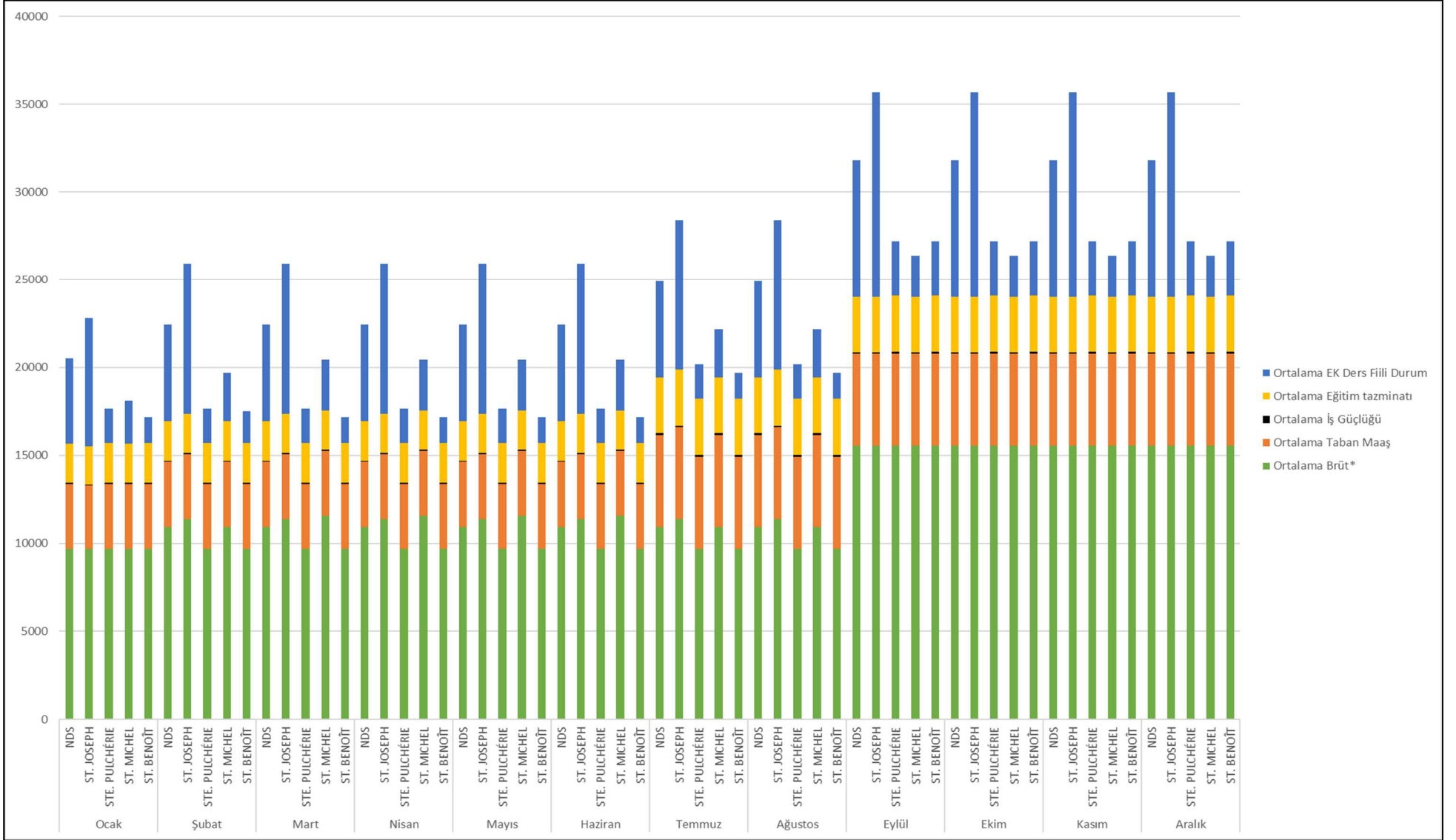
³⁹ Kurulun 03.03.2011 tarihli ve 11-12/226-76 sayılı kararı

24-20/466-196

- (129) Bununla birlikte soruşturma tarafı okullarda görev yapan 20 yıl kıdeme sahip Türk öğretmenlerin brüt ücret, taban maaş, iş güçlüğü, eğitim tazminatı ve mevcut durumda aldıkları ek ders ücretlerinden oluşan maaş grafiğine aşağıda yer verilmektedir.

24-20/466-196

Grafik 1: 20 Yıl Kıdeme Sahip Türk Öğretmenlerin 2022 Yılına İlişkin Brüt Maaş, Taban Maaş, İş Güçlüğü Ücreti, Eğitim Tazminatı ve Mevcut Durumda Aldığı Ek Ders Ücretlerinin Toplamı Sonucunda Aldığı Toplam Ücret (TL)

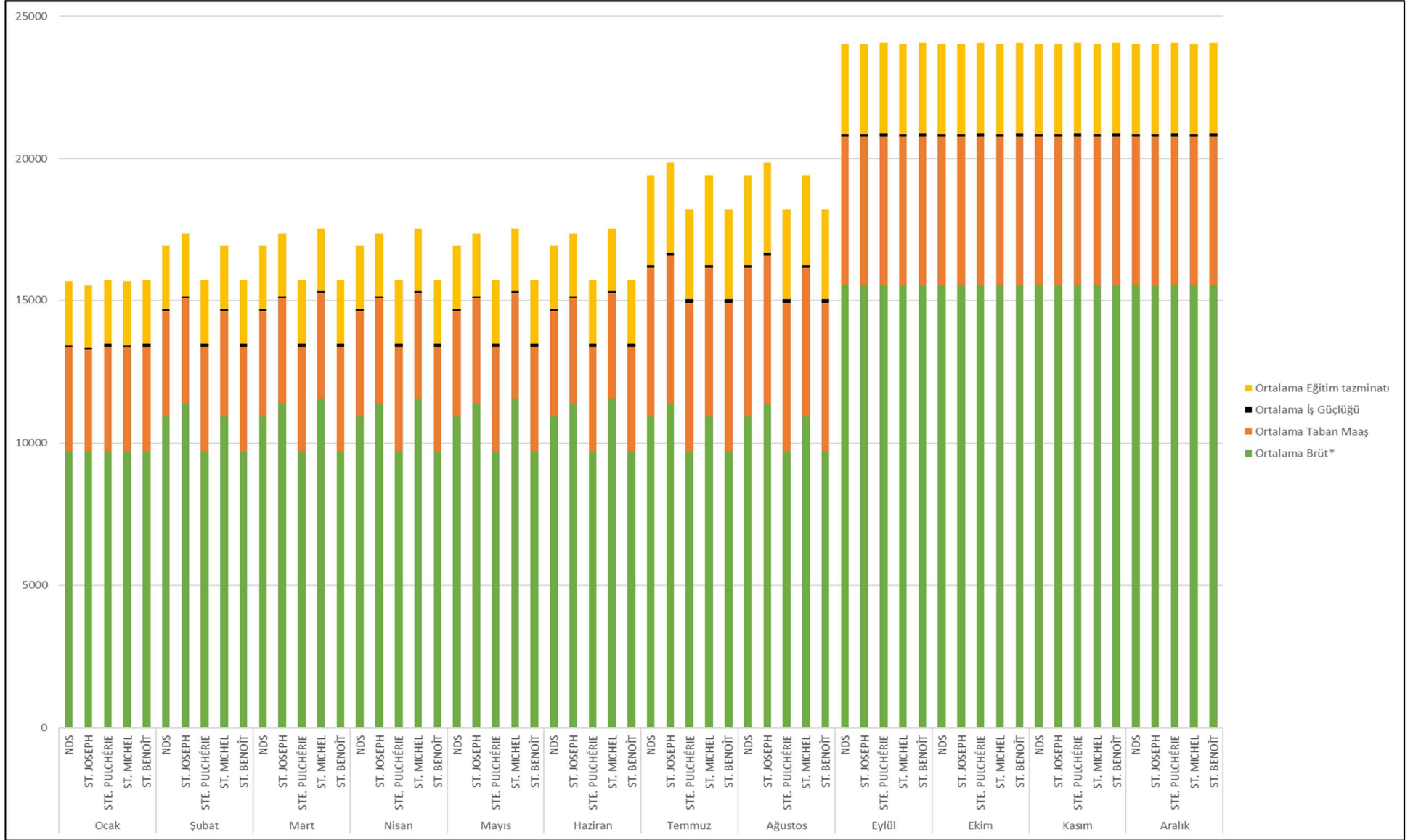

- (130) Grafik 1 incelendiğinde; soruşturma tarafı okulların muhasebe sorumlularının katılımıyla gerçekleştirdikleri ve Türk öğretmenlerin ücret hesaplamasına ilişkin hesaplamaların paylaşıldığı 07.09.2022 tarihli toplantıda alınan kararlar üzerine 2022 yılı Eylül ayından itibaren, soruşturma tarafı okulların öğretmenlerine aynı ücretleri uyguladıkları anlaşılmaktadır. Toplantı tarihinden önce 20 yıllık kıdeme sahip Türk öğretmenlerin brüt ücretlerine ilişkin okullar arasında farklı uygulamalar mevcutken toplantının akabinde ücretlere yönelik farklılıkların giderilerek okullarca uygulamada birliğin sağlandığı görülmektedir. Grafik 1’den hareketle örnek verilecek olursa 20 yıl kıdeme sahip olan ve ST. JOSEPH’te çalışan bir öğretmen 2022 yılı Şubat ayında (.....) TL brüt ücret alırken STE. PULCHÉRIE’de çalışan öğretmen (.....) TL, ST. MICHEL’de çalışan öğretmen ise (.....) TL brüt ücret almaktadır. Ancak 2022 yılı Eylül ayından itibaren aynı öğretmenlerin aylık (.....) TL brüt ücret aldığı görülmektedir.
- (131) Bununla birlikte yukarıda “Sektöre İlişkin Bilgi” kısmında detaylarına yer verildiği üzere; grafikte yer alan iş gücü ve eğitim tazminatı ücret kalemleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 154. maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile Hazine ve Maliye Bakanlığının yılda iki kez açıkladığı genellgeler kapsamında bulunan katsayılar üzerinden hesaplandığından maktu olarak belirlenmektedir. Bu nedenle iş gücü ve eğitim tazminatı ücret kalemleri okullara göre farklılık göstermemekte, ancak öğretmen ücretlerine ilişkin bütünlüğün sağlanması açısından grafikte ilgili kalemlere yer verilmektedir.
- (132) Toplantı tarihinden itibaren brüt maaş, taban maaş, iş gücü ve eğitim tazminatı ücret kalemlerinde yeknesaklık sağlanmasına rağmen Grafik 1’de Eylül ayından itibaren oluşan ücret farklılıkları Türk öğretmenlerin haftalık ek ders saatlerinin birbirleriyle aynı olmamasından kaynaklanmaktadır. 07.09.2022 tarihli toplantıda soruşturma tarafı okulların uygulamada birliği sağladığı bir diğer ücret kalemi saatlik ek ders ücreti olup soruşturma tarafı okullarca söz konusu ücretin (.....) TL olarak uygulanması kararlaştırılmıştır. Nitekim Eylül ayından itibaren Türk öğretmenlerin saatlik ek ders ücretleri aynı olsa da haftalık ek ders saatlerinin farklılık göstermesi hasebiyle ödenen toplam ek ders ücreti farklılık göstermektedir. Bu nedenle Türk öğretmenlerin ücret kalemlerinde yeknesaklığın daha net anlaşılması için öğretmenlere ödenen toplam ücretten ek ders ücretinin mahsup edilmiş hali aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

24-20/466-196

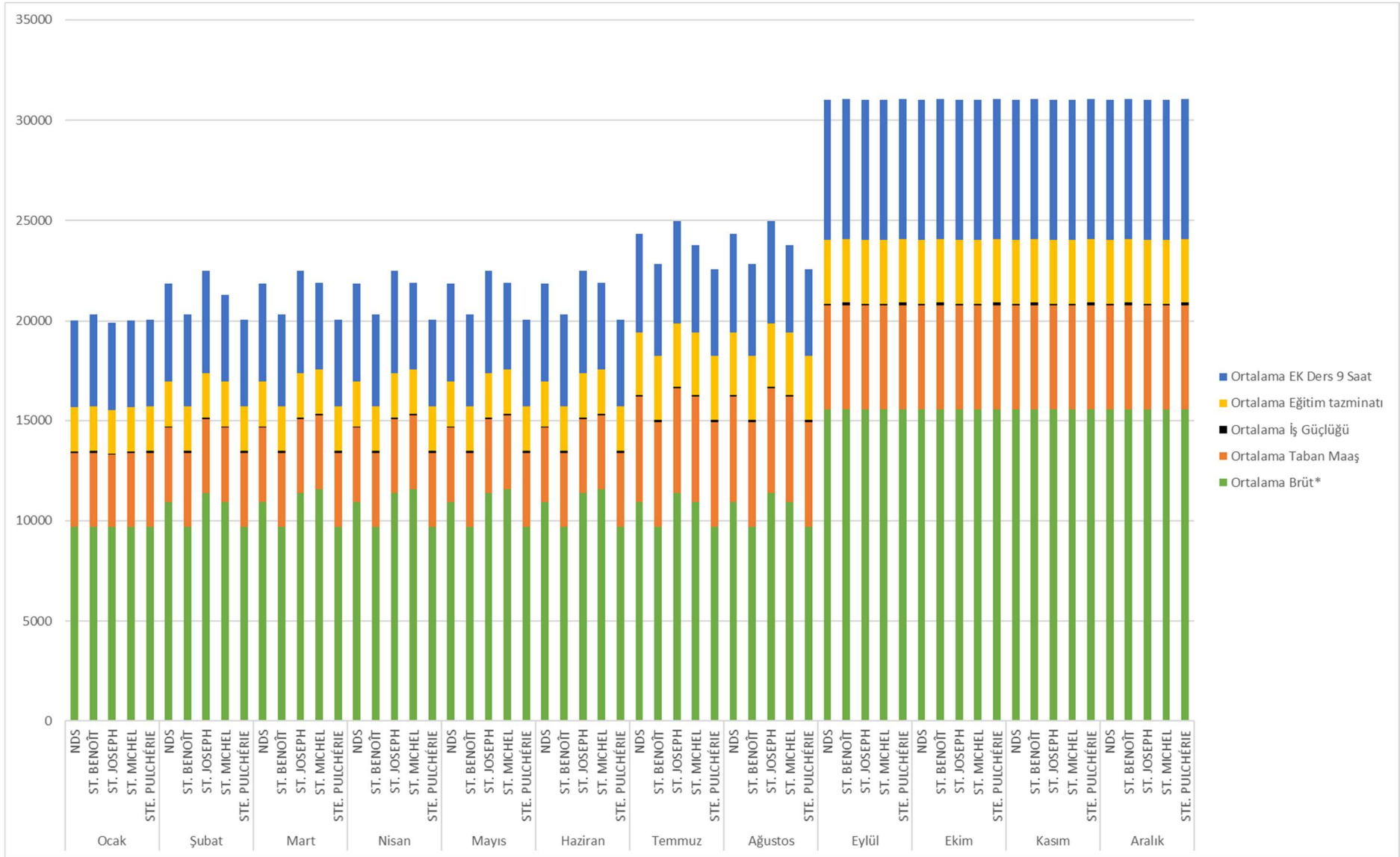
Grafik 2: 20 Yıl Kıdeme Sahip Türk Öğretmenlerin 2022 Yılına İlişkin Brüt Maaş, Taban Maaş, İş Güçlüğü Ücreti ve Eğitim Tazminatı Ücretlerinin Toplamı Sonucunda Aldığı Toplam Ücret (TL)

- (133) Grafik 2'den anlaşılacağı üzere aylık ek ders ücretlerinin grafiğe dahil edilmediği durumda 20 yıl kıdeme sahip Türk öğretmenlerin maaşlarında toplantının yapıldığı 2022 yılı Eylül ayından itibaren yeknesaklık sağlanmıştır. İlgili grafikte yer alan ücret kalemlerinde brüt maaş dışındaki ücretlerin matbu olarak belirlenmesi nedeniyle brüt maaşın okullar tarafından eşitlenmesiyle aynı kıdem yılına sahip Türk öğretmenlerin maaşları aynılaşmaktadır. Bununla birlikte saat başına ek ders ücretinin soruşturma tarafı okullar tarafından (.....) TL olarak belirlenmesi nedeniyle farklı okullarda görev yapan Türk öğretmenlerin Bulgu-3'te teşebbüslerce varsayıldığı gibi haftalık ek derslerin dokuz saat olması varsayımında, aşağıda yer alan grafikte yer verildiği üzere öğretmenlerin toplam ücretleri de aynı olacaktır.

24-20/466-196

Grafik 3: 20 Yıl Kıdeme Sahip Türk Öğretmenlerin 2022 Yılına İlişkin Brüt Maaş, Taban Maaş, İş Güçlüğü Ücreti, Eğitim Tazminatı ve Haftada Dokuz Saat Ek Ders Ücreti Aldığı Varsayımı Halinde Aldığı Toplam Ücret (TL)

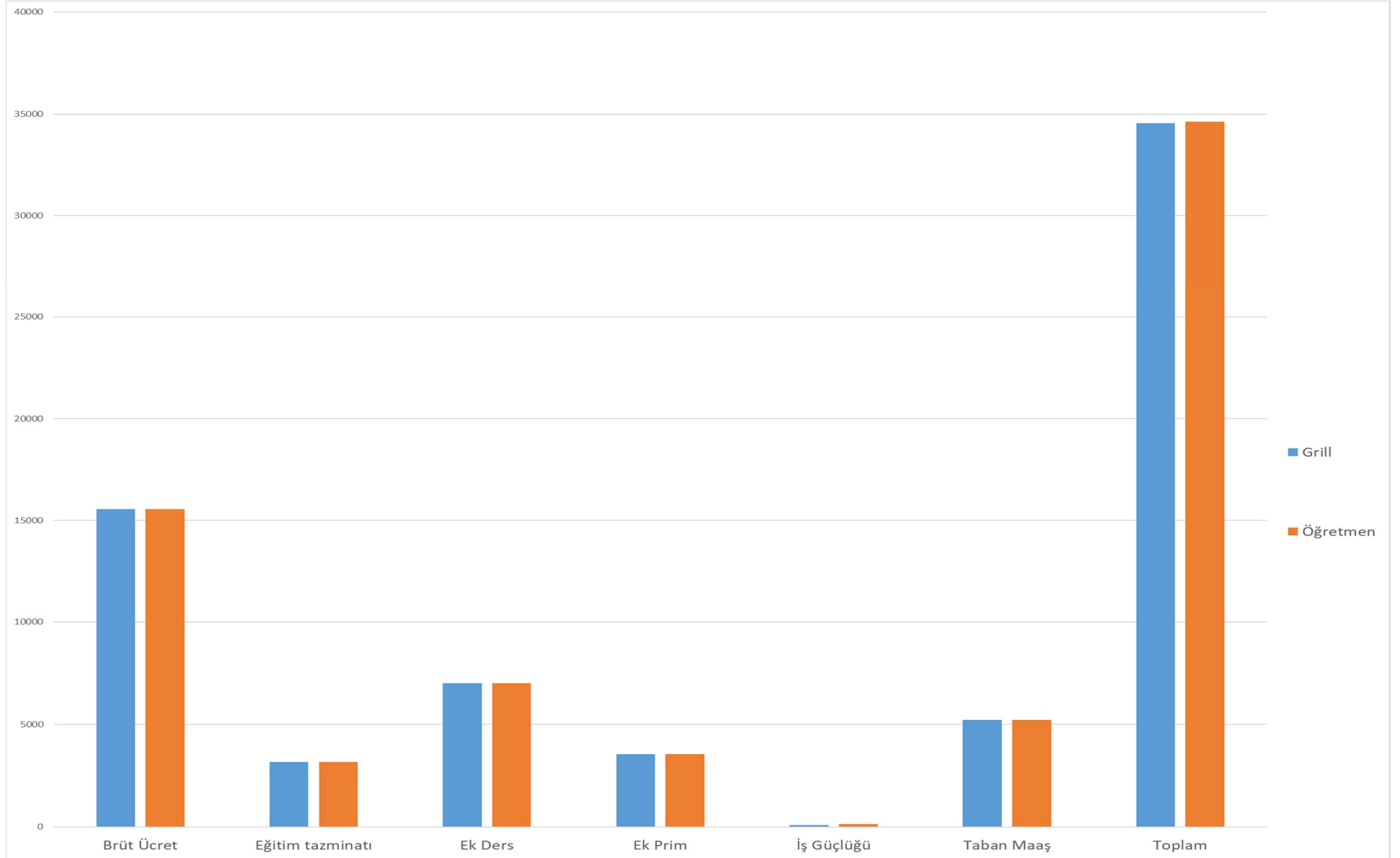

24-20/466-196

- (134) Dosya kapsamında elde edilen ve Bulgu-3 olarak yer verilen belgeden anlaşılacağı üzere 07.09.2022 tarihli toplantıda soruşturma tarafı okullar tarafından 20 yıl kıdeme sahip Türk öğretmenlerin maaş hesabı yapılırken haftalık dokuz saat ek ders verildiği varsayımı üzerinden hareket etmektedir. Bu durumda 20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin haftalık dokuz saat ek ders verdiği varsayıldığında maaş grafiği Grafik 3'teki gibi olacaktır.

24-20/466-196

Grifik 4: Soruşturma Tarafı Okulların "Grill" Adlı izelgeleri ile "Grill" ile Belirlenen Hipotetik Duruma Uygun ğretmenin Karşılaştırılması (TL)

- (135) Dosya kapsamında yapılan yerinde incelemelerde, soruşturma tarafı okullarda görev yapan 20 yıl kıdeme sahip, haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin alacağı ücrete ilişkin hesaplama tablosunu gösteren ve soruşturma taraflarınca "Grill" adı verilen belgeye rastlanmıştır. Bununla birlikte soruşturma tarafı okullardan talep edilen bilgiler ve belgeler sonucunda ST. JOSEPH'te görev yapan (.....) isimli öğretmenin 20 yıl kıdeme sahip olduğu ve haftalık dokuz saat ek derse girdiği tespit edilmiştir. "Grill" adı verilen çizelge ile (.....) isimli öğretmenin bordrosu karşılaştırıldığında yalnızca iş gücü kalemünde bir farklılık olduğu, diğer ücret kalemlerinin ise aynı olduğu görülmüştür. "Grill" adlı çizelgede iş gücü ücreti 79,35 TL olarak verilirken öğretmen (.....)'ün iş gücü ücretinin 132,25 TL olarak ödendiği görülmüştür.
- (136) İş gücü kalemünde oluşan farklılık ise "Sektöre ilişkin Bilgi" başlığı altında detayları verildiği üzere, öğretmenin eğitim verdiği dilin farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Şöyle ki; Tablo 1'de görüleceği üzere, yabancı dilde eğitim veren öğretmenin göstergesi 1.250 puan iken, Türkçe dilinde eğitim veren öğretmenin göstergesi 750 puandır. Bununla birlikte, Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 04.07.2022 tarihli Genelge'nin (Sıra No: 9) 1. maddesinin (a) bendinde iş gücü ile eğitim tazminatı kalemlerinde uygulanacak katsayılar belirtilmektedir. İş gücü ücreti, tabloda gösterilen puanlar ile ilgili katsayıların çarpımı sonucunda elde edilmektedir. Bu durumda 2022 yılı için yabancı dilde eğitim veren öğretmenin iş gücü ücreti ($1.250 \times 0,105796 = 132,25$ TL) olarak hesaplanırken, Türkçe dilinde eğitim veren öğretmenin iş gücü ücreti ($750 \times 0,105796 = 79,35$ TL) olarak hesaplanmaktadır.
- (137) Nitekim, "Grill" adlı çizelgede 20 yıllık kıdeme sahip ve haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin alacağı brüt ücrete ilişkin hesaplama yapılırken Türkçe dilinde eğitim veren bir öğretmenin gözetildiği ve bu nedenle iş gücü ücretinin 79,35 TL olarak hesaplandığı, Grafik 4'te ücret kalemleri karşılaştırılan öğretmenin ise yabancı dilde eğitim vermesi nedeniyle iş gücü ücretinin 132,25 TL olarak hesaplandığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak; soruşturma tarafı okulların 07.09.2022 tarihli toplantıda kararlaştırdıkları Türk öğretmenlerin ücret kalemlerini uygulamaya geçirdikleri görülmektedir.

1.5.1.2. Çıktı Piyasalarında Fiyat Tespitine ve Bilgi Değişimine İlişkin Teorik Çerçeve

- (138) Yukarıda girdi piyasalarına ilişkin rekabet hukuku değerlendirmelerine yer verilmiş olup bu başlık altında ise çıktı piyasalarına yönelik rekabet hukuku değerlendirmelerine özellikle fiyat tespiti ve bilgi değişimi bağlamında yer verilmiştir.
- (139) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde "*belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri*" yasaklanmakta ve aynı maddede tadadi olarak sayılan yasak haller arasında "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" yer almaktadır.
- (140) Fiyat tespiti, tedarik zincirinin aynı seviyesinde faaliyet gösteren katılımcılar arasında bir ürün, hizmet veya malın sabit fiyatlarla satın alınması veya satılması için yahut katılımcılar tarafından arz ve talebin kontrol edilmesi ile fiyatların belirli seviyede tutulması yoluyla pazar koşullarının sağlanması için yapılan anlaşmadır. Fiyat tespiti, kartel anlaşmalarının en yaygın biçimlerinden biridir. Fiyatlar, azami veya asgari seviyelerde belirlenebileceği gibi çeşitli indirim sistemlerinin standartlaştırılması yoluyla da sabitlenebilmektedir. Dolayısıyla yalnızca fiyat kontrolü ile sonuçlanan doğrudan anlaşmalar değil, dolaylı olarak fiyat kontrol mekanizmalarını tetikleyen uygulamalar da fiyat tespiti kapsamında bir rekabet hukuku ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. Ayrıca

belirtmek gerekir ki doğası gereği rekabeti kısıtlayıcı olduğu kabul edilen karteller, pazardaki etkisine bakılmaksızın amacı bakımından ihlal kabul edilmektedir.⁴⁰

- (141) Mal veya hizmetin alım ya da satım fiyatının ve fiyatı oluşturan unsurlar ile şartların, pazar koşullarına göre belirlenmesi gerekmektedir. Fiyatlara, özellikle yasal olmayan suni müdahaleler yapılması; mal veya hizmetin fiyatında, inovasyonunda, üretim miktarında, ürün kalitesinde yahut çeşitliliğinde olumsuz yönde bir etkiye sahip olabilmektedir. Fiyatların; teşebbüslerin uyumlaştırılmış iradesiyle değil, arz ve talebin karşılaştığı noktada serbestçe oluşması gerekmektedir. Belirli bir mal veya hizmetin alım ya da satım fiyatının; rakiplerin, aralarında yaptığı “anlaşma” ile belirlenmesi rekabeti kısıtlamaktadır.
- (142) Bu noktada, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında bir ihlal sonucuna ulaşabilmek için teşebbüslerin, amacı veya etkisi rekabeti engellemek, bozmak ya da kısıtlamak olan bir anlaşmanın ve/veya uyumlu eylemin tarafı olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Teşebbüsler arasında oluşturulan koordinasyonun gücündeki ve ortaya çıkış şeklindeki farklılıkların bir sonucu olarak madde kapsamında “anlaşma” ve “uyumlu eylem” olarak iki farklı nitelendirmeye gidilmiştir. Böylelikle ekonomik aktörlerin piyasada alacakları kararları bağımsız bir biçimde belirlemeye yönelik sahip oldukları yükümlülüğe aykırı olabilecek tüm irade uyuşmalarının ve bunların olası alternatif tezahürlerinin hüküm kapsamına alınması sağlanmıştır.⁴¹
- (143) Rakipler arası anlaşmalar ile uyumlu eylemler arasındaki fark, teşebbüslerce gerçekleştirilmiş eylemlerin veya işlemlerin tezahürü noktasında ortaya çıkmakta, rekabeti kısıtlayıcı/engelleme etkileri açısından aralarında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Taraflar arasında ortaya çıkan ilişkilerin hukuki niteliği veya şekli önem taşımamaktadır. Önemli olan husus, piyasada belirli bir şekilde davranmaya yönelik olarak ortak ve karşılıklı iradenin herhangi bir şekilde ortaya çıkması, rakiplerin bu konuda bir uzlaşmaya varmış olmasıdır.
- (144) Taraflar arasındaki uzlaşmanın ortaya çıkması, temelinde rekabeti etkileyebilecek nitelikte hassas ticari bilgilerin rakipler arasında değiş tokuş edilmesine dayanmaktadır. Bilgi değişimi, rakipler arasındaki uzlaşmanın bozulup bozulmadığının saptanmasını kolaylaştırdığı için “kolaylaştırıcı eylem” olarak değerlendirilebileceği gibi bizatihi kendisi rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma olarak da değerlendirilebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında bilgi değişiminin, rekabetin kısıtlanması/engellenmesi noktasında kimi zaman amaç olduğu kimi zaman ise araç olarak kullanıldığı söylenebilecektir.
- (145) Pazardaki belirsizliği azaltan stratejik verilerin rakipler arasında değişiminin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin kapsamına girmesi, başka türlü bilgilerin değişimine kıyasla daha muhtemeldir. Stratejik verilerin paylaşılması, tarafların rekabetçi güdülerinin azaltılması suretiyle rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurabilmektedir. Fiyata, miktara, müşterilere, maliyetlere, cirolara, satışlara, alımlara, kapasiteye, ürün niteliklerine, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, AR-GE programlarına vb. ilişkin bilgilerin rekabete duyarlı olduğu kabul edilmektedir. Genel olarak, fiyata ve miktara ilişkin bilgiler, stratejik niteliği en yüksek bilgiler olarak kabul edilmektedir. Bunları, maliyetlere ve talebe ilişkin bilgiler takip eder. Bununla birlikte, örneğin, teşebbüsler AR-GE üzerinden rekabet ediyor ise teknolojik veriler, rekabet açısından stratejik niteliği en yüksek bilgi niteliği taşıyabilecektir. Ayrıca, verilerin stratejik açıdan önemi, bilgi değişiminin sıklığı ve pazarı kapsama derecesi ile verilerin toplulaştırılmış olup olmadığı ve güncelliği gibi faktörlere de bağlıdır.⁴²

⁴⁰ Kurulun 29.03.2018 tarihli ve 18-09/180-85 sayılı kararı

⁴¹ Kurulun 23.06.2022 tarihli ve 22-28/443-180 sayılı kararı

⁴² Yatay Kılavuz, 67. paragraf

- (146) Fiyat; özellikle pazardaki oyuncu sayısının az olduğu, mal veya hizmetin ise homojen bir özellik sergilediği pazarlarda yegâne rekabet edilebilir parametre olmaktadır. Nitekim Ege Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento üreticilerinin 4054 sayılı Kanun'a aykırı eylemlerde buldukları yönündeki Kurul kararının iptali istemiyle açılan davada Danıştay 13. Dairesi tarafından bu husus hakkında "*Özellikle oligopolist pazarlarda artan pazar şeffaflığının rekabetin yoğunluğunu azaltacağı fikrinden hareketle, bilgi alışverişi konusunda daha hassas bir yaklaşım sergilenmelidir. Homojen bir ürünün söz konusu olduğu piyasalarda, müşteriler çok küçük fiyat farklılıklarına bile duyarlıdır. Bir firmanın rakiplerinden farklı hareket edip önemli kazançlar elde etmesi mümkünken, tüm firmaların aynı yönde bir strateji uygulamaları, büyük ölçüde aralarındaki bilgi alışverişi sayesinde gerçekleşmektedir.*" şeklinde ifadelerde bulunulmuştur.⁴³
- (147) Bilgi paylaşımının tek taraflı olarak bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilmesi ile birden çok teşebbüsün karşılıklı olarak bilgi paylaşımını gerçekleştirilmesi yahut bilgi değişimine ilişkin alışverişin gerçekleştiği ortamın niteliği, ihlalin gerçekleştiğinin kabulü noktasında herhangi bir önem arz etmemektedir. Buna ek olarak rakiplerinin stratejik verileri kendisine ulaşan firmalar, bu bilgilerin kendilerine ulaşmasını istemediklerini rakiplerine açık bir şekilde bildirmedikleri takdirde, rakiplerce açıklanan bilgileri kabul etmiş ve pazar davranışlarını buna göre uyarlamış sayılacaklardır⁴⁴. Nitekim Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın (ABAD) Case C-8/08 sayılı kararında Hollanda'da faaliyet gösteren GSM operatörlerinin bir araya gelerek faturalı abonelikler için standart bayi ücretlerini düşürmesi incelenmiş ve "*...uyumlu eyleme katılan teşebbüs, söz konusu piyasada faaliyetlerini sürdürdüğü sürece uyumlu eylem, katılan teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen tek bir toplantının sonucu bile olsa, ortaya çıkan uyumlu eylem ile teşebbüsün ilgili piyasadaki davranışları arasında nedensellik bağına ilişkin karine vardır...*" denilmiştir. Yine Danıştay 13. Dairesinin 08.05.2012 tarihli ve E. 2008/9080 K. 2012/965 sayılı kararında emaye bobin teli pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasında anlaşma ve fiyat listelerinin değişimi incelenmiş ve "*... Ayrıca fiyat listeleri hususunda teşebbüsler arası koordinasyon ve teşebbüsler arasındaki bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de belirtilen iletişimin, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağına aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir...*" şeklinde hüküm kurulmuştur.
- (148) Bunlara paralel olarak Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'un (Yatay Kılavuz) 45. ve 46. paragraflarında da "*Normal şartlar altında teşebbüslerin, rakiplerinin mevcut ya da beklenen davranışlarına göre basiretli bir biçimde kendilerini uyarlaması ihlal olarak değerlendirilmemektedir. Ancak, rakipler arasında, pazardaki olağan koşullardan farklı rekabet koşulları yaratma amaç veya etkisine sahip olan doğrudan ya da dolaylı her türlü iletişim ihlal olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır. Örneğin, teşebbüsün, kendi uyguladığı veya uygulamayı düşündüğü politikayı rakibine açıklaması bu bağlamda değerlendirilebilir. Dolayısıyla, bilgi değişimi, rekabete duyarlı bilgilerin değişimi ile pazardaki belirsizliği azaltıyor ve rekabeti kısıtlayıcı işbirliğini kolaylaştırıyorsa, 4. madde kapsamında ihlal teşkil edebilecektir. Bir teşebbüsün posta, e-posta, telefon görüşmeleri, toplantılar gibi vasıtalarla rekabete duyarlı bilgilerini, bunları açıkça veya zımnen kabul eden rakiplerine tek taraflı olarak açıklaması ile çok sayıda teşebbüsün, amaçları ve planları hakkında birbirlerini bilgilendirmesi arasında fark bulunmamaktadır. Örneğin, bir teşebbüsün fiyatlama politikasının rakiplere açıklandığı bir toplantıya yalnızca katılmış olmak bile - fiyatları artırmak üzere bir uzlaşmaya varılmamış olsa dahi - Kanun'un 4. maddesi kapsamına girebilecektir. Bir teşebbüse, rakibi tarafından herhangi bir şekilde*

⁴³ Danıştay 13. Dairesinin E. 2016/4902 K. 2019/4247 sayılı kararı

⁴⁴ Kurulun 16.03.2012 tarihli ve 12-12/383-112 sayılı, 12.06.2012 tarihli ve 12-32/916-275 sayılı, 07.01.2021 tarihli ve 21-01/18-8 sayılı kararları

rekabete duyarlı bir bilgi gönderildiğinde, ilgili teşebbüs böyle bir bilgiyi almak istemediğine dair net bir karşılık vermiyor ise, teşebbüsün bu bilgiyi kabul ettiği ve pazardaki davranışlarını buna göre değiştirdiği varsayılacaktır.” ifadeleri yer almaktadır.

- (149) Nitekim ABAD'ın Sugar kararında⁴⁵ da “...teşebbüslerin rakiplerinin mevcut ve öngörülebilir davranışlarına rasyonel olarak ayak uydurmalarının hukuka uygun olduğu ancak toplantılar ve doğrudan ya da dolaylı bilgi değişimlerinin geleceğe ilişkin belirsizlikleri ortadan kaldırarak paralel davranışlara yol açacağı ve bu durumun rekabet ihlali oluşturacağı...” belirtilmiştir.
- (150) Benzer bir şekilde Yatay Kılavuz'un 57. paragrafında da “...rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesi, genellikle fiyat ya da miktar tespiti amacı taşıdığı için, normal koşullar altında kartel olarak değerlendirilir...” ifadeleri yer almaktadır. İlgili ifadeler, geleceğe yönelik rekabete hassas bilgilerin piyasada rekabet edilen başka bir teşebbüsle paylaşılmasının rekabet ihlali teşkil edebileceğine işaret etmektedir.
- (151) Bütün bu açıklamalar göz önüne alındığında, ilgili pazarda stratejik bilgi olarak kabul edilen bilgilerin teşebbüsler arasında değiş tokuş edilmesi, bu bilgiler bir defaya mahsus olarak paylaşılsa ve/veya piyasada herhangi bir etki doğurmasa bile ihlal olarak değerlendirilebilmektedir. Bir teşebbüs, bu paylaşımın parçası olmak istemediğini net bir şekilde diğer teşebbüslere bildirmedikçe pazar davranışlarını bu paylaşımına göre şekillendirmiş kabul edilebilecektir. Bilgi paylaşımı; bağımsız bir anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararı olarak tezahür edebileceği gibi bir başka iş birliği anlaşmasının parçası/tamamlayıcısı olarak da ortaya çıkabilmektedir. Bu bağlamda, bilgi değişimi aracılığıyla teşebbüslerin bir araya gelerek fiyatları veya fiyatı oluşturan koşulları belirlemesi de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girmektedir.

1.5.1.2.1. Dosya Kapsamında Elde Edilen Bulgulara İlişkin Değerlendirme

- (152) 30.06.2022 tarihli Bulgu-2'deki iletişimin tarafları göz önüne alındığında, ilgili belgenin teşebbüs içi yazışma niteliğini taşıdığı anlaşılmaktadır. ST. MICHEL (.....) tarafından ST. MICHEL'de görev yapan personele gönderilen ilgili e-postada yer alan “*En iyi puanı alan ilk 3'e burs konusunda söz vermemek gerekiyor. Burs ihtimalini elbette tartışabiliriz ama eylül sonunda bir komisyon kuruluyor ve bursları öncesinde garanti etmek hakkımız yok. Tüm diğer okullar da aynı şekilde yapıyorlar.*” ifadelerinden okula kayıt yaptıracak öğrencilerden en yüksek puanı alan ilk üç öğrenciye ve aileye burs konusunda söz verilmemesi hususunda kayıt personelinin uyarıldığı, bu hususta diğer okulların da aynı süreci takip ettiği, burs konusunda tasarrufta bulunmak için Eylül ayında kurulacak burs komisyonunun kararının beklenmesi gerektiğinin belirtildiği görülmektedir.
- (153) Yukarıda “İlgili Pazar” başlığı altında yer aldığı üzere görece farklı ve daha dar bir alanda, daha az oyuncuyla faaliyet gösterilen “Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı”nda; teşebbüslerin rakip teşebbüslerden ayrışması/öne çıkması bakımından burs olanakları önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. “Burslar ve burslara ilişkin şartlar”, bu soruşturma kapsamında dikkate alınan ilgili ürün pazarı bağlamında, Yatay Kılavuz'un 67. paragrafına paralel olarak, rekabete duyarlı stratejik bilgi olarak kabul edilebilecek nitelikte olduğundan burs ve burslara ilişkin şartların okulların ortak iradesiyle belirlenmesi rekabet hukuku bağlamında rekabeti sınırlayıcı anlaşma olarak nitelendirilmektedir.

⁴⁵ C-40/73 - Suiker Unie and Others v Commission

- (154) Bulgu-7'de yer alan ve soruşturma tarafı okullarca 06.04.2022 tarihinde STE. PULCHÉRIE'de gerçekleştirilen toplantının tutanağı incelendiğinde toplantıya tüm okul müdürlerinin katıldığı anlaşılmaktadır. Tutanakta yer alan, *"(.....) PL'lerin öğrenim ücretini tüketici fiyat enflasyonu oranına kadar mümkün olduğunca artırmayı önerir"* ifadesinden, Özel İzmir Saint-Joseph Fransız Lisesi (.....) tarafından hazırlık sınıfı yeni kayıt ücretlerinin TÜFE oranında artırılmasının önerildiği, öte yandan ileri bir tarih olan 5-6 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla eğitim ücretlerinin belirlenmesi üzerine not alındığı görülmektedir.
- (155) İlgili bulguda kayıt sürecinin rekabet etmeme düsturuyla yönetilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu hususun, özellikle kayıt sürecinde ebeveynlerin tercihini etkileyeceği düşünülen burslar üzerinde tezahür ettiği görülmektedir. Nitekim aynı tutanakta; kardeş için %10, personel için %50, öğretmen için %10, vakıf üyeleri için %10, millî sporcu için %25 burs verilebileceği, bunların dışında kayıt sürecinde burs teklif edilmeyeceği veya daha yüksek oranda burs önererek ebeveynlerin ayartılmayacağı, okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10'luk peşinatın geri ödenmeyeceği üzerine anlaştıkları görülmekte, bu hususların sunulan hizmetin satım koşullarını belirlemeye ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Diğer yandan bulguda yer alan *"Müdürler, okulun kayıt politikasından sorumlu ve garantilidir ve kayıt ekibini denetim otoritelerimiz tarafından tanımlanan rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda yönetmelidir."* ve *"Aileleri arayıp daha yüksek burs teklif ederek okulunuza gelmeleri için ikna etmeyin."* ifadeleri de soruşturma tarafı okulların birbirleriyle rekabet etmemek üzerine anlaştıklarını göstermektedir. Öte yandan 27.04.2022 tarihinde yeniden toplanmak üzere tutanağın sonlandırıldığı görülmektedir.
- (156) Bulgu-8'de bir önceki bulguda bahsi geçen 27.04.2022 tarihli toplantının yapıldığı, ilgili toplantıda her bir okulun uyguladığı burs oranlarını birlikte belirlediği, kayıt esnasında ilgili toplantıda belirlenen burs oranları dışında burs verilmemesi ve okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10'luk peşinatın geri ödenmemesi üzerine anlaştıkları görülmektedir. Dosya kapsamında edinilen bilgilerden burs oranlarının okulların resmi internet sitesinde yayımlanan umuma açık bilgiler olduğu tespit edilmekle birlikte ihlal değerlendirmesi, bu bilgilerin paylaşılması üzerinde değil başkaca burs olanaklarının tanınmamasına ilişkin uzlaşa sağlanması üzerinde kurulmuştur. Nitekim henüz tutanağın başında, bu değerlendirmeyi destekler nitelikte, *"27 Nisan 2022 tarihinde, bir video konferans sayesinde bir araya gelen Türkiye'deki Fransız Katolik Okullarının kurucu heyetleri ve müdürleri, söz konusu okullarda gerçekleştirilecek kayıt işlemleri boyunca, aşağıda belirtilen şartnamenin maddelerine uyulması konusunda hemfikir olmuşlardır"* ifadesinin yer aldığı görülmektedir.
- (157) Söz konusu tutanak uyarınca müdürlerin kayıt sürecine liderlik edeceği, öğrencinin ve velinin dikkatini çekmek uğruna *"kardeşlik"* ve *"her tür rekabetten yoksun tamamlayıcılık"* ilkelerinden taviz verilmeyeceği, bunu sağlamak adına tutanakta *"Bunları yapmaktan kaçınacaklar"* isimli başlık altında *"Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi,"* şeklinde okulların kaçınması gereken hususlara ilişkin bir liste oluşturulduğu görülmektedir. Bulgudan da anlaşılacağı üzere belirtilen oranlar dahilinde burslar tertip edilmiş, bunlar dışında burs sağlanamayacağı okullarca tutanağa bağlanmıştır.
- (158) Kaçınılması gerekenler başlığı altında devam eden başka bir maddede *"Kayıtların kapanmasından önce, kaydı teyit etmek amacı haricinde, çocuklarını, Federasyona bağlı başka bir okula kayıt yaptırmış olan aileleri, örneğin, onlara, yukarıda listelenenler haricinde bir burs teklifi sunarak veya kayıt yaptırmış oldukları okula ödedikleri %10'luk kesintiyi geri ödemeyi teklif ederek, kendi okullarına kayıt yaptırmaya ikna etmek için aramak."* ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadelerden, soruşturma tarafı okulların, çocuklarını

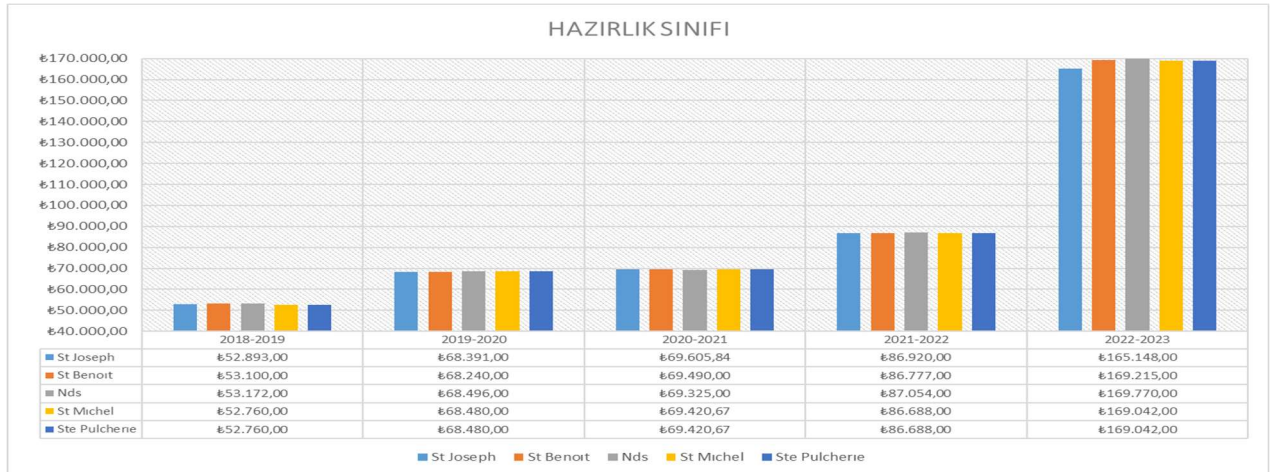
başka bir okula kaydettirmiş olan aileleri farklı burs olanakları tanıyarak ayartmayacakları ve okulların faaliyet yürüttükleri pazarda birbirlerinin önüne geçmek için önemli bir unsur olan burs olanaklarını kullanmayacakları üzerine uzlaştıkları anlaşılmaktadır. Kaçınılması gereken başka bir durum olarak “*Velilerin kararını, ne pahasına olursa olsun, kendi kurumlarının lehine olacak şekilde değiştirmeye çalışmak.*” şeklinde belirtilen ifadeye soruşturma taraflarının rekabet motivasyonunu ortadan kaldırmak amacını perçinlemek adına yer verildiği değerlendirilmektedir.

- (159) Söz konusu tutanakta ayrıca, velilerden gelen veya gelebilecek burs taleplerini değerlendirmek için okulların Eylül ayında toplanacakları belirtilmiştir. Bununla birlikte Bulgu-2’deki “*Burs ihtimalini elbette tartışabiliriz ama eylül sonunda bir komisyon kuruluyor ve bursları öncesinde garanti etme hakkımız yok.*” ifadelerinden yapılması planlanan bu toplantının sağlanacak burs olanaklarının tespitine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.
- (160) Bulgu-9’da yer alan “*Yeni başlayanlar için artırdığımız öğrenim ücretleriyle ilgili alınan en son önlemler göz önüne alındığında, bu krizde dayanma kabiliyetimize güveniyoruz.*” ifadesinden okulların hâlihazırda öğrenim ücretlerine ilişkin birlikte hareket ederek almış oldukları birtakım önlemler sonucunda ücretlerin artırılmış olduğu görülmektedir.

1.5.1.2.2. Fiyat Tespitine ve Bilgi Değişimine İlişkin Genel Değerlendirme

- (161) Az oyuncusu bulunan ve oligopolistik pazar yapısı etkilerinin kolaylıkla görülebileceği, soruşturma kapsamında dikkate alınan pazarda bilgi değişimi; pazardaki şeffaflığı artırarak okul fiyatı, burs, indirim ve bunları dolaylı olarak belirleyebilecek parametreler gibi rekabete duyarlı unsurlara ilişkin belirsizlikleri azaltmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bulgulardan da anlaşılacağı üzere teşebbüslerin uyguladıkları okul fiyatı, burs gibi unsurların aynılaşması, teşebbüslerin maliyet yapılarının benzerliğinden değil teşebbüsler arasında gerçekleşen koordinasyondan ve bilgi değişiminden kaynaklanmaktadır.
- (162) Soruşturma tarafı okulların 2018-2022 döneminde hazırlık sınıfı okul fiyatlarına ilişkin veriler incelendiğinde okul fiyatlarında ilgili yıllar içerisinde ayrışma gözlemlenmeyen, teşebbüsler arasındaki koordinasyonu destekler nitelikteki grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 5: Soruşturma Tarafı Okulların 2018-2022 Yılları Arasında Uyguladıkları Hazırlık Sınıfı Fiyatları (TL)

- (163) Bulgu-8’deki belgeden anlaşılacağı üzere; soruşturma tarafı okullar, 27.04.2022 tarihinde yapılan toplantıda uyguladıkları burs oranlarını birbirleri ile paylaşmış ve toplantıda belirlenen burs oranlarının dışında başkaca burs oranı belirlenmemesine ilişkin uzlaşma sağlamışlardır. Toplantı kapsamında hazırlanan tutanağın “*Bunları yapmaktan kaçınacaklar*” başlığı altında kaçınılması gereken hususlar olarak belirtilen “*Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi*” ve “*Kayıtların*

kapanmasından önce, kaydı teyit etmek amacı haricinde, çocuklarını, Federasyona bağlı başka bir okula kayıt yaptırmış olan aileleri, örneğin, onlara, yukarıda listelenenler haricinde bir burs teklifi sunarak veya kayıt yaptırmış oldukları okula ödedikleri %10'luk kesintiyi geri ödemeyi teklif ederek, kendi okullarına kayıt yaptırmaya ikna etmek için aramak” ifadelerinden soruşturma tarafı okulların burs oranlarına ilişkin uzlaşmayı perçinleyerek aralarındaki rekabeti bertaraf ettikleri anlaşılmaktadır.

- (164) Bu kapsamda soruşturma tarafı okulların 2022-2023 eğitim öğretim yılına ilişkin uyguladıkları burs oranları ile Bulgu-8’de yer verilen 27.04.2022 tarihli toplantıda uzlaştıkları burs oranlarının karşılaştırıldığı tablolara aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 2: Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranlarının ST. JOSEPH Tarafından Uygulanan Burs Oranları ile Karşılaştırılması

Burslar	Kardeşler	Okul Personeli	Diğer Okullardaki Öğretmenler	Millî Sporcu	Başarı Bursu	Ayrıca Uygulanan Burs
Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranları	%10	%50	-	%25	-	Petit-Prince Koleji Kayıt Birincisi ve İkincisi (%50, %25)
ST. JOSEPH Tarafından Uygulanan Burslar	%10	%50	-	%25	Birinci %50, İkinci %30, Üçüncü %20	Petit-Prince Koleji Kayıt Birincisi ve İkincisi (%50, %25)

Kaynak: Cevabi Yazı

Tablo 3: Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranlarının ST. BENOÎT Tarafından Uygulanan Burs Oranları ile Karşılaştırılması

Burslar	Kardeşler	Okul Personeli	Diğer Okullardaki Öğretmenler	Millî Sporcu	Başarı Bursu	Ayrıca Uygulanan Burs
Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranları	%10	%50 -%100 arası	%10	%25	-	Federasyona Bağlı Okullarda Çalışan Öğretmen Çocukları (%50)
ST. BENOÎT Tarafından Uygulanan Burslar	%10	%50	%10	%25	-	Federasyona Bağlı Okullarda Çalışan Öğretmen Çocukları (%50)

Kaynak: Cevabi Yazı

Tablo 4: Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranlarının NDS Tarafından Uygulanan Burs Oranları ile Karşılaştırılması

Burslar	Kardeşler	Okul Personeli	Diğer Okullardaki Öğretmenler	Millî Sporcu	Başarı Bursu	Ayrıca Uygulanan Burs
Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranları	%10	%50	%10	%25	En Yüksek Puna Sahip İlk 3 (%75, %50, %25)	-
NDS Tarafından Uygulanan Burslar	%10	%50	%10	%25	Birinci %75, İkinci %50, Üçüncü %25	Özel Neslin Değişen Sesi Okulları İlk 3 (%75)

Kaynak: Cevabi Yazı

Tablo 5: Bulgu-8’de Yer Alan Burs Oranlarının ST. MICHEL Tarafından Uygulanan Burs Oranları ile Karşılaştırılması

Burslar	Kardeşler	Okul Personeli	Diğer Okullardaki Öğretmenler	Millî Sporcu	Başarı Bursu	Ayrıca Uygulanan Burs
---------	-----------	----------------	-------------------------------	--------------	--------------	-----------------------

Bulgu-8'de Yer Alan Burs Oranları	%10	%50	%10	%25	-	SM Mezunu Ebeveyn (% 10)
ST. MICHEL Tarafından Uygulanan Burslar	%10	%50	%10	%25	%25	SM Mezunu Ebeveyn (% 10)
Kaynak: Cevabi Yazı						

Tablo 6: Bulgu-8'de Yer Alan Burs Oranlarının STE. PULCHÉRIE Tarafından Uygulanan Burs Oranları ile Karşılaştırılması

Burslar	Kardeşler	Okul Personeli	Diğer Okullardaki Öğretmenler	Millî Sporcu	Başarı Bursu	Ayrıca Uygulanan Burs
Bulgu-8'de Yer Alan Burs Oranları	%10	%50	%10	-	-	Yeni Nesil 200 Mezunu 4 Öğrenci (%25)
STE. PULCHÉRIE Tarafından Uygulanan Burslar	%10	%50	%10	%100	-	Yeni Nesil 200 Mezunu 4 Öğrenci (%25)
Kaynak: Cevabi Yazı						

- (165) Yukarıda yer verilen tablolardan (Tablo 2-6) anlaşılacağı üzere; soruşturma taraflarının 2022-2023 yılına ilişkin burs oranları, 27.04.2022 tarihli toplantıda alınan kararlar doğrultusunda her okulda aynı olacak şekilde ve toplantı sonrası hazırlanan şartnamede belirtilen oranlarda uygulanmıştır. Tablolardan örnek verilecek olursa; şartnamede %10 olarak belirlenen kardeş indiriminin soruşturma tarafı tüm okullar tarafından %10 olarak uygulandığı görülmektedir. Şartnamede belirlenen bazı indirim oranları her okul tarafından uygulanmasa da tablolar incelendiğinde soruşturma tarafı okulların ortak uyguladıkları indirim oranlarının büyük ölçüde aynı olduğu anlaşılmaktadır.
- (166) Sonuç olarak; dosya kapsamında elde edilen bilgiler ve belgeler incelendiğinde teşebbüslerin çeşitli tarihlerde aralarında toplantı yaptıkları ve bu toplantılarda okul fiyatları, burslar ve bunlara ilişkin şartlar hakkında birlikte karar aldıkları anlaşılmaktadır. Bulgu-2, 7, 8, 9 ve yukarıda yer alan Grafik 5 ile tablolar (Tablo 2-6) bütüncül bir şekilde ele alındığında; tüm okulların bireysel iradelerinin yerini koordineli, iş birlikçi davranışlarının aldığı kanaatine varılmıştır.

1.5.2. 4054 Sayılı Kanun'un 5. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (167) Yatay iş birliği niteliğinde olan teşebbüsler arası anlaşmaların, teşebbüs birliği kararlarının ve uyumlu eylemlerin, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde değerlendirilmesinde dikkate alınacak ilkeleri belirleyen Yatay Kılavuz'a göre, mevcut ya da potansiyel rakipler arasında yapılan bir anlaşma söz konusu ise, iş birliği "yatay" bir niteliğe sahiptir.
- (168) Yatay Kılavuz'a göre, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 5. maddeleri çerçevesinde yapılan değerlendirme iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, teşebbüsler arası anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında, rekabeti bozucu bir amacının veya rekabeti kısıtlamaya dönük fiili ya da potansiyel bir etkisinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesidir. Anlaşmanın ilgili madde kapsamında rekabeti kısıtlayıcı olduğunun tespit edilmesi halinde ikinci aşamaya geçilmekte ve bu aşamada anlaşma sonucunda ortaya çıkacak rekabetçi faydalar ve rekabeti kısıtlayıcı etkiler dikkate alınarak 4054 sayılı

Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet değerlendirilmesi yapılmaktadır. Anılan maddenin birinci fıkrasında muafiyet koşulları şu şekilde sayılmıştır:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması.”

- (169) Kümülatif olarak sağlanması gereken 5. madde şartlarından herhangi birinin sağlanmadığının ortaya konulması hâlinde muafiyet değerlendirmesi bakımından diğer şartların incelenmesi gereği ortadan kalkmaktadır. Yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda girdi pazarında öğretmen ücretlerinin tespitine ve çıktı pazarında okul kayıt bedellerinin birlikte belirlenmesine ilişkin soruşturma tarafı teşebbüslerin koordineli eylemleriyle rekabetin sınırlandırıldığı tespitinde bulunulmuştur. Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz'da belirtildiği üzere, gerek hukuken gerek iktisadi olarak doğası gereği rekabeti aşırı ölçüde sınırlandıran ve rekabet üzerindeki olumsuz etkilerini bertaraf edecek nitelikte ekonomik faydalar yaratmaları mümkün görünmeyen anlaşmalar muafiyet koşullarını da sağlayamamış olacaktır. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Ceza Yönetmeliği) uyarınca kartel olarak nitelendirilen bu neviden kısıtlamaların muafiyetin ilk şartı olan “malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması” sonucunu doğurmayacağı düşünüldüğünden söz konusu eylemlere muafiyet tanınamayacağı değerlendirilmektedir.

I.5.3. Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.3.1. ST. MICHEL Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

I.5.3.1.1. İlgili Ürün Pazarının Dar Tanımlandığına Yönelik Savunma

- (170) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- İlgili ürün pazarına ilişkin İstanbul'da faaliyet gösteren yabancı dilde eğitim veren devlet liselerinin ve diğer özel okulların da kendileri ile benzer standartlara sahip olması, Liselere Geçiş Sınavı (LGS) çerçevesinde yapılan tercih formlarının büyük çoğunluğunda Fransızca eğitim veren okulların yanı sıra başka dillerde eğitim veren liselerin de yer alması, velilerin tercihini belirleyen etkenin dil eğitimi olduğu, dil eğitimi almaya karar veren bir öğrencinin hangi dili seçeceğinin tamamen kendi tercihine bırakıldığı, bu kapsamda özel okulların hizmetlerinin dil eğitimi bakımından birbirlerine ikame olması ve sağladıkları diploma nedeniyle yurt dışı eğitim imkânının sadece Fransızca dilinde eğitim veren okullara has bir durum olmaması, yabancı diploma imkânı sunan başka özel okullar da olmakla birlikte yurt dışındaki üniversitelerde eğitim fırsatı ve programlar sunan birçok özel okulun bulunması gerekçeleriyle, pazarın olması gerekenden daha dar tanımlandığı ve bu nedenle ilgili pazar tanımına diğer özel okulların da dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.
- (171) Soruşturma tarafı okullar, hazırlık sınıfında zorunlu Fransızca eğitim vermekle birlikte devam eden sınıflarda Fransızca'nın yanında İngilizce ve Türkçe eğitim vermektedir. Yukarıda detaylarına yer verildiği üzere; soruşturma tarafı okullar diğer yabancı dilde eğitim veren özel okullardan farklı olarak “*Label FrancEducation Sertifikası*”nı haiz olup bahsi

geçen liselerden mezun olan öğrencilere başta Fransa olmak üzere birçok ülkede üniversitelere sınavsız başvurma hakkı tanıyan "Fransız bakaloryası denkliği" tanımaktadır. Bunun yanında ülkemizde de Galatasaray Üniversitesi her sene kontenjanının %25'ini Türkiye'de, Fransız Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış Fransızca program uygulayan liselerden mezun olan öğrencilere ayırmakta olup kendi düzenlediği iç sınav yoluyla bünyesine öğrenci kabul etmektedir. Soruşturma tarafı okullardan mezun olan öğrenciler de bu şartları taşıdığından Galatasaray Üniversitesinin düzenlediği iç sınava girebilme ve başarılı oldukları takdirde burada eğitim görme imkânına sahip olmaktadır.

- (172) Haklarında soruşturma yürütülen okullar, gerek okurken gerekse de mezun olduktan sonra öğrencilerine sağladığı imkânlar ve sunduğu hizmetler bakımından tüketici gözünde diğer yabancı dilde eğitim veren özel okullardan farklılaşmakta, bu bakımdan farklı dillerde eğitim veren diğer okullar ile Fransız liseleri arasında talep ikamesi bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle yapılan tespitlerde ve değerlendirmelerde "Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı" göz önünde bulundurulmuştur. Bu çerçevede, teşebbüsün ilgili ürün pazarı ve ilgili coğrafi pazarın daha geniş tanımlanması yönündeki görüşlerine katılmak mümkün olmamıştır.
- (173) Kaldı ki mevcut dosya kapsamında olduğu gibi, başta karteller olmak üzere pazar tanımından bağımsız olarak teşebbüsler arasında yapılan anlaşmalar gibi rekabete aykırı amaca sahip olduğu açık olan ihlaller bakımından yürütülen soruşturmalarda ilgili pazarın tanımlanmasına ilişkin bir yükümlülük bulunmamaktadır. Bu bakımdan alternatif tüm pazar tanımlarının ulaşılan sonuca herhangi bir etkisi olmayacağından İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafı doğrultusunda kesin bir pazar tanımı yapılmamıştır.
- (174) Bununla birlikte, ST. MICHEL tarafından, iş gücü pazarına yönelik yapılan pazar tanımının dar kapsamlı olduğu iddia edilmektedir. Bu kapsamda yapılan savunmada özetle;
- ST. MICHEL'in tamamında okutulan haftalık derslerin yarısından fazlasının Fransızca gerektirmeyen dersler olması, dolayısıyla ilgili derslerin öğretmenlerinin, yabancı dil bilgisi ne olursa olsun herhangi bir özel okulda, sözleşmeli olarak devlet okullarında veya branşına göre özel etüt merkezlerinde çalışmasının mümkün olması, özel okullarda ikinci yabancı dil olarak Fransızca okutulmasının çok yaygın bir uygulama olması, bu nedenle Fransızca dilinde ders veren öğretmenlerin de diğer özel okullarda veya branşına göre özel etüt merkezlerinde çalışmasının mümkün olması gerekçeleriyle iş gücü pazarına yönelik yapılan pazar tanımının olması gerekenden daha dar tanımlandığı ifade edilmiştir.
- (175) Soruşturmanın konusunu oluşturan ihlal iddialarından birini, soruşturma tarafı olan Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumlarında çalışan Türk öğretmenlerin maaşlarının tespitine yönelik anlaşmaların yapılması oluşturmaktadır. Bulgu-3 olarak yer verilen e-postalar incelendiğinde; soruşturma tarafı tüm okulların katılımıyla gerçekleşen bir toplantıda okulların Türk öğretmenlerin maaşlarının hesaplanmasında kullanılan metotları birbirleri ile paylaştıkları, ST. MICHEL tarafından 20 yıllık kıdeme sahip ve haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin alacağı brüt ücrete ilişkin hesaplamanın soruşturma tarafı diğer okullara gönderildiği, okullar tarafından yapılan hesaplamalarda farklılık olduğunun anlaşılmasının ardından Türk öğretmenlerin maaşlarının hesaplanmasına ilişkin hazırlanan bir tablonun tüm okullar tarafından doldurulmasının talep edildiği, böylece okullar arasında öğretmen maaşlarına ilişkin uygulamada yeknesaklık sağlandığı anlaşılmaktadır.
- (176) Bununla birlikte Bulgu-7'de Türk öğretmenlerinin maaşlarının artışına ilişkin oranın, "(.....), (...). En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz (ay sonunda karar vermek için)." ifadelerinden

anlaşılacağı üzere, soruşturma tarafı okullar tarafından birlikte belirlendiği görülmektedir. Diğer bulgular da göz önünde bulundurulduğunda, Türk öğretmenlerin maaşlarını tespit aşamasında okulların bireysel iradelerinin yerini tüm okulların iş birlikçi davranışlarının aldığı değerlendirilmektedir. Sonuç olarak soruşturma tarafı okullar tarafından gerçekleştirilen ihlalin Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler bakımından rekabet karşıtı sonuç doğurması nedeniyle, anılan ihlal bakımından kesin bir pazar tanımı yapılmamakla birlikte yapılan tespitlerde ve değerlendirmelerde “*Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumlarında iş gücü pazarı*” göz önünde bulundurulmuştur.

- (177) Öte yandan iş gücü piyasalarına yönelik geçmiş tarihli Kurul kararlarında⁴⁶ görüleceği üzere; pazar tanımı yaklaşımında, teşebbüslerin çalışan ayartmama ve/veya maaş sabitleme anlaşmaları yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiklerine hükmedilen dosyalarda, soruşturma kapsamında ulaşılabilecek sonucu değiştirmeyeceği gerekçesiyle dosya özelinde kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır. Bu itibarla tespit edilen ihlalin kartel niteliğinde olması nedeniyle alternatif pazar tanımlarının ulaşılabilecek sonuca herhangi bir etkisi olmayacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle teşebbüsçe yapılan savunmaya katılmak mümkün olmamaktadır.

1.5.3.1.2. ST. MICHEL’in ST. JOSEPH ile Aynı Ekonomik Bütünlükte Olduğuna Yönelik Savunma

- (178) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Türkiye’de Frères Des Ecoles Chrétiennes Enstitüsüne ait ST. MICHEL, ST. JOSEPH ve İzmir Saint Joseph Fransız Lisesi olmak üzere üç Fransız Lisesi’nin bulunduğu, söz konusu okulların kurucularının ve temsilcilerinin aynı olması nedeniyle ilgili okulların tek bir teşebbüs niteliğini haiz olduğu, ST. MICHEL için belirlenecek okul ücretleri, öğretmen maaşları ve bu maaşlara yapılacak zamların okul müdürü tarafından mevzuata ve öğrencilere en iyi eğitim ve öğretim sunmak için oluşturulan öngörülere uygun olarak belirlendiği ve kurucu temsilcisinin onayına sunulduğu, bu duruma ek olarak değeri 10.000 ABD dolarını aşan her türlü harcama için kurucu temsilcisine danışılmasının ve onun onayının alınmasının zorunlu olduğu ifade edilmektedir.
- (179) 4054 sayılı Kanun’un “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde ‘da aynı Kanun’da yer alan kurulların muhatabı olarak belirtilen teşebbüsler, “*ekonomik faaliyeti yerine getirme*” ve “*anılan ekonomik faaliyeti bağımsız olarak yürütme*” unsurlarını barındırmalıdır. Ekonomik bağımsızlık herhangi bir teşebbüse bağlı kalmadan kendi organlarıyla karar alabilme yetisini ifade etmektedir⁴⁷. Dolayısıyla bir gerçek veya tüzel kişinin ekonomik açıdan bağımsız teşebbüs olarak kabul edilebilmesi için ticari faaliyetlerine ilişkin stratejik kararlarını başka bir teşebbüse bağlı olmadan alabilmesi gerekmektedir.
- (180) Soruşturmada yapılan tespitler kapsamında da ST. JOSEPH’in ve ST. MICHEL’in pazarda bağımsız olarak faaliyet gösterebildikleri, birbirlerinden farklı iktisadi yapıya ve stratejik karar verme mekanizmasına, yönetim, mali ve operasyon yapısına ve kaynağa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kendilerine ait çalışanları olan soruşturma tarafı okullar, mali ve operasyonel açıdan da birbirlerinden ayrılmaktadır. Açıklanan sebeplerle ST. JOSEPH’in ve ST. MICHEL’in kurucularının ve temsilcilerinin aynı kişiler olması hususunun, tek başına bu okulların aynı ekonomik bütünlük içinde kabul edilmesi için yeterli olmadığı değerlendirilmiş ve dolayısıyla ST. JOSEPH ve ST. MICHEL ayrı teşebbüsler olarak ele alınmıştır.

⁴⁶ Kurulun 24.02.2022 tarihli ve 22-10/152-62 sayılı ve 02.01.2020 tarihli ve 20-01/3-2 sayılı kararları

⁴⁷ Kurulun 13.03.2001 tarihli ve 01-12/114-29 sayılı kararı

1.5.3.1.3. İdari Para Cezasının Hesaplanmasına Yönelik Savunmalar

- (181) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Kurulun geçmiş tarihli kararları incelendiğinde, doğrudan rakipler arasında gerçekleşen ve çok sayıda bulgu ile desteklenen rekabete duyarlı bilgi paylaşımları ve rekabeti sınırlayıcı anlaşmaların dahi “kartel” olarak nitelendirilmediği ve teşebbüslerin lehine bir yaklaşım benimsenerek söz konusu yatay ihlallerin “*diğer ihlaller*” kategorisinde sınıflandırılarak ilgili teşebbüslere bu kategoriye bağlı olarak ceza verildiği, ST. MICHEL’in soruşturma süresince Kurum ile iş birliği içinde hareket etmesi, pazarda rekabeti sınırlayıcı bir etki doğmaması, ST. MICHEL’in pazardaki konumu ve ST. MICHEL tarafından rekabet uyum programı uygulanması gibi durumların hafifletici unsur olarak göz önüne alınması gerektiği belirtilmiştir.
- (182) Ceza Yönetmeliği’nin 3. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde kartel; fiyat tespiti, müşteri/bölge paylaşımı gibi konularda rakipler arasında gerçekleşen rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede, teşebbüslerin rekabete duyarlı bilgileri birbiriyle paylaşması ve buna bağlı olarak fiyat/ücret gibi unsurları birlikte belirlemesi kartel olarak değerlendirilmektedir⁴⁸.
- (183) Bu doğrultuda dosya kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler sonucunda, soruşturma tarafı okulların kayıt bedellerini ve Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte tespit etmelerine ilişkin anlaşmalarının kartel kapsamında olduğu anlaşılmaktadır. Ceza Yönetmeliği’nin 5. maddesinde karteller için temel para cezasının %2 ile %4 arasında belirlenebileceği, 7. maddesinde ise yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması, zarar görenlere gönüllü olarak tazminat verilmesi, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi hallerde temel para cezasının dörtte bir ile beşte üç arasında indirilebileceği düzenlenmektedir. Bununla birlikte, Ceza Yönetmeliği’nin ilgili maddesi kapsamında, ispat yükü teşebbüslere veya teşebbüs birliklerine bırakılmış olup hafifletici unsurlar bakımından Kurula takdir yetkisi tanınmıştır. Ancak dosyada teşebbüs tarafından Kurulca hafifletici unsur olarak takdir edilebilecek bir unsur ortaya koyacak bilgi ve belge sunulmamıştır.

1.5.3.1.4. 4054 Sayılı Kanun’un 4. Maddesinin İhlali İçin Taraflar Arasında İrade Uyuşmasının Belirlenmesi ve Etki Analizi Yapılması Gerektiğine Yönelik Savunmalar

- (184) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi uyarınca bir ihlalin varlığından söz etmek için öncelikle taraflar arasındaki irade uyuşmasının belirlenmesi gerektiği, daha sonra ise bu irade uyuşmasının amacının ve/veya etkisinin ortaya konulması gerektiği ifade edilmektedir.
- (185) Soruşturma tarafı okulların okul ücretlerini ve ücretleri oluşturan unsurları birlikte belirledikleri yönündeki kanaatin oluşmasına sebep olan bulgulardan; Bulgu-2’de okul ücretini oluşturan unsurlardan biri olan burs oranlarının “*tüm müdürlerin imzaladıkları ve Tutel’in de onayı alınarak yapılmış olan kayıt protokolü*” ile tutanak altına alındığının belirtilmesi ve Bulgu-8’deki tutanakta “*Bunları yapmaktan kaçınacaklar*” isimli başlık altında yer aldığı üzere “*Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi*” şeklinde okulların uygulayacakları burslara ilişkin bir liste oluşturulması, soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen irade uyuşmasını ortaya koymaktadır.
- (186) Nitekim soruşturma tarafı okulların 2018-2022 yılları arasında uyguladıkları okul ücretlerinin karşılaştırıldığı Grafik 5 incelendiğinde, okullar tarafından uygulanan öğrenim

⁴⁸ Kurulun 25.11.2009 tarihli ve 09-57/1393-362 sayılı ve 25.04.2022 tarihli 22-19/310-135 sayılı kararları

ücretleri arasındaki farklılıkların ihmal edilebilir nitelikte olduğu görülmekte ve bulgular bütüncül bir şekilde ele alındığında da okul fiyatları, burslar ve bunlara ilişkin şartların tespiti aşamasında soruşturma tarafı okulların bireysel iradelerinin yerini diğer birbirleriyle uyuşan iradelerinin aldığı değerlendirilmektedir.

- (187) Diğer yandan; birlikte fiyat tespiti, pazar ve müşteri paylaşımı ile arzın kontrolüne ilişkin anlaşmaların amacının rekabetin kısıtlanması olduğunun ilk bakışta görülebilecek kadar açık olduğu ve rekabetin normal işleyişine kâfi derecede zararlı olduğu kabul edilmekte ve bu tür anlaşmaların genel olarak amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı oldukları kabul edilmektedir. Bu doğrultuda, kartel niteliği taşıdığı tespit edilen ve amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı olan dosya konusu anlaşma bakımından ayrıca bir etki analizi yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Başka bir deyişle, rekabet ihlaline yol açan anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmesi için pazarda etki doğurması şartı aranmamaktadır. Açıklanan nedenlerle yapılan savunma yerinde görülmemiştir.
- (188) İhlal olarak değerlendirilen anlaşmaların herhangi bir etkisinin görülmediğine ve soruşturma taraflarının pazar paylarının düşük olduğuna yönelik olarak ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Soruşturma tarafları arasında personel ücretlerinin sabitlenmesine ve baskılanmasına yönelik bir anlaşma olması durumunda söz konusu personelin daha yüksek maaş imkânı tanıyan diğer özel okullara, özel etüt merkezlerine, kadrolu veya sözleşmeli olarak devlet okullarına veya dil okullarına geçişinin söz konusu olması gerektiği; hâlihazırda ST. MICHEL personeli için böyle bir durumun söz konusu olmadığı, pazarın alım tarafında bir rekabet hukuku ihlalden söz edebilmek için anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin ilgili pazardaki alımların büyük kısmını gerçekleştirmesi gerektiği, aksi takdirde uygulanması mümkün olmayan ve etkisi bulunmayan bir anlaşmanın ortaya çıkacağı; alım tarafında bir anlaşma yapılması halinde, taraflarca alım gücünün yaratılamayacağı ve söz konusu anlaşmanın herhangi bir etkisinin görülmesinin mümkün olmadığı, zira soruşturmaya taraf teşebbüslerin ilgili ürün pazarının yaklaşık %1'ini oluşturduğu ifade edilmektedir.
- (189) Amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı davranışların 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal sayılabilmesi için teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen uygulamaların pazarda etki doğurmasına ilişkin bir zorunluluk bulunmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlalin yatay seviyede gerçekleştirilmesi için ilgili pazarın aynı seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüsler arasında bir anlaşmanın veya uyumlu eylemin varlığı yeterli olmaktadır. Bu kapsamda anlaşmaların teşebbüsler tarafından uygulamaya geçirilmesinin veya anlaşma tarafı olan teşebbüslerin sayısının ve ölçüklerinin ihlalin varlığı açısından belirleyici bir etkisi olmamaktadır. Kısaca, 4054 sayılı Kanun kapsamında sorumluluğun doğması için rakip teşebbüsler tarafından çalışan maaşlarının ve eğitim ücretlerinin birlikte tespit edilmesi yeterli olup anlaşma tarafı olan teşebbüslerin pazar payları veya sayıları dikkate alınmamaktadır.
- (190) Bununla birlikte ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada teşebbüs; soruşturma tarafları arasında personel ücretlerinin sabitlenmesine/baskılanmasına yönelik bir anlaşma olmaması durumunu, personelinin daha yüksek maaş imkânı tanıyan diğer özel okullara, özel etüt merkezlerine, kadrolu veya sözleşmeli olarak devlet okullarına veya dil okullarına geçişinin olmamasıyla izah etmektedir. Ancak iş gücü pazarında rekabet hukuku çerçevesinde korunan değerlerden birisini çalışanların mobilitesinin azaltılmaması oluşturmaktadır. Dolayısıyla rakip teşebbüsler arasında gerçekleşen genelde "çalışan ayartmama anlaşmaları" neticesinde ortaya çıkan bir sonuç olan çalışan mobilitesinin

azalması, okullar arasında maaş sabitleme anlaşmasının yapılmadığına kanıt oluşturmayacağı gibi rekabet hukuku kapsamında istenmeyen bir netice olarak ortaya çıkmaktadır. Aksi ile kanıt yöntemi ile yorum yapılacak olursa; çalışan mobilitesinin artmasını sağlamak rekabet hukukunun ilgili alana müdahale etme amaçlarından birini oluşturmaktadır.

- (191) Ek olarak Portekiz Rekabet Otoritesi tarafından iş gücü pazarında gerçekleşen anlaşmaların etkisini ortaya koymayı amaçlayan bir çalışmada, maaş sabitleme anlaşmalarının işçilerin çeşitli işverenlerden kazanabilecekleri ücretleri standartlaştırarak iş gücü mobilitesini sınırladığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla ST. MICHEL’de görev yapan öğretmenlerin başka bir yerde çalışmaya yönelik aksiyon göstermemesi, maaş sabitleme anlaşmalarının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Açıklanan nedenlerle yapılan savunmaya iştirak edilmemektedir.

I.5.3.1.5. 4054 Sayılı Kanun Kapsamında İhlalin Varlığı İçin İlgili Pazarın Koşullarına Bakılması Gerektiğine Yönelik Savunma

- (192) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Kurulun *Özel Okullar* kararında⁴⁹ “*Ortak fiyat tespitinin rekabeti ortadan kaldırma amacı taşıyıp taşımadığını sağlıklı bir biçimde değerlendirebilmek için konunun ilgili ürün pazarının özgül nitelikleri bağlamında ele alınması gerekmektedir. Özel sektör marifetiyle sunulan eğitim hizmetleri, doğası itibarıyla, fiyat parametresinden önce kalite değişkeninin ön plana çıktığı bir pazar niteliği taşımaktadır. Söz konusu eğitim kurumları, elde ettikleri gelirleri, mevcut mevzuattaki sınırlamalar dairesinde yine tamamen eğitim kalitesine dönük olarak kendi bünyelerindeki yatırım ve iyileştirmeler için kullanmaktadır.*” ifadelerine yer verildiği, soruşturma kapsamındaki tarafların faaliyet gösterdiği pazarın özgün nitelikleri sebebiyle ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin kâr amaçlı hareket etmesinin mevzuat hükümlerince yasaklandığı, ilgili Kurul kararında bu durumun ortaya konulduğu ifade edilmektedir.
- (193) Bahse konu kararda Kurul, veliler/öğrenciler tarafından ilgili okulların tercih edilmesinde öncül hareket noktasının okulların kayıt bedelinden ziyade okulların sağladığı eğitimin kalitesi ve niteliği olduğunu ifade etmiştir. Şüphesiz Kurulun mezkur kararı, teşebbüslerin rekabet halinde olması beklenen yegane unsurun eğitim kalitesi olduğu, bunun dışındaki rekabet edilebilir unsurlar üzerinde birbirleriyle uyumlu davranılabileceği şeklinde yorumlanamayacaktır. Soruşturma tarafı okulların faaliyet gösterdikleri pazara yönelik geçmiş tarihli Kurul kararlarında da bu hususun fiyat rekabetini ortadan kaldırmak için gerekçe olarak ileri sürülemeyeceği konusunda duraksama bulunmamaktadır. Nitekim 07.07.2015 tarihli ve 15-28/328-103 sayılı Kurul kararında, dosya konusu soruşturmanın da taraflarını oluşturan teşebbüslerin okul kayıt fiyatlarını birlikte tespit etme uygulamasına muafiyet tanınması talepleri incelenmiş, Kurul söz konusu uygulamanın muafiyet müessesesinden faydalanamayacağını karara bağlamıştır. Dahası Kurul, aynı kararda teşebbüslere, bu türden bir uygulamanın 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal edebileceği, bu gibi davranışlardan kaçınılması gerektiği yönünde Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş yazısı gönderilmesine hükmetmiştir.
- (194) Netice itibarıyla, özel okulların faaliyet gösterdiği pazarda, öğrenim ücretlerinin rekabete duyarlı bilgi olduğu değerlendirilmekte ve taraflar arasında öğrenim ücretlerine ilişkin anlaşma yapılması 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmektedir.

⁴⁹ Kurulun 23.11.2022 tarihli ve 22-52/776-320 sayılı kararı

Açıklanan nedenlerle taraflar arasında fiyat rekabetinin ön planda olmadığı savunmasının kabul edilmesi mümkün olmamıştır.

1.5.3.1.6. Okul Kayıt Ücretlerinin ve Burs Oranlarının Diğer Okullarla Birlikte Tespit Edilmediğine Yönelik Savunmalar

(195) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;

- Bulgu-7'ye ilişkin değerlendirmede; "...okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10'luk peşinatın geri ödenemeyeceği üzerine anlaştıkları görülmektedir." ifadesinde alınan peşinatın %10'luk kısmının geri ödenmesine dair okullar arasında herhangi bir anlaşma yapılmasının mümkün olmadığı, zira söz konusu durumun yasal bir zorunluluk olduğu, Bulgu-2'de ve Bulgu-8'de yer alan "*komisyon*" ifadesinin her bir okul bünyesinde, yalnızca ilgili okulun çalışanları tarafından yasal düzenlemeler uyarınca oluşturulan burs komisyonu için kullanıldığı ve başka herhangi bir okul ile ilişkisinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

(196) Teşebbüs tarafından kayıt esnasında okullar tarafından alınan peşinatın %10'luk kısmının geri ödenmemesinin yasal bir zorunluluk olduğu ifade edilse de bu husus, kayıt için gelen veliler nezdinde okullardan birini diğerine göre tercih edilebilir kılmamak, "*rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda*" hareket etmek amacıyla okulların üzerinde anlaştıkları bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim, Bulgu-7'den de, okulların; ortak şekilde listeledikleri burslar dışında velilere bir burs teklifi sunmamak, daha yüksek burs teklifinde bulunarak velileri kayıt için ikna etmeye çalışmamak yahut kayıt esnasında ödenen peşinatın %10'luk kısmını geri ödemeyi teklif etmemek suretiyle velilerin ayarılmasının önüne geçmeye çalıştığı görülmektedir. Dolayısıyla, konuya ilişkin savunmanın yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.

(197) Diğer yandan Yönetmelik'in "*Ücretsiz veya Burslu Okuyacak Öğrenci ve Kursiyerler*" bölümü altında yer alan "*Değerlendirme Kurulu*" alt başlığında burs verilecek öğrencilerin belirlenmesi adına her yıl okul bünyesinde kurulması gereken komisyona ilişkin düzenlemeye yer verilmektedir. Bu nedenle teşebbüslerce "*komisyon*"un her bir okul bünyesinde kurulan ve yalnızca ilgili okulun çalışanlarından oluşan burs komisyonunu ifade ettiği yönündeki savunmaların uygunluğu göz önünde bulundurulmakla birlikte bu husus, okulların bursları ve burslara ilişkin şartları birlikte belirledikleri yönündeki tespiti değiştirmemektedir. Nitekim Bulgu-7 ve Bulgu-8 göz önüne alındığında okulların burslara ilişkin bir liste oluşturarak aralarında gerçekleşen koordinasyon ve bilgi değişimi neticesinde, diğer bir ifadeyle komisyondan bağımsız bir şekilde, bursları belirlediği tespiti geçerliliğini korumaktadır.

(198) Okullar arasında okul kayıt ücretlerinin veya burs oranlarının tespitine ilişkin herhangi bir irade uyuşması olmadığına yönelik olarak ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;

- Bulgu-7'de yer verilen belge ve ST. MICHEL'in uygulamaları incelendiğinde taraflar arasında açık ve/veya zımni herhangi bir irade uyuşmasının olmadığı, zira ST. MICHEL'in uyguladığı bursların ve indirim oranlarının ST. MICHEL yetkilileri tarafından belirlendiği ve son beş senedir hazırlık sınıflarına verilen peşin ödeme indirimi dışında herhangi bir indirim kaleminde değişiklik yapılmadığı, taraflar arasında bir anlaşma olması halinde ST. MICHEL tarafından uygulanan bursların ve indirim oranlarının değiştirilmesinin bekleneceği, ancak böyle bir değişikliğin olmadığı, Bulgu-7 ve Bulgu-8'de bulunan "*rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda yönetmelidir*", "*kardeşlik*" ve "*her tür rekabetten yoksun tamamlayıcılık*" gibi ifadelerin rekabete aykırı ihlal amacını perçinleyen ifadeler olarak değerlendirildiği, söz konusu ifadelerin tercüme ifadeler olup

esasinda Fransızca eğitim veren okullar arasındaki “*kardeş okul olma*” geleneğine işaret ettiği, gerek Türkiye’de gerekse dünyada birçok okulda kardeş okul olma geleneğinden kaynaklandığı belirtilmektedir.

- (199) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte, anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi gerekmemekte yahut bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Bu bağlamda özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. “*Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı*”nda; teşebbüslerin rakip teşebbüslerden ayrışması/öne çıkması bakımından burslar ve burslara ilişkin şartlar rekabet hukuku bağlamında rekabete duyarlı stratejik bilgi olarak kabul edilebilecek niteliktedir. Dolayısıyla bursların ve burslara ilişkin şartların okulların ortak iradesiyle belirlenmesi rekabet hukuku bağlamında rekabeti sınırlayıcı anlaşma olarak nitelendirilmektedir.
- (200) Diğer yandan ST. MICHEL tarafından, okulların birlikte burs oranlarını tespit etmediğine kanıt olarak uygulanan burs ve indirim oranlarının yıldan yıla herhangi bir değişime uğramadığı gösterilmektedir. Bu kapsamda Bulgu-7 incelendiğinde kardeş için %10, personel için %50, öğretmen için %10, vakıf üyeleri için %10, millî sporcu için %25 burs verilebileceği, bunların dışında kayıt sürecinde burs teklif edilmeyeceği veya daha yüksek oranda burs önererek ebeveynlerin ayartılmayacağı hususlarında okullar tarafından ortak irade gösterilmesinin kararlaştırıldığı görülmektedir. Bahse konu bulgudan da anlaşılacağı üzere, ST. MICHEL tarafından burs oranlarında değişiklik yapılmamasının, soruşturma tarafı okullar arasında burslara ilişkin rekabet etmemeye yönelik alınan kararlardan kaynaklandığı değerlendirilmektedir.
- (201) Ayrıca bir an için burs oranlarına ilişkin alınan kararların pazardaki etkilerinin gösterilmesinin zorunlu olduğu kabul edilecek olursa; soruşturma taraflarınca gönderilen cevabi yazılar göz önünde bulundurularak hazırlanan tablolarda okulların Bulgu-8’de uygulamayı taahhüt ettikleri burs oranlarını çok az farkla ve hatta bazı teşebbüslerin birebir olarak uyguladıkları, bu doğrultuda Tablo 5’ten anlaşılacağı üzere ST. MICHEL’in de uygulanması taahhüt edilen burs oranlarını referans olarak aldığı görülmektedir. Bu kapsamda teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmiştir.
- (202) Ayrıca okulların her yılın mayıs ayına kadar okul kayıt ücretlerini mevzuattan kaynaklı olarak ilan ettikleri, bu nedenle ilgili bulgunun tarihi göz önünde bulundurulduğunda ücret artışına ilişkin bilginin rekabete hassas bilgi niteliğinde olmadığı iddia edilmektedir. Bu kapsamda ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Bulgu-9’da yer alan “*yeni başlayanlar için arttırdığımız öğrenim ücretleriyle ilgili alınan en son önlemler göz önüne alındığında, bu krizde dayanma kabiliyetimize güveniyoruz*” ifadesinden soruşturmaya taraf özel okullar tarafından birlikte hareket edilerek ücretlerin arttırılmasına karar verildiği şeklinde değerlendirme yapıldığı, ancak söz konusu bulgunun tarihine bakıldığında belge tarihinin 07.07.2022 olduğu, özel okulların ücretlerini ocak ayından itibaren en geç mayıs ayında ilan ettiği, dolayısıyla, ilgili bulgu tarihinde soruşturma tarafı özel okulların bir sonraki yıl uygulayacakları ücretleri kamuya açık şekilde ilan ettiği, bulgu tarihinde ST. MICHEL’in yaptığı ücret artışı bilgisinin rekabete hassas bir bilgi niteliğinde olmadığı ifade edilmektedir.
- (203) Özel okulların kayıt ücretlerinin her yıl ocak ile mayıs ayları arasında açıklanması hususunun mevzuattan kaynaklandığı, ilgili bulgunun tarihi itibarıyla toplantının mayıs ayından sonra gerçekleştiği görülmekle birlikte bulguda geçen “*yeni başlayanlar için*

arttırdığımız öğrenim ücretleriyle ilgili alınan en son önlemler göz önüne alındığında, bu krizde dayanma kabiliyetimize güveniyoruz” ifadesinden, geçmişte yapılan bir toplantıda anlaşma neticesinde ortaya çıkan ortak bir karardan bahsedildiği anlaşılmaktadır.

- (204) Bununla birlikte Bulgu-2, Bulgu-7, Bulgu-8 ve Bulgu-9 göz önünde bulundurulduğunda; okulların rekabete duyarlı bilgileri birbirleri ile paylaşmak suretiyle kayıt ücretlerini birlikte belirlediği görülmektedir. Bu açıdan ilgili savunmaya katılmak mümkün değildir.

1.5.3.1.7. Öğretmen Maaşlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine Yönelik Savunmalar

- (205) ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- ST. MICHEL ile soruşturma tarafı okullar arasında fiziki şartlar, öğrenci ve öğretmen sayısı, haftalık ders sayısı ve saati bakımından farklılıkların bulunduğu, bahse konu nedenlerle öğretmen ücretlerinin soruşturma tarafı okullar arasında yeknesak olarak belirlenmesinin söz konusu olmadığı, Bulgu-9’da Fransız uyruklu ve yabancı öğretmenlerin maaşlarına ilişkin değerlendirmeler yapıldığı ve öğretmen maaşlarına ilişkin artış oranından veya ücret miktarından bahsedilmediği, söz konusu e-postada soruşturma taraflarının enflasyon sürecinde almış oldukları önlemlerden bahsedildiği, Fransız öğretmenlerin maaşlarının federasyon temsilcileri tarafından belirlenmesinin Fransa hükümeti tarafından getirilen bir zorunluluk olduğu, bu nedenle Bulgu-9’un ihlale ilişkin bir delil olarak nitelendirilemeyeceği, Bulgu-10’da bahsi geçen toplantının Türkiye’de yaşanan enflasyon nedeniyle Türk öğretmenler ile Fransız öğretmenler arasında oluşan maaş farklılıklarının yarattığı olumsuzlukları giderme amacıyla gerçekleştirildiği bu açıdan iki bulgunun da dosya kapsamından çıkarılması gerektiği ifade edilmektedir.
- (206) Teşebbüs tarafından yapılan savunmada her ne kadar soruşturma tarafları ile gerçekleştirilen toplantıların enflasyon ve kur farkı nedeniyle Türk öğretmen maaşları ile Fransız öğretmen maaşları arasında oluşması öngörülen farkların minimuma indirilmesi amacıyla hazırlandığı iddia edilse de e-postada yer alan *“Görünüşe göre, ekonomik durum göz önüne alındığında, maaşların bütçelerimiz üzerindeki etkisini en aza indirecek kaldırma bulmalıyız, kaldırmalarımız var: yani Fransız yerel sözleşmelerinin maaş skalasının modülasyonu ve aynı zamanda yabancı profesörlerin sayısını azaltma seçeneği. Bu, öğrencilerimizin ailelerinin okullarımızda yabancı öğretmenlerin varlığı konusunda beklentileri olduğu için son derece dikkatle değerlendirilmesi gereken bir seçimdir.”* ifadelerinden hareketle çalışan maaşlarının düzenlenmesine ilişkin kararlar alındığı, personel ücretlerinin maliyetler üzerindeki yükünü hafifletecek metotlar üzerinde uzlaşma arandığı anlaşılmaktadır.
- (207) Nitekim ilgili grafiklerden (Grafik 1-4) görüleceği üzere simülasyon olarak adlandırılan tablodaki ücretler soruşturma tarafı okullar tarafından referans olarak alınmaktadır. Ücretlerin okullar tarafından uygulanmadığı senaryoda dahi ücretlerin taraflarca ortaklaşa belirlenmesi davranışı, iş gücü piyasasındaki rekabet ortamının bozulmasına yol açmakta ve emeğin bir maliyet unsuru olması sebebiyle de fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının birlikte tespit edilmesini yasaklayan 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini amaç bakımından ihlal etmektedir.
- (208) Soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen toplantıların pedagojik açıdan değerlendirmeler yapılması amacı taşıdığına ilişkin ST. MICHEL tarafından yapılan savunmada özetle;
- Bulgu-7 olarak yer verilen yazışma örneklerinde *“... En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz...”* ifadesinin delil olarak değerlendirildiği, belgede yer alan ifadenin

enflasyona karşı öğretmenlerin mağdur edilmemesi adına kullanıldığı ve asgari artış oranına ilişkin olduğu, söz konusu ifadenin bir maaş sabitleme anlaşmasına delil teşkil ettiğinin kabulü soruşturma tarafları arasında personel maaşlarının yükseltilmesi üzerine rekabete aykırı bir anlaşma yapıldığının kabulü anlamına geleceğinden böyle bir ihlal türünün kabul edilmesinin rekabet hukukunun amacına ve kurallarına aykırı olacağı, Bulgu-7 olarak yer verilen yazışmada geçen ifadelerin ekonomik kriz üzerine düşüncelerden ibaret olduğu; soruşturmaya taraf olan özel okul yetkilileri arasında iletişimi gösteren Bulgu-4'te ve Bulgu-6'da bahsi geçen toplantıların amacının mevzuatta yapılan değişikliklerin tartışılması ve taraflarca doğru şekilde anlaşılması ile pedagojik konuların konuşulması olduğu, soruşturma tarafları arasında toplantı düzenlenmesinin tek başına rekabet ihlali iddialarına delil teşkil edemeyeceği ifade edilmektedir.

- (209) Her ne kadar teşebbüs tarafından okullar arasında maaşların artırılmasına ilişkin anlaşmanın ihlal olarak kabul edilmesinin rekabet hukukunun amacına ve kurallarına aykırı olacağı iddia edilse de rekabet hukuku çerçevesinde ihlal teşkil etmeyecek hususlar teşebbüsün bireysel iradesiyle personelinin asgari ücretini, asgari artış oranını belirlemesi olarak ortaya çıkmaktadır. Açıklanan nedenle teşebbüslerin ortak iradesiyle maaşlara ilişkin asgari artış oranı belirlemesi rekabet hukuku kapsamında ihlal niteliği taşımaktadır.
- (210) Öte yandan her ne kadar soruşturma tarafı tüm okulların katılımıyla yapılan toplantıların amacının pedagojik konuların görüşülmesi olduğu iddia edilse de, dosya kapsamında elde edilen bulgular ve yapılan tespitler sonucu oluşturulan grafiklerle; bahsi geçen toplantılarda okul ücretleri ve ücretleri belirleyen unsurlar hakkında birlikte karar alındığı tespit edilmiştir.
- (211) ST. MICHEL tarafından uygulanan ek ders ücretinin okulun bireysel iradesiyle belirlendiğine ilişkin yapılan savunmada özetle;
- Soruşturma Raporu'nun 130. paragrafında "07.09.2022 tarihli toplantıda soruşturma tarafı okulların uygulamada birliği sağladığı bir diğer ücret kalemi saatlik ek ders ücreti olup soruşturma tarafı okullarca (.....) TL olarak uygulanması kararlaştırılmıştır" ifadesine yer verildiği, bu yönde bir irade birliğine ilişkin herhangi bir belgenin veya bulgunun bulunmadığı, nitekim 2022-2023 öğretim yılı için belirlenen (.....) TL ek ders ücretinin, 2021-2022 yılı için belirlenen (.....) TL ücrete Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ilan edilen TÜFE Eylül 2022 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı göz önüne alınarak ST. MICHEL tarafından %(.....) oranında zam yapılması suretiyle ulaşıldığı ifade edilmektedir.
- (212) Bulgu-3 olarak yer verilen e-postalar incelendiğinde; soruşturma tarafı tüm okulların katılımıyla gerçekleşen bir toplantıda okulların Türk öğretmenlerin maaşlarının hesaplanmasında kullanılan metotları birbirleri ile paylaştıkları, ST. MICHEL tarafından 20 yıllık kıdeme sahip ve haftada dokuz saat ek derse giren bir öğretmenin alacağı brüt ücrete ilişkin hesaplamanın soruşturma tarafı diğer okullara gönderildiği anlaşılmaktadır. ST. MICHEL tarafından yapılan çalışmada aylık ek ders saati $(9 \times 52) / 12 = 39$ olarak hesaplanırken aylık ek ders ücretinin (.....) TL olması nedeniyle ek ders başına ücret $(.....) \text{ TL} / 39 = (.....) \text{ TL}$ olarak hesaplanmış ve ilgili hesaplama soruşturma tarafı tüm okullar ile paylaşılmıştır. Dolayısıyla soruşturma konusu ihlali oluşturan davranışı, saatlik ek ders ücretine zam yapılmasıyla (.....) TL ücrete ulaşılmasından ziyade bahse konu ücretin soruşturma tarafı diğer okullar ile paylaşılması ve okullar tarafından ortak irade oluşturularak öğretmen maaşlarına ilişkin ücret kalemlerinin belirlenmesi oluşturmaktadır.
- (213) Ayrıca yukarıda detaylarıyla açıklandığı üzere; Türk öğretmenlerin maaşlarının hesaplanmasında kullanılan metotlarda okullar tarafından yapılan hesaplamalarda farklılık olduğunun anlaşılmasının ardından bir simülasyon çalışmasıyla okullar arasında öğretmen

maaşlarına ilişkin uygulamada yeknesaklık sağlandığı, Grafik 3'te ortaya konulduğu üzere saatlik ek ders ücretine ilişkin yapılan çalışmanın bir yansıması olarak 20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin haftalık dokuz saat ek derse girdiği varsayıldığında yapılan simülasyon çalışmasının fiiliyatta uygulandığı görülmektedir. Dolayısıyla teşebbüsçe yapılan savunmalara iştirak etmek mümkün olmamıştır.

I.5.3.2. ST. JOSEPH Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

I.5.3.2.1. İlgili Pazarın Dar Tanımlandığına Yönelik Savunma

(214) ST. JOSEPH tarafından özetle;

- ST. JOSEPH tarafından yapılan birinci yazılı savunmada İstanbul'daki tüm özel liselerin açıkladığı ve uyguladığı ücretler ile LGS'de yalnızca Fransızca eğitim veren liseleri tercih eden öğrencilerin oranına bakılması yönünde talepte bulunduğu ve fakat ilgili talebin, incelenen iddialar bakımından kesin bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı gerekçesiyle reddedilmiş olduğu, ancak Soruşturma Raporu'nda burslara ilişkin bulgulara dair "*İşbu raporun 'İlgili Pazar' başlığı altında yer aldığı üzere görece farklı ve daha dar bir alanda, daha az oyuncuyla faaliyet gösterilen Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel öğretim kurumları pazarında; teşebbüslerin rakip teşebbüslerden ayrışması/öne çıkması bakımından burs olanakları önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır*" şeklinde değerlendirme yapıldığı, ilgili pazar tanımını soruşturmanın esası haline getiren bu değerlendirmenin ST. JOSEPH tarafından yapılan "*birbirlerinden farklı pek çok okulun mevcudiyeti, rekabetin kısıtlanmasının mümkün olmadığı bir pazar yapısı sağlamaktadır*" şeklindeki savunmayı daha da haklı hale getirdiği, araştırılması ve elde edilen bilgilerin teşebbüsün savunma hakkını etkin bir şekilde kullanabilmesi için gerekirse anonimleştirilerek teşebbüsle paylaşılması yönündeki talebe daha da önem kazandırdığı, ancak soruşturma sürecinde bu konuda herhangi bir değerlendirme yapılmadığı ifade edilmektedir.

(215) Soruşturma tarafı okullar; Fransızca dilinde eğitim verildiğini ve farklı alanlarda Fransızca dilinde çalışma olanağı sağlandığını belgeleyen, dünyada geçerliliği kabul edilmiş "*Label FrancEducation Sertifikası*"nı haiz olma, mezun olan öğrencilerin diplomasına başta Fransa olmak üzere birçok ülkede üniversitelere sınavsız başvurma hakkı veren Fransız bakaloryası tanıma, sınırlı kontenjanda olmak üzere öğrencilerine Galatasaray Üniversitesi'nin düzenlediği iç sınava girebilme ve başarılı oldukları takdirde burada okuma imkanı sağlama bakımından diğer özel okullardan ayrılmaktadır. Sonuç olarak soruşturma tarafı Fransız liselerinin sunduğu imkanlar göz önünde bulundurulduğunda farklı dillerde eğitim veren diğer okullar ile Fransız liseleri arasında talep ikamesi bulunmamaktadır.

(216) Kaldı ki, soruşturmada tespit edilen ihlalin Ceza Yönetmeliği kapsamında kartel olarak değerlendirilmesi nedeniyle alternatif pazar tanımlarının ulaşılan sonuca herhangi bir etkisi olmayacaktır.

I.5.3.2.2. ST. JOSEPH'in ST. MICHEL ile Aynı Ekonomik Bütünlükte Olduğuna Yönelik Savunma

(217) ST. JOSEPH tarafından özetle;

- ST. JOSEPH ile ST. MICHEL'in "*birbirlerinden farklı tüzel kişiliğe sahip birer teşebbüs*" olarak ele alınması yönündeki yaklaşımın 4054 sayılı Kanun'daki "*teşebbüs*" tanımına ve bu tanım çerçevesinde gelişen içtihadı açıkça aykırı olduğu, bu yaklaşım

çerçevesinde soruşturma süreci sonunda bu iki okul için yapılacak ihlal tespitinin ve uygulanacak idari para cezasının yapısal tedbire varan sonuçlar doğurabileceği,

- 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinin gerekçesinde *"teşebbüs tanımı yapılırken ekonomik bütünlük ilkesinin benimsendiği, yani bir yavru şirketin tek başına değil, bağlı olduğu diğer şirket veya şirketlerle birlikte değerlendirileceği"*nin açıkça ifade edildiği, Kurum tarafından yayınlanan Rekabet Kurumu Temel Kavramlar çalışmasında⁵⁰ teşebbüs terimi açıklanırken *"ekonomik faaliyetlerine ilişkin tüm kararları bağlı bulunduğu holding tarafından alınan bir şirketin teşebbüs sayılmayacağı"*nin belirtildiği, gerek 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde gerekse de Kurum tarafından yayınlanan Rekabet Terimleri Sözlüğü ile Rekabet Kurumu Temel Kavramlar çalışmasında *"teşebbüs"* terimi için yapılan tanımlamalar göz önüne alındığında bahsi geçen iki okulun aynı ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirilmesi gerektiği,
- Rekabet hukukunun temel kavramlarından biri olması sebebiyle üzerinde az tartışma bulunan bu terimle ilgili Kurul kararlarında da yukarıda sayılan tanıma ve ilkelere bağlı şekilde yorum yapıldığı, nitekim Kurulun *Bayburt Grup*⁵¹ kararında *"Bayburt Grup bünyesindeki teşebbüsler arasında hissedarların ve yöneticilerin aile bağlarından ve ekonomik bağlarından kaynaklanan menfaat birliğinin bulunduğu gerekçesiyle tüzel kişiliklerin tek bir teşebbüs olarak ele alınması"*, *Gübre*⁵² kararında *"salt yönetim kurullarında farklı gerçek kişilerin bulunuyor olması nedeniyle, Ege ve Bağfaş'ın aynı ekonomik bütünlük -teşebbüs- içerisinde bulunmayacağı sonucuna varılamayacağı"*, Kurulun *Engingrup*⁵³ kararında ise *"ekonomik faaliyetleri sırasında piyasada bağımsız karar veremeyen gerçek ve tüzel kişilerin, birbirinden ayrı hukuki kişilikleri olsa dahi pay sahipliği ve karar alma süreçlerini etkileyebilme gücü bakımından kontrolü altında buldukları, gerçek veya tüzel kişilerle birlikte ekonomik bir bütün oluşturdukları ve tek bir teşebbüs sayılmaları gerektiği"* yönünde karar verildiği,
- ST. JOSEPH, ST. MICHEL ve soruşturma kapsamında olmayan Özel İzmir Saint-Joseph Fransız Lisesi'nin dünyada 80'i aşkın ülkedeki 1.000'e yakın Lasalyen okuldan üçü olduğu, bu yapının doğal bir sonucu olarak okullara ilişkin tüm stratejik kararların aynı kurucu tarafından alındığı, bu hususların okulların resmi internet siteleri başlıca kaynak olmak üzere birçok kaynaktan rahatlıkla tespit edilebileceği, bu üç okulun 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesindeki ve gerekçesindeki *"teşebbüs"* tanımı ile Kurulun yukarıda örnek olarak verilen kararları çerçevesinde aynı ekonomik bütünlük içinde yer aldığı,
- Diğer yandan St. JOSEPH'in ve ST. MICHEL'in aynı ekonomik bütünlük içinde olmadığına karar verilmesi halinde *"Frères des Écoles Chrétiennes Enstitüsü"*⁵⁴ nün birbirlerine rakip kabul edilen bu iki okuldan aynı anda bilgi alıp karar vermesinin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği" şeklinde bugüne kadar hiçbir emsali bulunmayan, ticari hayatla bağdaşmayan ve Türkiye'deki tüm holdingleri-grupları etkileyebilecek bir çeşit yapısal tedbirin de ortaya çıkabileceği

ifade edilmiştir.

(218) 4054 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesinde 4054 sayılı Kanun'da yer alan kurulların muhatabı olarak belirtilen teşebbüsler aynı Kanun'un 3. maddesinde *"Piyasada"*

⁵⁰<https://www.rekabet.gov.tr/tr/Sayfa/Rekabet-savunuculugu/rekabet-hukuku/rekabet-hukukunun-esaslari/temel-kavramlar?AspxAutoDetectCookieSupport=1>

⁵¹ Kurulun 14.07.2011 tarihli ve 11-43/954-308 sayılı kararı

⁵² Kurulun 26.11.2020 tarihli ve 20-51/718-317 sayılı kararı

⁵³ Kurulun 23.02.2023 tarihli ve 23-10/154-48 sayılı kararı

⁵⁴ *"Institut des Freres des Ecoles"*, ST. JOSEPH'in ve ST. MICHEL'in bağlı olduğu kuruluşur.

mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler” olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda bir birimin teşebbüs olarak tanımlanabilmesi için “ekonomik faaliyeti yerine getirme” ve “ekonomik faaliyeti bağımsız olarak yürütme” unsurlarını içermesi gerekmektedir.

- (219) Bununla birlikte bir teşebbüsün başka teşebbüslerle aynı ekonomik bütünlük içerisinde olup olmadığı değerlendirilirken; kişiler/gruplar arasında ekonomik ve ailesel bağların bulunup bulunmadığı, ekonomik bağların temelleri, niteliği, büyüklüğü ve varsa bağımsız faaliyetlerle karşılaştırılması için stratejik kararlarını bağımsız olarak ve bu tespitlere dayanarak kişilerin/grupların çıkar birliği içerisinde olup olmadıklarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle; teşebbüsün aldığı kararların kendisi dışında başka bir organın onayına tabi olması halinde ekonomik bütünlüğün olmadığı değerlendirilmektedir.
- (220) Dosya kapsamında yapılan tespitler kapsamında; ST. JOSEPH'in ve ST. MICHEL'in pazarda bağımsız olarak faaliyet gösterebildikleri, birbirlerinden farklı iktisadi yapıya ve stratejik karar verme mekanizmasına, yönetim, mali ve operasyon yapısına ve kaynağa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Okul kayıt ücretleri ve Türk öğretmen maaşlarına ilişkin hususları belirleme konusundan inisiyatifin her okulun kendi müdürüne ait olması, stratejik karar alma bakımından bağımsız olduklarını göstermektedir. Açıklanan sebeplerle ST. JOSEPH'in ve ST. MICHEL'in kurucularının ve temsilcilerinin aynı kişiler olması hususunun, tek başına teşebbüslerin aynı ekonomik bütünlük içinde kabul edilebilmesi için yeterli olmadığı değerlendirilmiş ve bu nedenle ST. JOSEPH ve ST. MICHEL ayrı teşebbüsler olarak ele alınmıştır.

I.5.3.2.3. Okullar Arasındaki İletişimin Sebebine Yönelik Savunmalar

- (221) ST. JOSEPH tarafından özetle;
- 2022 yılında soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen iletişimlerin temel sebebinin ülkede yaşanan ekonomik değişimler olduğu, TÜİK tarafından açıklanan ve ara sınıflar için eğitim ücretlerinin belirlenmesinde temel teşkil eden TÜFE ve ÜFE oranlarının okulların gerçek hayatta karşılaştığı maliyet artışları karşısında oldukça zorlanmasına sebep olduğu, 2022 yılında özel okul ara sınıf ücretlerindeki artışın %36,7 ile sınırlandığı yönünde Cumhurbaşkanı tarafından yapılan açıklamanın ST. JOSEPH dâhil tüm özel okulların yaşadığı mali zorlukları daha da artırdığı,
  - Bu hususlara ek olarak ST. JOSEPH tarafından istihdam edilen 22 adet Fransız öğretmenin ücretlerinin avro üzerinden belirlendiği ve ödendiği, Türkiye’de yaşanan kur artışlarının bu hususu doğrudan etkilediği, bunun bir başka sonucunun da aynı okul bünyesinde istihdam edilen Fransız öğretmenler ile Türk öğretmenler arasındaki ücret farkının giderek açılması olduğu, tüm mali imkânlar zorlanmasına rağmen ücretler arasındaki farkın giderilemediği ve bu durumun okul içerisindeki iç barışı da etkilediği, yabancı öğretmenlerin sayısının azaltılması yönündeki çözümün ise okulun kalitesinden ödün vermesi anlamına geleceği, sonuç olarak bahsi geçen sorunlara çözüm üretebilmek adına soruşturma tarafı okullar ile toplantıların gerçekleştirildiği
  - Bulgu-2, 6, 7 ve 8’de geçen ifadeler birlikte değerlendirildiğinde soruşturma tarafı okullar arasındaki iletişimin etik ilkelerin ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 54. ve devamı maddelerinde yasaklanan haksız rekabet sayılan hallerin hatırlatılmasından ve ülkede yaşanan ekonomik değişimlere bir çözüm arayışından ibaret olduğu, okullar arasında bu türden konuların konuşulmasının ve karara bağlanmasının tabii ve evrensel bir uygulama olduğu ifade edilmektedir.

- (222) Teşebbüsler arasında rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca yasaklanmakta ve Kanun'u ihlal ettiği tespit edilen teşebbüslere kural olarak idari para cezası uygulanmaktadır. Tarafların anlaşmalara taraf olmasında rol oynayan sübjektif niyet ya da saikleri, bir anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı amaç taşıyıp taşımadığının belirlenmesinde esaslı unsur olarak görülmediğinden rekabet hukuku kapsamında yapılan değerlendirmeler bakımından dikkate alınmamaktadır. Bu kapsamda, savunmada olduğu gibi soruşturma tarafı okullar arasındaki iletişimin ülke genelinde yaşanan ekonomik değişimler yahut teşebbüslerin içinde bulunduğu mali zorluklar gibi sebeplerle gerçekleştirilmiş olduğu savı okullar arasındaki anlaşmaların ihlal niteliğini ve teşebbüslerin anlaşmalara taraf olma noktasındaki iradelerini ortadan kaldırmamaktadır.
- (223) Nitekim ABAD'ın *CB v Commission* kararında⁵⁵; dava taraflarının sübjektif niyetinin ilgili anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı amaç taşıyıp taşımadığının tespitinde esaslı unsur olmadığı belirtilmiştir ve rekabeti kısıtlayıcı amaca yönelik olarak bir anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacının yanında hukuka uygun başkaca amaçlar gütmesi durumunda dahi tek bir rekabeti kısıtlayıcı amacın varlığının ihlal tespitinde bulunmak için yeterli olacağı yönünde bir değerlendirmeye yer verildiği de görülmektedir.
- (224) Buna paralel olarak iç hukukta ise Yatay Kılavuz'un, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında vuku bulan anlaşmaların rekabeti kısıtlama amacını ele aldığı bölümünde niyet ile ilgili "*Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacının olup olmadığının değerlendirilmesinde, anlaşmanın içeriği, ulaşmaya çalıştığı hedefler ve anlaşmanın yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçeve dikkate alınmalıdır. Anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacı bulunup bulunmadığının tespiti için gerekli bir unsur olmasa dahi, tarafların niyeti de yapılacak değerlendirmede dikkate alınabilecektir.*" ifadeleriyle teşebbüsler arası bir anlaşmada rekabeti kısıtlama amacının olup olmadığı yönündeki değerlendirmede niyetin ihtiyari bir unsur olduğu, öncelikle ve zorunlu olarak anlaşmanın içeriğinin, anlaşma ile ulaşılmaya çalışılan hedeflerin ve anlaşmanın içinde yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçevenin dikkate alınacağı açıkça belirtilmektedir. Dosya kapsamında elde edilen deliller, bütüncül bir şekilde ele alındığında, soruşturma tarafı okulların gerek çıktı pazarında okul ücretleri ile okul ücretlerini oluşturan unsurları gerekse de girdi pazarında okullar tarafından istihdam edilen Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte belirlediklerine dair şüphe bulunmamaktadır.

1.5.3.2.4. Soruşturma Tarafı Okulların Kar Amacı Gütmediğine Yönelik Savunma

- (225) ST. JOSEPH tarafından özetle;
- ST. JOSEPH'in ve soruşturma kapsamındaki diğer okulların kar amacı gütmeyen, bir karlılık hedefinin gerçekleşmesi halinde okulların öğretmen olan yöneticilerine prim dağıtma gibi faaliyetlerde bulunmadığı ifade edilmektedir.
- (226) 4054 sayılı Kanun kapsamında bir birimin teşebbüs olarak addedilmesi için "*ekonomik faaliyeti yerine getirmesi*" ve bu faaliyeti yerine getirirken "*bağımsız*" olması gerekmektedir. Bu kapsamda 4054 sayılı Kanun'da belirlenen kurallara uymakla yükümlü olan bir teşebbüsün "*kar elde etmesi*" yahut "*prim vb. dağıtması*" aranmamaktadır.
- (227) Soruşturma tarafı okulların eğitim sektöründe ekonomik faaliyet gösterdiği ve bu faaliyeti yerine getirirken bağımsız oldukları tespit edildiğinden 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs oldukları kabul edilmektedir. Dolayısıyla teşebbüs tarafından yapılan savunma yerinde görülmemiştir.

⁵⁵ Case C-67/13 P - *CB v Commission*

I.5.3.2.5. Bulguların Değerlendirmesine Yönelik Savunmalar

(228) ST. JOSEPH tarafından özetle;

- Bulgu-3, 4, 5 ve 7 birlikte değerlendirildiğinde ST. JOSEPH dâhil soruşturma tarafı okulların kar amacı gütmeyen ve kendileri de birer öğretmen olan yöneticileri tarafından yönetildiği, okulların öğretmen ücretlerini baskılamaktan elde edeceği bir menfaat bulunmadığı, nitekim okulların muhasebecilerinin katılımıyla bir kıyas (*benchmark*) çalışması ile birbirlerinin en iyi uygulamalarını (*best practices*) öğrenmeyi ve öğretmen ücretlerinde hangi alanlarda iyileştirme yapılabileceğine dair bilgi edinmeyi amaçladığı, bu noktada okulların amacının öğretmen ücretlerini baskılamak olmadığı, kıyaslamaların kolaylaştırılabilmesi için ST. JOSEPH'in hazırladığı tablo üzerinden hareket edildiği, ilgili tablonun da üzerinde uzlaşılan bir sonuç değil, okulların kendi karar süreçlerinde değerlendirmeye aldığı bir unsur olduğu,
- Ayrıca Bulgu-7'de öğretmen maaşlarının birlikte tespit edildiği iddiasına ilişkin "(.....),...En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz" ifadesinin önem arz ettiği, anılan ifadenin soruşturma tarafı okulların maaşları baskılamak gibi bir niyetleri olmadığına en açık göstergelerinden biri olduğu, okulların bu yönde bir niyeti olsa idi bulguda geçen ifadenin "en az" yerine "en fazla" olması gerektiği,
- Bulgu-9'da Fransız öğretmenlerin ücretlerinin yarattığı mali yükün değerlendirildiği, bu belgenin ücretler konusundaki rekabet ihlalini değil, soruşturma kapsamındaki okulların eğitim kalitelerini korumaya yönelik çabalarını gösteren aklayıcı bir delil niteliğini haiz olduğu, diğer yandan Fransız öğretmenlerin ücretleri Fransa mevzuatı çerçevesinde belirlendiği için okulların bu yönde uzlaşmasının mümkün olmadığı,
- Ara sınıf ücretlerinde yapılacak artırımlarda %36,7 olmak üzere Cumhurbaşkanı tarafından getirilen sınırlamanın sektörde faaliyet gösteren neredeyse tüm özel okullar tarafından artan maliyetler nedeniyle yapılması gereken ancak özel okulların sınırlama nedeniyle ara sınıflara yapamadığı ücret artışlarını hazırlık sınıflarına yansıtmasına neden olduğu, dolayısıyla Bulgu-9'da yer alan "*Yeni başlayanlar için artırdığımız öğrenim ücretleriyle ilgili alınan en son önlemler göz önüne alındığında, bu krizde dayanma kabiliyetimize güveniyoruz.*" ifadelerinin, okulların birlikte hareket etmek suretiyle aldıkları önleme değil, tüm özel okulların kendi bağımsız kararlarıyla aldıkları bu önleme yönelik olduğu,
- Bulgu-10'da geçen ifadelerden ise okulların içinde bulunduğu mali zorlukların rahatlıkla anlaşılacağı, bu yönüyle Bulgu-10'un teşebbüsler açısından aklayıcı delil niteliğini haiz olduğu

ifade edilmektedir.

(229) Soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen deliller ışığında, tarafların iki farklı pazarda iki farklı ihlal gerçekleştirdiği tespitinde bulunulmuştur. Rekabet hukukunda resen araştırma ilkesinin geçerli olması nedeniyle serbest delil sistemi söz konusudur ve bu husus, 4054 sayılı Kanun'un 59. maddesinde yer alan "*Rekabeti sınırlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaların varlığı her türlü delille ispatlanabilir.*" ifadeleriyle hüküm altına alınmıştır. Serbest delil sisteminin sonucu olarak belirli hususların sadece belirli delillerle ispatı öngörülmemekte, o hususun ispatını temin edecek bütün delillerin ispat vasıtası olarak kullanılmasına cevaz verilmektedir.

(230) Bu sistemde, delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus belgenin kime ait olduğu ya da nerede elde edildiği değil, içerik itibarıyla neyi ifade ettiğidir. Bu kapsamda delil içerikleri ancak ve ancak tüm delillerin bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulması ile anlam ifade edebilmektedir. Delillerin bütüncül değerlendirilmesi ilkesi gereği, teşebbüslerin tek bir uzlaşmanın tarafı olduğunun gösterilmesinin ardından soruşturmaya

esas teşkil eden delillerin her birinin ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmediği gibi teşebbüsler hakkındaki diğer belgelerde her bir teşebbüs hakkında ihlal iradesini gösteren bir bilgi yahut beyanın yer alması da gerekmemektedir.

- (231) ST. JOSEPH tarafından yapılan savunmalarda delillerin münferiden ele alındığı ve delillerle ilgili ayrı ayrı savunma yapıldığı görülmektedir. Bu durum, delillerin bütüncül şekilde ele alınması gerektiği yönündeki sistemi ve işleyişi bozduğu gibi delillerin bağlamdan kopmasına sebebiyet vermektedir.
- (232) Açıklanan gerekçelerle teşebbüs tarafından yapılan savunmanın soyut ifadelerden öteye geçmediği değerlendirilmektedir.
- (233) ST. JOSEPH tarafından ayrıca özetle;
- Bulgu-6'nın ve Bulgu-7'nin soruşturma tarafı okulların yabancı öğretmen maaşları nedeniyle yaşadığı krize yönelik çözüm yolları bulmak amacıyla 2022 yılı Nisan ayında yapılan toplantıya ilişkin olduğu, bu toplantılarda okul ücretlerini birlikte belirlemeye yönelik bir kararın alınmadığı belirtilmiştir.
- (234) Her ne kadar teşebbüs tarafından Bulgu-6 ve Bulgu-7 kapsamında okul ücretlerinin birlikte belirlenmesine yönelik herhangi bir kararın alınmadığı belirtilse de Bulgu-6'da 06.04.2022 tarihinde STE. PULCHÉRIE'de soruşturma tarafı bütün okulların katılım gösterdiği bir toplantının yapıldığı görülmekte ve Bulgu-7'de bahsi geçen toplantının tutanağına yer verilmektedir. İlgili tutanakta yer alan, "(.....), PL'lerin öğrenim ücretini tüketici fiyat enflasyonu oranına kadar mümkün olduğunca artırmayı önerir" ifadesinden, Özel İzmir Saint-Joseph Fransız Lisesi (.....) tarafından hazırlık sınıfı yeni kayıt ücretlerinin TÜFE oranında artırılmasının önerildiği, öte yandan ileri bir tarih olan 5-6 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla eğitim ücretlerinin nihai olarak belirlenmesi üzerine not alındığı görülmektedir.
- (235) İlgili bulguda kayıt sürecinin rekabet etmeme düsturuyla yönetilmesi gerektiği belirtilmiş, tutanakta "*Müdürler, okulun kayıt politikasından sorumlu ve garantilidir ve kayıt ekibini denetim otoritelerimiz tarafından tanımlanan rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda yönetmelidir.*"⁵⁶ ifadesiyle karşılık bulmuştur. Bu hususun, özellikle kayıt sürecinde ebeveynlerin tercihini etkileyeceği düşünülen burslar üzerinde tezahür ettiği görülmektedir. Nitekim aynı tutanakta; bursların okul bazında listelendiği, listelenen burslar dışında kayıt sürecinde burs teklif edilmeyeceği veya daha yüksek oranda burs önererek ebeveynlerin ayartılmayacağı, okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10'luk peşinatın geri ödenmeyeceği üzerine anlaştıkları görülmekte, bu hususların sunulan hizmetin satım koşullarını belirlemeye ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Bulgu-6'da ve Bulgu-7'de bahsi geçen toplantılarda okul ücretlerini birlikte belirlemeye yönelik kararların alınmadığı yönündeki savunmanın isabetli olmadığı değerlendirilmektedir.

1.5.3.2.6. İdari Para Cezasının Hesaplanmasına Yönelik Savunmalar

- (236) ST. JOSEPH tarafından özetle;
- Kabul anlamına gelmemekle birlikte soruşturma tarafı okullar arasında 4054 sayılı Kanun'u ihlal edebilecek bir davranış varsa dahi ilgili davranışın "*rekabete duyarlı bilgi değişimi*" olduğu, bu sebeple temel para cezasının belirlenmesinde "*diğer ihaller*" kategorisinin baz alınması gerektiği, soruşturma tarafı okullar öğretmen ücretleri ile okul kayıt ücretleri vb. unsurlara ilişkin bilgi değişiminde bulunmuş olsalar dahi okullar tarafından bunlara yönelik herhangi bir karar alınmadığı,

⁵⁶ İfade raportörlerce Türkçe'ye çevrilmiştir. İfadenin orijinali "*Les directeurs mont ....*" şeklindedir.

- Kurulun *Tavuk II* kararında⁵⁷ tavuk üreticilerinin fiyatları birlikte belirledikleri ve/veya arzın kontrolüne yönelik bilgi paylaştıkları açıkça tespit edilmesine rağmen diğer ihlaller kapsamında değerlendirme yapıldığı, *Kemoterapi İlaç Hazırlama* kararında⁵⁸ kamu ihalelerinde danişıklı hareket edilmesinin diğer ihlal kategorisinde değerlendirildiği; bu kararlarla birlikte *Sigorta*⁵⁹, *Çerkezköy Kuyumcu*⁶⁰, *Mersin Muz*⁶¹, *Burdur Otogaz*⁶² kararlarının da örnek olarak gösterilebileceği,
- İhlal sonucuna ulaşılması durumunda, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan kanun önünde eşitlik ilkesi gereği, diğer ihlal kategorisinden yapılan değerlendirmelerin mevcut soruşturma bakımından da uygulanması gerektiği,
- Soruşturma tarafı okullar arasındaki iletişimin ülke genelinde yaşanan ekonomik değişimlere çözüm bulmak amacıyla gerçekleştiği, bu iletişimlerin piyasa, nitelik ve kronolojik süreç açısından birden fazla bağımsız davranış teşkil etmediği ve iki ayrı ceza tespitine konu olmaması gerektiği,
- Soruşturma Raporu'nda herhangi bir hafifletici sebebin olmadığına yönelik tespitte bulunulduğu, Kurulun *Burdur Otogaz* kararında "*ilgili pazarların regüle ediliyor olması ve bu nedenle ihlalin etkisinin sınırlı olması*" hususunun bu dosya bakımından da geçerli olduğu, diğer yandan soruşturma tarafı okulların kar amacı gütmemelerinin de önemli bir hafifletici unsur olduğu,
- *İK-I* kararında Kurulun ceza oranının uygulanacağı gayri safi geliri tespit ederken personel giderlerinin toplam giderlere oranını göz önünde bulundurduğu, böylece tek düzen hesap planındaki net satışlardan daha düşük bir yıllık gayri safi gelir üzerinden hareket edildiği, benzer bir iddianın söz konusu olduğu bu dosyada ihlal tespiti yapılması ve para cezası uygulanması halinde benzer bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

- (237) Taraflar arasındaki uzlaşının ortaya çıkması, temelinde rekabeti etkileyebilecek nitelikte hassas ticari bilgilerin rakipler arasında değiş tokuş edilmesine dayanmaktadır. Bilgi değişimi, rakipler arasındaki uzlaşının bozulup bozulmadığının saptanmasını kolaylaştırdığı için "kolaylaştırıcı eylem" olarak değerlendirilebileceği gibi bizatihi kendisi rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma olarak da değerlendirilebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında bilgi değişiminin, rekabetin kısıtlanması/engellenmesi noktasında kimi zaman amaç olduğu kimi zaman ise araç olarak kullanıldığı söylenebilecektir.
- (238) Soruşturma kapsamında teşebbüslerin gerek girdi pazarına gerekse de çıktı pazarına yönelik stratejik bilgileri değiş tokuş etmenin ötesine geçerek serbest piyasa dinamikleriyle birbirleri ile rekabet halinde olmaları gereken unsurlar üzerinde bunları birlikte belirleme noktasında uzlaşmaya vardıkları tespit edilmiştir.
- (239) Rekabet ihlalleri nedeniyle verilecek idari para cezaları, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi ile Ceza Yönetmeliği çerçevesinde Kurulca takdir edilmektedir. Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen "*Bu Yönetmelik hükümleri gereğince belirlenecek para cezası miktarı, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onunu aşamaz.*" hükmü ile Kurul

⁵⁷ Kurulun 13.03.2019 tarihli ve 19-12/155-70 sayılı kararı

⁵⁸ Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı kararı

⁵⁹ Kurulun 23.01.2020 tarihli ve 20-06/61-33 sayılı kararı

⁶⁰ Kurulun 12.08.2021 tarihli ve 21-38/553-267 sayılı kararı

⁶¹ Kurulun 11.11.2021 tarihli ve 21-55/780-386 sayılı kararı

⁶² Kurulun 09.01.2020 tarihli ve 20-03/28-12 sayılı kararı

tarafından belirlenen para cezasına ilişkin çerçeve belirtilmektedir. Mevcut dosya bakımından da idari para cezasının hesaplanmasında Ceza Yönetmeliği esas alınarak bir hesaplama yapılmıştır.

I.5.3.3. ST. BENOÎT Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

I.5.3.3.1. Soruşturma Raporu'nda Tarafların İlk Yazılı Savunmalarına Yer Verilmediğine Yönelik Savunma

(240) ST. BENOÎT tarafından özetle;

- Soruşturma Raporu'nda ST. BENOÎT'nin ve soruşturmaya taraf diğer okulların savunmalarına yer verilmediği, savunmalara itibar edilmeme nedeninin açıklanmadığı ve bu bağlamda varılan kanaatin eksik gerekçe içerdiği ifade edilmektedir.

(241) 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ kapsamında 4054 sayılı Kanun'un uygulanması sırasında elde edilen bilgilerin ticari sır nitelikleri tespit edilerek ticari sır olarak tasnif edilen belgelerin korunması sağlanmaktadır. Soruşturma Raporu'nda teşebbüsler tarafından yapılan tüm savunmalara yer verilmekle birlikte soruşturma tarafı diğer teşebbüslere ilişkin savunmalar ticari sır olarak tasniflendiğinden ve soruşturma tarafı diğer okullar tarafından yapılan savunmalar ST. BENOÎT hakkında yapılan ihlal tespitinde herhangi bir rol oynamadığından bahse konu savunmalar ST. BENOÎT açısından erişime kapatılmıştır. Bu nedenle teşebbüsün savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

I.5.3.3.2. Okul Ücretlerinin ve Burs Oranlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine İlişkin Savunmalar

(242) ST. BENOÎT tarafından özetle;

- Bulgu-2 ila Bulgu-10 olarak yer verilen e-posta yazışmalarından hareketle soruşturma taraflarının rekabeti engellediğine veya bozduğuna yönelik tespitlerin ispat standardını sağlamadığı, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlal yaratacak şekilde teşebbüsler arasında ortak davranışa yönelik bir iradenin ve kast unsurunun bulunmadığı ifade edilmektedir.

(243) 4054 sayılı Kanun'un "*İdari Para Cezası*" başlıklı 16. maddesinde aynı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlar hakkında Kurul tarafından idarî para cezasına karar verilirken 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrasının dikkate alınacağı belirtilmiştir. Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde ise kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü tüm haksızlıklar kabahat olarak tanımlanmakta, 9. maddesinde ise "*Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir.*" ifadesi yer almaktadır. Yukarıda yer alan hükümden açıkça anlaşıldığı üzere, bir anlaşmanın rekabet hukuku bağlamında ihlal olup olmadığının değerlendirmesinde kast unsuru aranmadığı gibi bu ihlallerin taksir ile de işlenmesi mümkün olup ayrıca tarafların niyetlerine ilişkin sübjektif değerlendirmeler de hukuka aykırılığı ortadan kaldırmamaktadır.

(244) Ayrıca 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında söz konusu rekabet ihlalinin amacının veya etkilerinin rekabeti sınırlayıcı olması ya da ileride sınırlayabilecek olması önem arz etmekte, ihlali gerçekleştiren teşebbüslerin kastının varlığı aranmamaktadır. Dolayısıyla kastın olmadığından bahisle ihlalin olmadığına öne sürülmesinin geçerli bir savunma olmadığı sonucuna varılmıştır.

- (245) ST. BENOÎT tarafından soruşturma tarafı okulların toplantı yapmasının 4054 sayılı Kanun kapsamında anlaşma veya uyumlu eylem olarak nitelendirilemeyeceği iddia edilmektedir. Bu kapsamda;
- Bulgu-4'te yer alan e-posta içeriğinde soruşturmaya taraf okullarca toplantıya katılacak kişi sayıları hakkında bilgi verildiği, 4054 sayılı Kanun ve rekabet hukukuna ilişkin ulusal mevzuat veya diğer ülke düzenlemeleri kapsamında teşebbüslerin birlikte toplantı yapamayacaklarına dair herhangi bir yasaklamanın olmadığı, Bulgu-5 olarak yer alan e-posta içeriği incelendiğinde teşebbüsler arasında anlaşma, uyumlu eylem ve/veya ortak alınan karara ya da eyleme dair bir yazışmanın söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.
- (246) Soruşturma kapsamında ihlale konu davranışlara ilişkin değerlendirme yapılırken dosya kapsamında elde edilen belgeler ve bu belgeler ile teşebbüsler tarafından gönderilen cevabi yazılar doğrultusunda hazırlanan tablolar ve grafikler bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır. Bu nedenle tek başına ele alındığında Bulgu-4'ün ve Bulgu-5'in ihlale işaret ettiğine ilişkin kesin bir değerlendirme yapılamasa da söz konusu bulgular diğer bulgular ile birlikte incelendiğinde; Bulgu-3'te bahsi geçen ve okulların muhasebe sorumlularının katıldığı bir toplantının gerçekleştirildiği, söz konusu toplantı kapsamında okulların Türk öğretmenlerinin maaşlarını tespit etmeye yönelik metotların geliştirilmeye çalışıldığı, maaş hesaplamalarına ilişkin farklılıkların anlaşılabilmesi ve giderilmesi adına bir simülasyonun paylaşıldığı görülmektedir.
- (247) Bu kapsamda Bulgu-4, bahsi geçen toplantıya katılımı; Bulgu-5 ise ST. BENOÎT tarafından Fransızca versiyonu talep edilen toplantı tutanağının "*Tüm okulların muhasebecilerine gönderip onaylarını almam gereklidir*" ifadesiyle gelen versiyonun tüm okulların onayına sunulacağını göstermektedir. Sonuç olarak bulgular bütüncül olarak ele alındığında ihlale ilişkin ifadelerin yer aldığı hususunda duraksama bulunmamaktadır. Bununla birlikte okulların salt birlikte toplantı yapmaları açısından bir hukuka aykırılık bulunmayıp tarafların mezkur toplantılar çerçevesinde okul kayıt ücretine ve öğretmen maaşlarına ilişkin olarak birlikte karar almaları 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal niteliği taşımaktadır. Açıklanan nedenlerle, teşebbüs tarafından yapılan savunma yerinde görülmemiştir.
- (248) ST. BENOÎT tarafından özetle;
- Bulgu-4 altında yer verilen e-postada soruşturma tarafı okulların yapılacak toplantıya ilişkin kendi aralarında katılacak kişi sayıları hakkında bilgi paylaşımı yaptığı, soruşturma taraflarının toplantı yapmasının 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüslerin toplantı yapamayacaklarına ilişkin bir düzenlemenin bulunmadığı, yapılan görüşmelerin rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıması halinde hukuka aykırı olacağı ifade edilmiştir.
- (249) 02.09.2022 tarihli Bulgu-4'ün bir önceki bulgu ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira Bulgu-4'te, ST. JOSEPH tarafından 07.09.2022 tarihinde saat 10.30'da gerçekleştirilmesi planlanan bir toplantıya katılım bilgisi verildiği görülse de ilgili toplantının içeriği Bulgu-3'te açıklığa kavuşmaktadır. Bulgu-3'e bakıldığında ise 07.09.2022 tarihinde, saat 10.30-12.10 arasında soruşturma tarafı okulların muhasebe sorumlularının katıldığı bir toplantı yapıldığı, toplantının akabinde her okulun kendi personelinin ücretlerine ilişkin hesaplamalarını göndermesinin talep edildiği, bahsi geçen hesaplamanın öğretmen maaşlarına ilişkin olduğu, toplantıda tarafların bir tutanak tuttuğu ve ilgili tutanağın her bir okulun hâlihazırda ilgili maaş hesaplamasına ilişkin yöntemine ve bunun yanında tarafların ortak hesaplama ile ilgili önerilerine yer verildiği, 14.09.2022 tarihinde ise okulların maaş hesaplamaları arasındaki farklılıkların anlaşılabilmesi adına bir simülasyon paylaşıldığı görülmektedir. 4054 sayılı Kanun'da teşebbüslerin toplantı yapmalarına yönelik bir engel

bulunmamakla birlikte teşebbüsler, ilgili toplantıda, ticari sır niteliğini haiz stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaşmak ve dahası rekabet halinde olmaları beklenen unsurlar üzerinde uzlaşa sağlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'a mugayir eylemlerde bulunmuşlardır. Dolayısıyla teşebbüsün bu yöndeki savunmalarına da iştirak etmek mümkün değildir.

(250) Ayrıca ST. BENOÎT tarafından özetle;

- ST. BENOÎT'in ücret tespiti yaparken Yönetmelik'in "*Ücret Tespiti*" başlığı taşıyan 53. maddesine göre hareket ettiği, mevzuat hükümleri uyarınca burada belirtilen orandan fazla artış yapmasının mümkün olmadığı, hazırlık sınıflarına yönelik ücret tespiti yapılmadığı, hazırlık sınıflarına ilişkin ücretin özel okulların inisiyatifinde olduğu ancak ara sınıflar için bunun mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

(251) Yönetmelik'in özel okul ücretlerinin tespitine ilişkin hükmünden, ücret tespitinde temel olarak ikili bir ayrıma gidildiği anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki ve esas olanı özel okulların okul ücretlerini velilerle yapacakları sözleşmeler çerçevesinde sunacakları eğitim-öğretim imkânlarına, yapacakları yatırımlara ve işletme giderlerine göre tespit etmeleridir. Bu yönüyle bakıldığında özel okulların ücretleri tespit ederken, ara sınıflar hariç olmak üzere, herhangi bir kısıtlamayla karşı karşıya olmadığı görülmektedir.

(252) Diğer taraftan 53. maddenin devamında yer verilen ikinci temel koşul ise özel okullar tarafından belirli şartlar altında yapılacak zamlara ilişkin azami bir sınır belirlenmesini içermektedir. Buna göre, birinci, beşinci ve dokuzuncu sınıfın dışındaki ara sınıf öğrencilerinin ücreti belirlenirken bir önceki yıl ilan edilen fiyat üzerinden (yurt içi ÜFE+TÜFE)/2 + %5 oranında artış yapılabilmektedir. Yeni kayıtlar kapsamındaki birinci, beşinci ve dokuzuncu⁶³ sınıf öğrenim ücretleri ise herhangi bir sınırlandırmaya tabi olmadan okulların kendi maliyet yapıları esas alınarak serbestçe belirlenebilmektedir.

(253) Soruşturma konusu eylemler açısından Bulgu-7'ye bakıldığında dahi tüm okul müdürlerinin katılım gösterdiği bir toplantı kapsamında hazırlanan tutanakta hazırlık sınıfı yeni kayıt ücretlerinin TÜFE oranında mümkün olduğunca artırılmasının önerildiği, tutanak tarihinden ileri bir tarih olan 5-6 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla eğitim ücretlerinin belirlenmesi üzerine not alındığı, kayıt sürecinin rekabet etmeme düsturuyla yönetilmesi gerektiğinin belirtildiği, birtakım burs oranlarının belirlendiği, bu oranlar dışında kayıt döneminde burs teklif edilmeyeceğinin kararlaştırıldığı görülmektedir. Bu hususlar göz önüne alındığında ST. BENOÎT'nin okulların ücret belirleme noktasında serbesti içinde olmadığına ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

(254) Diğer yandan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde rakip teşebbüsler arasında mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının yahut fiyatı oluşturan unsurların belirlenmesi yasaklanmış, bu noktada rakip teşebbüslerin mal veya hizmetlerin fiyatı için taban veya tavan fiyat yahut sabit bir fiyat belirlemeleri açısından anılan Kanun'un lafzı ve ruhu gereği herhangi bir fark gözetilmemiştir.

1.5.3.3. Öğretmen Maaşlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine Yönelik Savunmalar

(255) ST. BENOÎT tarafından özetle;

- Öğretmenlerin maaşlarının birlikte belirlenmesine ilişkin olarak okullar arasında ortak bir iradenin bulunmadığı, Soruşturma Raporu'nda yer verilen Türk öğretmenlerin almış oldukları maaşlara ilişkin simülasyon çalışmasında her teşebbüs bakımından farklı değerlerde maaş verildiğinin sabit olduğu ifade edilmektedir.

⁶³ Hazırlık senesi olan okullarda dokuzuncu sınıf da ara sınıf olmaktadır.

- (256) Bulgu-3, 4, 6, 7, 9 ve 10 bütüncül bir şekilde ele alındığında, öğretmenlerin maaşlarını tespit aşamasında okulların bireysel iradelerinin yerini birbirleriyle uyuşan iradelerinin aldığı değerlendirilmektedir. Teşebbüslerden elde edilen bulgular ve cevabi yazılar kapsamında; soruşturma tarafı okullarda görev yapan 20 yıl kıdeme sahip Türk öğretmenlerin ücretlerine ilişkin maaş grafiklerinden de anlaşılacağı üzere okullarca yapılan simülasyon çalışmasında yer verilen ücretler referans olarak alınmakta, Türk öğretmenlere ödenen maaşlara ilişkin olarak okullar arasında yeknesaklık sağlanması amaçlanmaktadır.
- (257) Kaldı ki simülasyondaki ücretlerin okullar tarafından uygulanmadığı senaryoda dahi ücretlerin taraflarca ortaklaşa belirlenmesi davranışı, iş gücü piyasasındaki rekabet ortamının bozulmasına yol açmakta ve emeğin bir maliyet unsuru olması sebebiyle de 4054 sayılı Kanun'un fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının birlikte tespit edilmesini yasaklayan 4. maddesini amaç bakımından ihlal etmektedir. Bu bakımdan teşebbüs tarafından her ne kadar soruşturma tarafı okulların farklı ücretler uyguladığı iddia edilse de okullar tarafından uygulanan öğrenim ücretleri arasındaki farklılıkların ihmal edilebilir nitelikte olduğu, okulların bireysel iradelerinin yerini tüm okulların birbirleriyle uyuşan iradelerinin iradelerinin aldığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda teşebbüsün savunmasına iştirak edilmemektedir.

1.5.3.4. STE. PULCHÉRIE Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

1.5.3.4.1. Hâkim Kararı Olmaksızın Yerinde İnceleme Yapılmasına Yönelik Savunma

- (258) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;
- 20.06.2023 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan ve Anayasa Mahkemesi'nce (AYM) 23.03.2023 tarihli 2019/40991 başvuru numaralı dosyası kapsamında verilen karar uyarınca hakim kararı olmaksızın gerçekleştirilen yerinde incelemelerin Anayasa'nın 21. maddesinde düzenlenen konut dokunulmazlığı güvencesini ihlal ettiği, bu bakımdan AYM tarafından yeni bir içtihadın oluşturulduğundan STE. PULCHÉRIE'de 11.10.2022 tarihinde gerçekleştirilen yerinde incelemenin hukuka aykırı olduğu, dolayısıyla yerinde inceleme kapsamında elde edilen delillerin hukuka aykırı olduğu ve anayasal bir hakkın ihlal edildiği ifade edilmektedir.
- (259) Bireysel başvuru üzerine AYM tarafından esasa yönelik verilebilecek kararlardan biri; Anayasa'da, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde veya Türkiye'nin onayladığı ek protokollerinde ortak olarak teminat altına alınmış bir veya birden fazla hakkın kamu gücünü kullanan süljeler tarafından ihlal edildiğine dair verilen karardır. AYM, hakkın ihlal edildiğine dair karar ile birlikte yapılması gereken hakkında da hüküm vermektedir. Bu noktada AYM tarafından bireysel başvuru hakkında verilen kararın sadece başvurunun tarafı olan kişiler ve kurumlar açısından mı bağlayıcı olduğu, yoksa benzer tüm davalarda da bu kararlara uyulması mı gerektiği konusunda görüş farklılıkları bulunmaktadır. Bir başka deyişle; bireysel başvuru neticesinde verilen ihlal kararlarının ilgili kararın tarafları açısından bağlayıcı olduğu hususunda duraksama bulunmamakta, ancak söz konusu bireysel başvuruya ilişkin kararın benzer tüm davalar bakımından da hüküm ve sonuç doğuracağı konusunda ittifak bulunmamaktadır.
- (260) AYM'nin bireysel başvuru incelemesi üzerine verdiği ihlal kararının ve gerekçesinin başvuru ve ihlale sebebiyet veren kamu makamı yönünden bağlayıcı olması, anılan kararın subjektif etkisinin; sadece başvuran açısından değil benzer durumda olanlara da uygulanması objektif etkinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Subjektif etkiye ilişkin olarak Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, bir siyasi partinin milletvekili tarafından başka

bir siyasi partinin milletvekili hakkında verilen ihlal kararı emsal gösterilerek tahliye talebinde bulunulması üzerine “Anayasa Mahkemesi kararlarının farklı etkilerinin olduğunu, soyut ve somut norm denetimi ile bireysel başvuru sonucu verilen kararların etkisi, bağlayıcılığı, kesinliği ve uygulamasının farklı olduğunu, iptal ve itiraz davaları neticesinde verilen Anayasa Mahkemesi kararlarının genel hukuki bağlayıcılık gücüne sahip olduğunu, (...) Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru sonucunda verdiği kararların soyut ve somut norm denetiminden farklı olarak sadece davanın tarafı olan kişiler açısından etkili olacağını, (...) Anayasa Mahkemesi kararının ilgili kişi ve başvuruya konu idari işlem ya da karar açısından geçerli ve bağlayıcı olacağını...” belirterek tahliye taleplerini reddetmiştir⁶⁴.

- (261) Talebin reddi üzerine yapılan bireysel başvuruda AYM, objektif etki tartışmasına girmeden başvuruyu kendi içinde değerlendirmiş ve ihlal kararı vermiştir. Bu durum, AYM'nin objektif etkiye ilişkin pozitif dayanak göstererek bir muhalefet partili vekil hakkında verdiği karara atıf yapmakla yetinip diğer muhalefet partili vekil hakkında ihlal kararı vermediğini göstermektedir. Sonuç olarak AYM uygulaması da objektif etkinin pozitif dayanağının olmadığını göstermektedir.
- (262) AYM Genel Kurulu'nun, 23.03.2023 tarihli Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi'nin 2019/40991 sayılı bireysel başvurusuna yönelik verdiği ve 20.06.2023 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan kararda da (Ford Kararı), yerinde inceleme ile konut dokunulmazlığının ihlal edildiğine ilişkin karar verilmekle birlikte inceleme sonunda elde edilen belgelerin hukuka aykırı delil teşkil edip etmediğine ilişkin herhangi bir değerlendirmeye yer verilmediği görülmektedir. Bununla birlikte AYM tarafından yapısal sorunun çözümü için keyfiyetin Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirilmesine karar verilmiştir.
- (263) Bu itibarla AYM'ye yapılan bireysel bir başvuru neticesinde, Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla bir kanun hükmünün iptal edilmesi mümkün olmadığı gibi Ford Kararı'nın da var olan bir kanun hükmünün yürürlüğünü ortadan kaldırması mümkün değildir. AYM'nin bireysel başvurulara ilişkin verdiği kararların objektif etkisi konusunda içtihat birliği bulunmamasından kaynaklı olarak, Ford Kararı'na dayanılarak ilgili karara istinaden, teşebbüs tarafından Kurulca yapılan bütün yerinde incelemelerin ve inceleme kapsamında elde edilen delillerin hukuka aykırı olduğu yönündeki savunma isabetli bulunmamaktadır. Dolayısıyla Ford Kararı ile söz konusu Kanun hükmünün zımnen ilga edildiğinin iddia edilmesi, ilgili mevzuattan ve Ford Kararı'nın gerekçesinden de açıkça görüldüğü üzere hukuki dayanaktan yoksundur. Açıklanan nedenlerle teşebbüs tarafından yapılan savunmaya iştirak edilmemektedir.

1.5.3.4.2. Okul Ücretlerinin ve Burs Oranlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine İlişkin Savunmalar

- (264) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;
- Soruşturma tarafı diğer okullar ile gerçekleştirilen ve Bulgu-7'de de bahsi geçen toplantıların pedagojik açıdan eğitim-öğretim değerlerinin görüşülmesi amacıyla düzenlendiği, mezkûr toplantılarda okul kayıt ücretlerinin birlikte tespit edilmesine ilişkin herhangi bir eylemde bulunulmadığı, aynı doğrultuda Bulgu-2'de yer verilen e-posta içeriğinin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen mevzuat kapsamındaki kuralların doğru şekilde uygulanmasını sağlamaya yönelik olduğu, dolayısıyla okul kayıt

⁶⁴ Gülser Yıldırım, B. No 2013/9894, 02.01.2014

ücretlerinin ve burs oranlarının birlikte tespit edilmesine ilişkin bir iradenin söz konusu olmadığı ifade edilmektedir.

- (265) Teşebbüs tarafından yapılan savunmada soruşturma tarafı okullar ile birlikte yapılan toplantıların pedagojik açıdan eğitim-öğretim değerlerinin görüşülmesini amaçladığı belirtilmektedir. Ancak, Bulgu-7'den de anlaşılacağı üzere; soruşturma tarafı okulların birlikte gerçekleştirdikleri toplantı sonucunda hazırlanan tutanakta yer alan *"Eğitim ücretlerini en geç 5-6 Mayıs tarihlerinde video konferans yöntemiyle görüşerek belirleyin."*, *"Müdürler, okulun kayıt politikasından sorumlu ve garantilidir ve kayıt ekibini denetim otoritelerimiz tarafından tanımlanan rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda yönetmelidir."* ifadelerinden soruşturma tarafı okulların kayıt ücretlerini belirlemek için birlikte hareket ettiği ve okul ücretlerini belirlerken birbirleriyle rekabet etmemeyi taahhüt ettikleri anlaşılmaktadır. Rakip teşebbüsler arasında okul ücretlerinin birlikte belirlenmesine yönelik alınan kararların pedagojik açıdan bir değerlendirme olmadığı açık olup bahse konu eylem 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal niteliği taşımaktadır.
- (266) Bununla birlikte Bulgu-2'de yer alan *"En iyi puanı alan ilk 3'e burs konusunda söz vermemek gerekiyor. Burs ihtimalini elbette tartışabiliriz ama eylül sonunda bir komisyon kuruluyor ve bursları öncesinde garanti etmek hakkımız yok. Tüm diğer okullar da aynı şekilde yapıyorlar."* ifadelerinden burs konusunda tasarrufta bulunmak için Eylül ayında kurulacak burs komisyonunun kararının beklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Mezkur bulgularda yer bulan ifadeler göz önünde bulundurulduğunda teşebbüsün, toplantıların pedagojik amaçla gerçekleştirildiği yönündeki savunmasının dayanaktan yoksun olduğu görülmektedir.

I.5.3.4.3. Okullar Arasındaki İletişimlerin Sebebine Yönelik Savunmalar

- (267) STE. PULCHÉRIE tarafından, burs oranlarının diğer okullardan farklı olarak uygulandığı konusunda özetle;
- Yıllık olarak belirlenen ücretler üzerinden Özel Öğretim Kurumlarında Ücretsiz veya Burslu Okutulacak Öğrenci ve Kursiyerler Yönetmeliği'nde belirlenen usul ve esaslara göre burs ve ücretsiz okuma uygulaması yapıldığı, öğretmen ve akademisyen çocuklarına %10, Fransız liselerinde görev yapan öğretmen çocuklarına %50, kardeşlerin STE. PULCHÉRIE'de okuması durumunda %10 indirim yapıldığı, Yeni Nesil 2000 İlk ve Orta Okulundan gelen ve STE. PULCHÉRIE'de okumaya hak kazanan en başarılı ilk dört öğrenciye %25 burs ve millî sporcu öğrenciye %100 oranında burs uygulandığı, dolayısıyla STE. PULCHÉRIE'nin Bulgu-7'de yer alan burs oranlarından genel olarak farklı burs oranları uyguladığı, Bulgu-8'de yer alan okulların velilerden kayıt için alınan %10'luk peşinatın geri ödenmeyeceği üzerine anlaştıklarına ilişkin ifadenin Yönetmelik kapsamında emredici hüküm olduğu ifade edilmektedir.
- (268) Teşebbüs tarafından öğrencilere uygulanan burs oranlarının soruşturma tarafı diğer okullardan ayrıştığı ifade edilse de, Bulgu-7 olarak yer verilen ve soruşturma tarafı okullarının tümünün katılımıyla gerçekleşen toplantının tutanağında yer alan *"Aşağıdaki durumlar dışında kayıtlara burs vermektan kaçının: kardeş - %10, liselerimizin personeli %50, diğer liselerden öğretmenler %10, vakfın eski üyesi (%10 vakıf ile anlaşmalı (SAJEV, SM, NDS?) milli sporcu %25"* ifadesiyle burs oranlarına birlikte karar verilmiş olup *"Aileleri arayıp daha yüksek burs teklif ederek okulunuza gelmeleri için ikna etmeyin."* ifadesiyle belirlenen burs oranları dışında bir oranın uygulanması kaçınılması gereken bir durum olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Tablo 6 olarak yer verilen ve teşebbüs tarafından gönderilen cevabi yazı göz önünde bulundurularak hazırlanan tabloda, STE. PULCHÉRIE'nin mevcut durumda uyguladığı burs oranlarının Bulgu-8'de uygulamayı taahhüt ettiği burs oranlarına önemli ölçüde benzerlik gösterdiği, bu itibarla taahhüt edilen

burs oranlarına riayet ettiği görülmektedir. Nitekim, STE. PULCHÉRIE tarafından tutanakta belirlenen dışında bir oranın uygulanması durumunda dahi, okulların burslara ilişkin bir liste oluşturarak aralarında koordinasyon ve bilgi değişimi gerçekleştirmesinin amaç bakımından rekabeti kısıtladığı tespiti değişmemektedir.

- (269) Öte yandan Bulgu-7’de okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10’luk peşinatın geri ödenmeyeceği üzerine soruşturma taraflarının anlaşmaları görülmekte, şüphesiz bu hususların sunulan hizmetin satım koşullarını belirlemeye ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Yönetmelik’in “Ücretlerin iadesi” başlıklı 56. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde “*Öğrenim ücretini yıllık olarak belirleyen okul öncesi eğitim kurumu, ilkökul, ortaokul, özel eğitim okulu, ortaöğretim okullarında öğretim yılı başlamadan sınavla öğrenci alan resmî okulların 9 uncu sınıflarına kayıt yaptırdığını belgelendirenler hariç, okuldan ayrılanlara yıllık ücretin yüzde onu dışındaki kısmı iade edilir.*” hükmü yer almaktadır. Hükümden anlaşılacağı üzere kayıt esnasında okullar tarafından alınan peşinatın %10’luk kısmının geri ödenmemesi yasal zorunluluk olup okulların üzerinde anlaşığı husus, kayıt için gelen veliler nezdinde okullardan birini diğerine göre tercih edilebilir kılmamak, “*rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda*” hareket etmek olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle teşebbüsün soruşturma tarafı okullarla %10’luk peşinatın geri ödenmemesi üzerine anlaşmasının yasal zorunluluktan kaynaklandığına ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

1.5.3.4.4. Öğretmen Maaşlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine Yönelik Savunmalar

- (270) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;
- STE. PULCHÉRIE personeli tarafından öğretmen maaşlarına ilişkin olarak diğer soruşturma tarafı okullara gönderilen e-postada her okulun farklı uygulamada bulunacağını belirtildiği, soruşturma tarafı okullar arasında fiziki şartlar, öğrenci ve öğretmen sayısı, haftalık ders sayısı ve saati bakımından farklılıkların bulunduğu, bahse konu nedenlerle öğretmen ücretlerinin soruşturma tarafı okullar arasında yeknesak olarak belirlenmesinin söz konusu olmadığı, Bulgu-9’da Fransız uyruklu ve yabancı öğretmenlerin maaşlarına ilişkin değerlendirmeler yapıldığı ve öğretmen maaşlarına ilişkin artış oranından veya ücret miktarından bahsedilmediği, söz konusu e-postada soruşturma taraflarının enflasyon sürecinde almış oldukları önlemlerden bahsedildiği, Fransız öğretmenlerin maaşlarının federasyon temsilcileri tarafından belirlenmesinin Fransa hükümeti tarafından getirilen bir zorunluluk olduğu, bu nedenle Bulgu-9’un ihlale ilişkin bir delil olarak nitelendirilemeyeceği, Bulgu-10’da bahsi geçen toplantının Türkiye’de yaşanan enflasyon nedeniyle Türk öğretmenler ile Fransız öğretmenler arasında oluşan maaş farklılıklarının yarattığı olumsuzlukları giderme amacıyla gerçekleştirildiği ifade edilmektedir.
- (271) Teşebbüs tarafından yapılan savunmada, her ne kadar soruşturma taraflarınca gerçekleştirilen toplantıların enflasyon ve kur farkı nedeniyle Türk öğretmen maaşları ile Fransız öğretmen maaşları arasında oluşması öngörülen farkların minimuma indirilmesi amacıyla yapıldığı iddia edilse de e-postada yer alan “*Görünüşe göre, ekonomik durum göz önüne alındığında, maaşların bütçelerimiz üzerindeki etkisini en aza indirecek kaldırma bulmalıyız, kaldırmalarımız var: yani Fransız yerel sözleşmelerinin maaş skalasının modülasyonu ve aynı zamanda yabancı profesörlerin sayısını azaltma seçeneği . Bu, öğrencilerimizin ailelerinin okullarımızda yabancı öğretmenlerin varlığı konusunda beklentileri olduğu için son derece dikkatle değerlendirilmesi gereken bir seçimdir.*” ifadelerinden hareketle çalışan maaşlarının belirlenmesine ilişkin kararlar alındığı, personel ücretlerinin maliyetler üzerindeki yükünü hafifletecek metotlar üzerinde uzlaşığı

arandığı anlaşılmaktadır. Nitekim yukarıda yer alan grafiklerden (Grafik 1-4) görüleceği üzere simülasyon olarak adlandırılan tablodaki ücretler soruşturma tarafı okullar tarafından referans olarak alınmaktadır. Ücretlerin okullar tarafından uygulanmadığı senaryoda dahi ücretlerin taraflarca ortaklaşa belirlenmesi davranışı, iş gücü piyasasındaki rekabet ortamının bozulmasına yol açmakta ve emeğin bir maliyet unsuru olması sebebiyle de 4054 sayılı Kanun'un fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının birlikte tespit edilmesini yasaklayan 4. maddesini amaç bakımından ihlal etmektedir.

I.5.3.5. NDS Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

I.5.3.5.1. İlgili Ürün Pazarının Dar Tanımlandığına Yönelik Savunma

(272) NDS tarafından özetle;

- İstanbul'da faaliyet gösteren ve yabancı dilde eğitim veren devlet liseleri ile diğer özel okulların NDS ile benzer standartlara sahip olduğu, Türkiye'de hâlihazırda uluslararası bakalorya programı sunan 90 adet özel okulun bulunduğu, diğer özel okulların da öğrencilerine başkaca imtiyazlar sunduğu, pazarın olması gerekenden daha dar tanımlandığı ve bu nedenle ilgili pazar tanımına diğer özel okulların da dâhil edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

(273) Dosya kapsamında edinilen bilgilerden ve belgelerden anlaşıldığı üzere; soruşturma tarafı okullar, hazırlık sınıfında zorunlu Fransızca eğitim vermekle birlikte devam eden sınıflarda Fransızca'nın yanında İngilizce ve Türkçe eğitim vermektedir. Bunun yanında diğer özel okullardan farklı olarak Fransızca dilinde eğitim verildiğini ve farklı alanlarda Fransızca dilinde çalışma olanağı sağlandığını belgeleyen, dünyada geçerliliği kabul edilmiş "*Label FrancEducation Sertifikası*"nı haiz olup bahsi geçen liselerinden mezun olan öğrencilerin aldığı diplomaya başta Fransa olmak üzere birçok ülkede üniversitelere sınavsız başvurma hakkı sağlayan "*Fransız bakaloryası denkligi*" tanınmaktadır. Ayrıca soruşturma tarafı liselerden mezun olan öğrenciler %25 kontenjanla sınırlı olmak üzere Galatasaray Üniversitesinin düzenlediği iç sınava girebilme ve başarılı oldukları takdirde burada okuma imkânına sahip olmaktadır. Sonuç olarak soruşturma tarafı Fransız liselerinin sunduğu imkânlar göz önünde bulundurulduğunda farklı dillerde eğitim veren diğer okullar ile Fransız liseleri arasında talep ikamesi bulunmamaktadır.

(274) Diğer yandan NDS, soruşturma tarafı diğer Fransız liseleri ile okul kayıt ücretlerinin aynı düzeyde olmasının nedenlerini açıklarken savunmada soruşturma tarafı okulların müfredatlarının, eğitim kalitelerinin, fiziki imkânlarının, çalıştırdıkları öğretmenlerin niteliklerinin birbirleri ile neredeyse aynı olduğu yönünde beyanda bulunmuştur. Dolayısıyla NDS tarafından bir yandan okulların aynı niteliklere sahip olduğu bu sebeple okul ücretlerinde tesadüfen aynı sonuca varıldığı yönünde savunma yapılırken diğer yandan ilgili ürün pazarının belirlenmesi noktasında okulların birbirlerinden farklılaştığı ve ilgili ürün pazarının geniş tanımlanması gerektiği yönünde bir savunma yapılmasının çelişkili olduğu değerlendirilmektedir.

(275) Kaldı ki, dosya kapsamında elde edilen belgelerin teşebbüsler arasındaki uyumlu davranışları açık bir şekilde gösterdiği anlaşıldığından, İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafı doğrultusunda ilgili pazar tanımlanmamıştır. Diğer bir deyişle, alternatif pazar tanımlarının dosya konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği yönündeki tespiti ve ulaşılan sonuca herhangi bir etkisi olmayacaktır.

1.5.3.5.2. 4054 Sayılı Kanun Kapsamında İhlalin Varlığı İçin İlgili Pazarın Koşullarına Bakılması Gerektiğine Yönelik Savunma

(276) NDS tarafından özetle;

- Soruşturma Raporu'nda yer verilen teorik bilgilerin ve kararların soruşturma konusu ile bağlantısının anlaşılmadığı, soruşturma konusu bakımından ilgili dönemde uygulanan öğrenci ücretlerinin miktarının ne olduğu, anılan liselerin anlaşmak suretiyle sabit bir fiyat mı taban fiyatı mı yahut tavan fiyatı mı belirlediği gibi noktalara ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamış olduğu,
- Kurulun gerek 11.02.1999 tarihli ve 99-6/48-17 sayılı gerekse de 19.12.2013 tarihli ve 13-71/960-407 sayılı kararlarında ilgili pazarda rekabeti sağlayan ana etkenlerin fiyatlar değil öğretimin kalitesi ile verilen hizmetin niteliği olduğu yönünde karar verildiği, soruşturma tarafı okulların faaliyet gösterdiği eğitim hizmetleri sektöründe fiyat parametresinin ön planda olmaması; hizmet sunulurken kültür, sanat, spor faaliyeti gibi çeşitli etkinliklerin ve başkaca parametrelerin belirleyici olması gibi sebeplerle eğitim hizmetleri sektörünün otomotiv, tekstil, tedarik vb. sektörler ile kıyaslandığında yanlış yorumlamalara ve sonuçlara yol açacağı

ifade edilmektedir.

(277) Bahse konu kararlarda Kurul, veliler/öğrenciler tarafından ilgili okulların tercih edilmesinde öncül hareket noktasının okulların kayıt bedelinden ziyade okulların sağladığı eğitimin kalitesi ve niteliği olduğunu ifade etmektedir. Şüphesiz, Kurulun mezkûr kararları, teşebbüslerin rekabet halinde olması beklenen yegâne unsurun eğitim kalitesi olduğu, bunun dışındaki rekabet edilebilir unsurlar üzerinde birbirleriyle uyumlu olacak şekilde davranılabileceği şeklinde yorumlanamayacaktır. Kurulun geçmiş tarihli kararlarında soruşturma tarafı okulların faaliyet gösterdikleri pazara yönelik olarak yer verdiği değerlendirmelerin fiyat rekabetini ortadan kaldırmak için gerekçe olarak ileri sürülemeyeceği hususunda duraksama bulunmamaktadır. Nitekim 07.07.2015 tarihli ve 15-28/328-103 sayılı Kurul kararında mevcut soruşturmanın tarafı teşebbüslerin okul kayıt fiyatlarını birlikte tespit etme uygulamasına muafiyet tanınması talepleri incelenmiş, Kurul söz konusu uygulamanın muafiyet müessesesinden faydalanamayacağını karara bağlamıştır. Dahası Kurul, aynı kararda 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca teşebbüslere bu türden bir uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edebileceği, bu gibi davranışlardan kaçınılması gerektiği yönünde görüş yazısı gönderilmesine hükmetmiştir.

(278) Netice itibarıyla, özel okulların faaliyet gösterdiği pazarda, öğrenim ücretlerinin rekabete duyarlı bilgi olduğu değerlendirilmekte ve taraflar arasında öğrenim ücretlerine ilişkin anlaşma yapılması 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmektedir. Açıklanan nedenlerle taraflar arasında fiyat rekabetinin ön planda olmadığı savunması kabul edilmemiştir.

(279) Ayrıca NDS tarafından özetle;

- Bağlı olduğu mevzuat gereği okul ücretine ilişkin formülün belirtilmesi nedeniyle NDS'nin fiyat belirleme politikasında serbesti içerisinde olmadığı, Soruşturma Bildirimi'nde soruşturma tarafı okulların okul ücretlerini sabit, asgari veya azami olarak belirlediklerinin tespiti konusunda belirsizlik olduğu ve belirlenen okul ücretinin Yönetmelik'in 53. maddesindeki hesaplama yöntemine aykırı olup olmadığı gibi konulara değinilmemiş olduğu ifade edilmiştir.

(280) Yönetmelik'te, özel okul ücretlerinin tespitine ilişkin hükümden temel olarak ikili bir ayrıma gidildiği anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki ve esas olanı özel okulların okul ücretlerini velilerle

yapacakları sözleşmeler çerçevesinde sunacakları eğitim-öğretim imkânlarına, yapacakları yatırımlara ve işletme giderlerine göre tespit etmeleridir. Bu yönüyle bakıldığında özel okulların ücretleri tespit ederken, ara sınıflar hariç olmak üzere, herhangi bir kısıtlamayla karşı karşıya olmadığı görülmektedir.

- (281) Diğer taraftan 53. maddenin devamında yer verilen ikinci temel koşul ise özel okullar tarafından belirli şartlar altında yapılacak zamlara ilişkin azami bir sınır belirlenmesini içermektedir. Buna göre, birinci, beşinci ve dokuzuncu sınıfın dışındaki ara sınıf öğrencilerinin ücreti belirlenirken bir önceki yıl ilan edilen fiyat üzerinden (yurt içi ÜFE+TÜFE)/2 + %5 oranında artış yapılabilmektedir. Yeni kayıtlar kapsamındaki birinci, beşinci ve dokuzuncu⁶⁵ sınıf öğrenim ücretleri ise herhangi bir sınırlandırmaya tabi olmadan okulların kendi maliyet yapıları esas alınarak serbestçe belirlenebilmektedir.
- (282) Soruşturma konusu eylemler açısından Bulgu-7'ye bakıldığında dahi tüm okul müdürlerinin katılım gösterdiği bir toplantı kapsamında hazırlanan tutanakta hazırlık sınıfı yeni kayıt ücretlerinin TÜFE oranında mümkün olduğunca artırılmasının önerildiği, tutanak tarihinden ileri bir tarih olan 5-6 Mayıs'ta video konferans aracılığıyla eğitim ücretlerinin belirlenmesi üzerine not alındığı, kayıt sürecinin rekabet etmeme düsturuyula yönetilmesi gerektiğinin belirtildiği, birtakım burs oranlarının belirlendiği, bu oranlar dışında kayıt döneminde burs teklif edilmeyeceğinin kararlaştırıldığı görülmektedir. Bu hususlar göz önüne alındığında, NDS'nin okulların ücret belirleme noktasında serbesti içinde olmadığına ilişkin savunmasının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.
- (283) Diğer yandan 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde rakip teşebbüsler arasında mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının yahut fiyatı oluşturan unsurların belirlenmesi yasaklanmış, bu noktada rakip teşebbüslerin mal veya hizmetlerin fiyatı için taban veya tavan fiyat yahut sabit bir fiyat belirlemeleri açısından kanunun lafzı ve ruhu gereği herhangi bir fark gözetilmemiştir.

I.5.3.5.3. Soruşturma Tarafı Okulların Kar Amacı Gütmediğine Yönelik Savunma

- (284) NDS tarafından özetle;
- 5580 sayılı Kanun'a göre yabancı okulların şube açmalarının mümkün olmaması, kapasitelerini ancak Cumhurbaşkanı'nın izni ile en fazla beş katına kadar artırabilmeleri, mevcut binalarında valilik izni ile tadilat yapabilmeleri, mevcut binalarını genişletememeleri ve yeni bina inşa edememeleri, öğrenci kapasitelerini arttıramamaları, herhangi bir mülk edinip kiralayamamaları gibi sınırlamalara tabi tutulmaları dikkate alındığında yabancı okulların ticari faaliyet yürütmediği ve ticari işletme niteliği taşımadığı; soruşturma taraflarından NDS'nin herhangi bir gerçek/tüzel kişiye ait olmadığı, amacı Türkiye'de, Türk mevzuatına sadık kalarak iyi bir Fransızca ile Fransız kültürü eğitimi vermektan ibaret olan, Osmanlı Devleti döneminde kurulmuş ve hukuki statüsü Lozan Antlaşması ile belirlenen soruşturma tarafı okulların kar elde etme yahut kar paylaşırma amacıyla faaliyet gösteren birer ticari işletme olmadığı, NDS'nin elde ettiği gelirlerin okulun devamlılığı için gereken zorunlu giderler ile teknolojik altyapıya ayrıldığı belirtilmiştir.
- (285) 4054 sayılı Kanun'un 2. maddesinde mezkur kanunun kapsamına ilişkin sınır, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve*

⁶⁵ Hazırlık senesi olan okullarda dokuzuncu sınıf da ara sınıf olmaktadır.

devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer." ifadeleri ile ortaya koyulmuştur. İlgili maddenin gerekçesinde, rekabetin sağladığı yararların bir bütün olarak ekonominin tüm alanlarında sağlanabilmesi için rekabet kurallarının ekonomik faaliyette bulunan her teşebbüs bakımından uygulanması gerektiği ifade edilmektedir. Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un süjesi olan teşebbüsler, rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem veya kararlarından dolayı 4054 sayılı Kanun çerçevesinde sorumlu kabul edilmektedir.

- (286) Rekabet hukuku bakımından "teşebbüs" kavramı 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre teşebbüs kavramının fonksiyonel ve şekli olmak üzere iki kriteri bulunmaktadır. Fonsiyonel kriter, kuruluşun piyasada kar elde edip etmeme amacının olduğuna bakılmaksızın süreklilik arz edecek şekilde ekonomik faaliyette bulunması olarak tanımlanabilirken; şekli kriter, kuruluşun bağımsız karar verebilme ve ekonomik bakımdan bir bütünlük teşkil etmesi anlamına gelmektedir.
- (287) İlk olarak herhangi bir birimin rekabet hukuku anlamında teşebbüs olarak değerlendirilebilmesi için ekonomik faaliyette bulunması gerekmektedir. Herhangi bir mal veya hizmet piyasasında; üretim, alım-satım, pazarlama gibi faaliyette bulunmak veya gelir elde etmek, ekonomik faaliyet olarak değerlendirilmektedir. Binaenaleyh bir faaliyetin ekonomik faaliyet unsuru olması için kâr amacı gütmesine gerek yoktur. Kurul, "*Türkiye Su Altı Sporları Federasyonu (TSFF)*" kararında⁶⁶ özetle, kamu kurumu olan TSFF'nin dalıcı ve eğitmen sertifikalandırma faaliyetlerini kâr amacı gütmeyen yapmasına karşın, söz konusu faaliyetlerin bir özel teşebbüs tarafından kâr elde etme amacıyla yapılabilmesi gerekçesiyle TSFF'nin faaliyetlerinin ekonomik faaliyet olarak kabul edilebileceği sonucuna ulaşmıştır. ABAD'ın "*Höfner*"⁶⁷ kararına bakıldığında, *Bundesanstalt Für Arbeit (Federal İstihdam Bürosu)*'nin faaliyetlerini sosyal bir politikanın gerçekleştirilmesi amacıyla yaptığı bu nedenle kâr elde etme saikiyle hareket etmediği iddia edilse de ABAD tarafından, iş bulma hizmetinin her zaman ve mutlaka kamu kurumları tarafından sağlanmak zorunda olmadığını ifade ederek iş bulma kurumunun kâr elde edip etmeme amacının olduğuna bakılmaksızın ekonomik faaliyet yürüttüğüne karar verilmiştir.
- (288) Sonuç olarak bir teşebbüsün kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olması onun faaliyetinin ekonomik sayılmaması için yeterli olmamaktadır. Soruşturma tarafı NDS'nin eğitim sektöründe gösterdiği faaliyetin kar gütmeye amacıyla başka teşebbüsler tarafından gerçekleştirilebilmesi bir başka deyişle eğitim sektöründe kar elde etme potansiyelinin olması, NDS'nin ilgili pazarda rekabet ettiği başkaca teşebbüslerin bulunması gibi nedenlerle NDS'nin gerçekleştirdiği faaliyetin ekonomik faaliyet olduğu kanatine ulaşılmıştır.
- (289) Bununla birlikte, bir kuruluşun teşebbüs sayılabilmesi için ekonomik bağımsızlık/bütünlük şartının da sağlanması gerekmektedir. Ekonomik bağımsızlık; işletmenin yönetim ve muhasebe özerkliğine sahip olması, üretim, finansman ve sürüm politikasının kendi ekonomik amaçları ve çıkarları doğrultusunda kendi bünyesi içerisinde belirlemesi, bu yoldaki ekonomik planlama ve karar yetkilerinin kendi bünyesi içerisinde kalması, kısaca başka bir işletmenin ekonomik egemenliği altında bulunmaması olarak tanımlanabilmektedir. Bağımsız karar verme kriteri açısından bakıldığında soruşturma tarafı NDS'nin bulunduğu ekonomik bütünlük içerisinde herhangi bir teşebbüse bağlı

⁶⁶ 07.08.2014 tarihli ve 14-26/530-235 sayılı Kurul kararı

⁶⁷ Case C-41/90 Höfner, [1991]

olmadığı, ekonomik ve stratejik kararları kendi bünyesi içerisinde alabilmesi nedenleriyle ekonomik bağımsızlığa sahip olduğu değerlendirilmektedir.

- (290) Sonuç olarak soruşturma tarafı NDS'nin teşebbüs olabilmesi için kâr amacı gütmemesi gerektiği, NDS'nin eğitim sektöründe faaliyet gösteren, ekonomik faaliyet yürüten ve ekonomik bağımsızlığa sahip olan bir teşebbüs olduğu değerlendirilmekte ve bu nedenle NDS'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs niteliğini haiz olmadığı savunması yerinde görülmemektedir.

1.5.3.5.4. Okul Kayıt Ücretlerinin ve Burs Oranlarının Diğer Okullarla Birlikte Tespit Edilmediğine Yönelik Savunmalar

- (291) NDS tarafından özetle;

- Soruşturma Raporu'nda, özel okul ücretleri belirlenirken ara sınıflar hariç olmak üzere, herhangi bir kısıtlama olmadığı bilgisine yer verildiği ancak ara sınıflar için okul ücretlerinde yapılabilecek artışların Yönetmelik ile sınırlandırıldığı, NDS'nin hazırlık sınıfı dâhil eğitim verdiği düzeyler göz önüne alındığında ücretlerin serbestçe belirlenebileceği tek düzeyin hazırlık sınıfı olduğu ve tek başına hazırlık sınıfı ücretlerinin rakiplerle birlikte belirlenmesinden yola çıkarak tüm okulu kapsayacak şekilde cezalandırılmanın hakkaniyetli olmadığı, soruşturma tarafı diğer okulların da NDS ile benzer standartlara sahip olduğu, gider kalemlerinin benzer olduğu bu sebeple okul kayıt ücretlerinin birbirleri ile benzer olmasının kaçınılmaz olduğu, diğer yandan yapılacak bir araştırma neticesinde pazarda faaliyet gösteren diğer özel okulların kayıt ücretlerinin soruşturmaya taraf okulların kayıt ücretlerinden fazla olduğunun görülebileceği,
- Şikâyet konusu hususların içinde yer alan "*okullardan birinin velilerin gözünde uzlaşma içinde olduklarının anlaşılması için her yıl bir okulun diğer okullara nazaran daha düşük kayıt ücreti belirlediği*" iddiasının yapılan soruşturma kapsamında asılsız olduğunun görüldüğü, soruşturma kapsamında, tarafların okul ücretlerini eşit belirlemek suretiyle ihlal gerçekleştirdiklerinin ileri sürülmesinin çelişkili davranma yasağını ihlal eder nitelikte olduğu

ifade edilmektedir.

- (292) Özel okullar birinci, beşinci ve dokuzuncu sınıf kayıt ücretlerini belirlerken herhangi bir kısıtlamayla karşı karşıya kalmazken Yönetmelik kapsamında birinci, beşinci ve dokuzuncu sınıfın dışındaki ara sınıf öğrencilerinin ücreti belirlenirken bir önceki yıl ilan edilen fiyat üzerinden (yurt içi ÜFE+TÜFE)/2 + %5 oranında artış yapılabilmektedir.
- (293) Her ne kadar teşebbüs tarafından ücretlerin serbestçe belirlenebileceği tek düzeyin hazırlık sınıfı olduğu ve tek başına hazırlık sınıfı ücretlerinin rakiplerle birlikte belirlenmesinden yola çıkarak tüm okulu kapsayacak şekilde cezalandırılmanın hakkaniyetli olmadığı ifade edilse de soruşturma tarafı okulların bir veya birden fazla sınıfın kayıt ücretlerini birlikte belirlemesi davranışının amaç bakımından ihlal teşkil etmesi niteliğinde bir değişiklik yaratmaması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği hususunda tartışma bulunmamaktadır.
- (294) Bununla birlikte kayıt ücretlerinin rakip okullar tarafından birlikte belirlenmesi davranışıyla ihlal gerçekleşmiş sayılmakta, daha sonrasında teşebbüslerin okul kayıt ücretlerine ilişkin farklı uygulamaları ihlalin niteliğini değiştirmemektedir.
- (295) Kaldı ki; dosya kapsamında yapılan incelemelerde elde edilen bulgulardan soruşturma tarafı okulların okul ücretlerini ve ücretleri oluşturan unsurları birlikte belirledikleri yönünde kanaate varılmıştır. Deliller bütüncül olarak değerlendirildiğinde teşebbüslerin uyguladıkları

okul ücretleri, burs gibi fiyata etki eden unsurların aynışlaşmasının teşebbüsler arasında gerçekleşen rekabete aykırı anlaşmadan kaynaklandığı anlaşıldığından teşebbüsün savunmasına iştirak edilememektedir.

1.5.3.5.5. 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin İhlali İçin Taraflar Arasında İrade Uyuşmasının Belirlenmesi ve Etki Analizi Yapılması Gerektiğine Yönelik Savunmalar

(296) NDS tarafından özetle;

- Tam rekabete açık bir piyasa düzeninin kurulmasında öğrencilerden alınan yıllık ücretlerin veya öğretmenlere ödenen maaşların rekabeti sınırlayıcı bir etkisinin bulunmadığı, ortaokul öğreniminin devamında Fransız okullarından birinde eğitim almak isteyen kimselerin öncelikle LGS'de belli bir başarı sergilemesi gerektiği, soruşturma tarafı okulların puan ve kontenjan durumunun birbirinden farklı olduğu, böyle bir limit söz konusu iken velilerin çocuklarını ancak bu limitler kapsamında okullara kayıt ettirebileceği yahut hiç ettiremeyeceği, soruşturma tarafı okulların diğer özel eğitim kurumlarından farklı bir dilde eğitim veren okullar olduğu düşünülüğünde soruşturma tarafı okulların piyasayı yahut tüketiciyi yanlış yönlendirmelerinin mümkün olmadığı,
- Kabul anlamına gelmemekle birlikte toplantı tutanağında bir anlaşmaya varıldığına dair ibarenin bulunmadığı, okullar arasında paylaşılan simülasyonun artan enflasyon ve birden fazla kez değişen asgari ücret miktarına karşı öğretmen maaşlarının artışına ne şekilde uygulanacağına dair örnek bir formül niteliğinde olduğu, Türkiye'de yaşanan ekonomik değişimlerin maaşlara uygulanacak artış oranının nasıl belirleneceğine ilişkin olarak okullar bakımından bağlayıcılığı olmayan örnek olarak sayılabileceği, bu hususun eğitim hizmetleri pazarında tüketici konumunda olan öğrencileri etkilemediği,
- Salt bilgi paylaşımının rekabete aykırılık teşkil etmediği, elde edilen bulguların teşebbüslerin gerçek iradelerini yansıtmadığının ve akabinde teşebbüslerin iradeleri doğrultusunda hareket edip etmediğinin araştırılması ve ancak bu noktadan sonra somut, denetlenebilir ve bilimsel verilerle ortaya konulması gerektiği,
- Bir öğrenci için burslar söz konusu olmadan önce soruşturma tarafı okullarda eğitim alabilmek için LGS'deki başarıyı sağlamak ön koşul olduğundan okulların burs oranlarının salt bir tercih sebebi olamayacağı, burslara yönelik bilgilerin özellikle tüketiciler için kolayca ulaşılabilecek nitelikte olduğu, burslara yönelik bilgi paylaşımının tüketiciler nezdinde olumsuz etki doğurmayacağı ve rekabeti ortadan kaldıran davranışlardan sayılamayacağı, isnat edilen eylemlere yönelik etki değerlendirmesinin yapılması gerektiği

ifade edilmektedir.

(297) Geleceğe yönelik fiyat ve/veya fiyat stratejilerine ilişkin bilgilerin değişiminin rekabeti kısıtlama amacı taşıdığı kabul edilmektedir. Bu yüzden bu tarz stratejik bilgilerin rakip teşebbüslerle paylaşıldığının tespiti durumunda bilgi değişiminin piyasadaki etkilerine bakılmaksızın rekabet ihlalinin gerçekleştiği kabul edilmektedir. AB rekabet otoritelerince, fiyat ve satış stratejileri gibi rekabete hassas konuların görüşüldüğü toplantıların amacının rekabeti kısıtlamak olduğu varsayılmaktadır. Rekabeti kısıtlama amacıyla gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlanması, katılım sağlayan teşebbüslerin toplantıda alınan kararlara uyup uymadıklarına bakılmaksızın teşebbüsün ihlale taraf olduğunun ispatı için yeterli sayılmaktadır.

- (298) Kurulun *Otomotiv* kararına⁶⁸ karşı açılan davalara ilişkin olarak Danıştay 13. Dairesi tarafından alınan kararda⁶⁹ bu hususa ilişkin olarak şu değerlendirmelere yer verilmektedir: *“Rekabet açısından önemli olduğunda kuşku bulunmayan geleceğe ilişkin rekabete hassas bilgilerin piyasada rekabet edilen başka bir teşebbüsle paylaşılmasında, rekabeti ihlal edici bir amacın olduğu şüphesi ortaya çıkacaktır. Nitekim gerek Avrupa Birliği Adalet Divanının (ABAD'ın) ‘T-Mobile’ kararında gerekse doktrinde rakipler arasında gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizlikleri ortadan kaldıracabilecek nitelikte olan bilgi paylaşımlarının rekabete aykırı olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu rekabete hassas bilgi; geleceğe ilişkin fiyat veya buna ilişkin stratejik bir bilgi olduğu takdirde, rekabeti ihlal etme amacının ayrıca irdelenmeye ihtiyaç göstermeyecek şekilde ortada olduğu da açıktır. Ayrıca, teşebbüsler arası bilgi paylaşımlarının, piyasada bir etkisinin olmadığı ileri sürülebilirse de, belirtilen rekabete hassas bilgi paylaşımının, teşebbüslerin gelecekte piyasada alacakları kararlarda etkili olacağına aksi ispatlanmadıkça kabul edilmesi gerekmektedir. Bu durum, ABAD'ın ‘Polypropylene⁷⁰’ ve ‘Sugar⁷¹’ kararlarında teşebbüsler aleyhine bir karine olarak değerlendirilmiştir. Bir başka anlatımla; fiyatların yükseltilmesi hususunda rakipler arasında kesin bir anlaşmaya varılmasa dahi bir rakibin geleceğe ilişkin fiyatlama stratejisini açıkladığı bir toplantıya sadece katılmış olmak da bir karine olarak kabul edilmektedir.”*
- (299) Dosya kapsamındaki bulgular bütüncül bir şekilde ele alındığında; okul fiyatlarının, bursların ve bunlara ilişkin şartların tespiti aşamasında teşebbüslerin stratejik bilgilerini birbirleriyle paylaştıkları ve soruşturma tarafı okulların bireysel iradelerinin yerini tüm okulların birbirleriyle uyuşan iradelerinin aldığı değerlendirilmiş ve ortaya konulmuştur. Dolayısıyla teşebbüsün ilgili savunmasının soyut beyanlardan öteye geçmediği değerlendirilmektedir.
- (300) NDS tarafından, soruşturma tarafı okulların farklı oranda ve kategoride burs uyguladığına yönelik savunmada özetle;
- Soruşturma tarafı okulların öğrencilere sağladığı burs oranlarının ve kategorilerinin farklı olduğu; okullar tarafından, öğrenciler arasında gelir durumu gibi koşullar göz önüne alınmaksızın sağlanan bursların tüketicinin yararına bir uygulama olduğu ifade edilmektedir.
- (301) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte, anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi gerekmekte yahut bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır. Teşebbüslerin stratejilerini, rakiplerinin piyasadaki davranışlarını takip ederek elde ettiği bilgilere göre belirlemesi ticari hayatın olağan akışı gereğidir. Ancak rakip teşebbüslerin rekabete duyarlı bilgileri kendi aralarında paylaşması pazardaki belirsizliği azaltmakta ve rakipler arası koordinasyon riskini doğurmaktadır.
- (302) *“Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı”*nda; teşebbüslerin rakip teşebbüslerden ayrışması ve rekabette öne çıkması bakımından burslar ve burslara ilişkin şartlar önemli birer unsur ve rekabet hukuku bağlamında rekabete duyarlı stratejik bilgi niteliğinde olduğundan bursların ve burslara ilişkin şartların

⁶⁸ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı

⁶⁹ Danıştay 13. Dairesinin 06.04.2017 tarihli ve E:2011/3594, K:2017/950 sayılı kararı

⁷⁰ T-8/89 *DSM NV v Commission (Polypropylene)* [1991] ECR II-1833

⁷¹ C-40/73 *Suiker Unie and Others v Commission*.

okulların ortak iradesiyle belirlenmesi rekabet hukuku bağlamında rekabeti sınırlayıcı anlaşma olarak nitelendirilmektedir.

- (303) Öte yandan teşebbüs tarafından Bulgu-8’de okullar tarafından ortak şekilde kararlaştırılan burs oranları haricinde birçok farklı burs imkânının tanındığı hususu belirtilmektedir. Öğrenciler arasında gelir durumu gibi koşullar göz önüne alınmaksızın burs sağlanması dosya kapsamında ihlal teşkil eden bir husus olmayıp rekabete duyarlı stratejik bilgi niteliğini haiz olan burs oranlarının okullar arasında paylaşılması suretiyle burs oranlarının birlikte tespit edilmesi, pazarda faaliyetlerini sürdüren bir okulun pazara ilişkin kararlarını alırken temin ettiği bilgiden faydalanması nedenleriyle okullar tarafından birlikte belirlenen burs oranlarının uygulanması pazarda etki doğurmamış bile olsa amacı bakımından rekabeti kısıtlayacaktır. Nitekim soruşturma taraflarınca gönderilen cevabi yazılar göz önünde bulundurularak hazırlanan tablolarda okulların Bulgu-8’de uygulamayı taahhüt ettikleri burs oranlarını çok az farkla ve hatta bazı teşebbüslerin birebir olarak uyguladıkları, bu itibarla taahhüt edilen burslara okullar tarafından riayet edildiği görülmektedir. Bu kapsamda teşebbüsün konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

1.5.3.5.6. Soruşturma Konusu İhlale Delil Olarak Nitelendirilen Bulgunun Hukuken Geçerli Olmadığına Yönelik Savunma

- (304) NDS tarafından özetle;
- ST. BENOÎT personelinin bilgisayarında yapılan incelemede elde edilen Bulgu-8’in NDS aleyhine delil olarak kullanılamayacağı, ilgili bulguda yer alan şartnamenin sonundaki tarih, kurucu üyeler ve müdürler kısmının boş bırakıldığı, dolayısıyla belgenin hukuki anlamda geçerli olmadığı, nitekim soruşturma tarafı okullar sözleşmeye bağlı kalarak herhangi bir işlem yapmış olsaydı 23.08.2023 ila 05.09.2023 tarihleri arasında beş öğrencinin ST. BENOÎT’den ve bir öğrencinin STE. PULCHÉRIE’den kaydını NDS’ye aldırmasının mümkün olamayacağı ifade edilmektedir.
- (305) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin gerekçesinde, medeni hukuktaki geçerlilik koşullarına uymasa bile, her türlü uzlaşmanın ya da uyuşmanın anlaşma anlamında kullanıldığı ifade edilmiştir. Bir anlaşmanın rekabet hukuku kapsamında anlaşma olarak kabul edilebilmesi için aranan herhangi bir şekil şartı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bir anlaşma Borçlar Kanunu’ndaki anlaşma şartlarına uymasa bile rekabet hukuku kapsamında anlaşma olarak kabul edilebilecektir. Anlaşma yazılı olabileceği gibi sözlü de olabilmektedir. Dolayısıyla Bulgu-8’deki şartname, rekabet hukuku kapsamında geçerli bir delil niteliğini haizdir.
- (306) Diğer yandan her ne kadar NDS, Bulgu-8’deki şartnamenin ST. BENOÎT’nin bilgisayarında bulunduğunu ve kendi aleyhine delil olarak kullanılamayacağını ileri sürmüştü de *Cimenteries CBR v. Commission* kararında⁷² eş zamanlı oluşturulan bir belgenin kim tarafından oluşturulduğu dikkate alınmaksızın delil olarak kullanılacağı, rakip teşebbüste elde edilen bir delilin diğer teşebbüsler aleyhine de delil teşkil edeceği belirtilmiş, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu ABAD tarafından reddedilmiştir. Dolayısıyla rekabete aykırı uzlaşmayı gösteren delillerin her teşebbüste ayrı ayrı elde edilmiş olmasına gerek bulunmamaktadır. Tek bir teşebbüsten elde edilen belge rekabete aykırı davranışların ortaya çıkarılması için yeterli olmaktadır. Aksi durumun delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı değerlendirilmektedir. Bu sebeple yapılan incelemelerde elde edilen Bulgu-8’in ST. BENOÎT personelinin bilgisayarında bulunması diğer teşebbüslerin sorumluluğu açısından bir fark yaratmayacaktır.

⁷² Case T-25/95 *Cimenteries CBR v. Commission* [2000]

(307) Ayrıca teŖebbüsler hakkında önaraŖtırma yapılmasına dair kararın tarihi 21.07.2022 iken önaraŖtırma neticesinde alınan soruŖtırma açılmasına dair kararın tarihi 10.11.2022 olup soruŖtırma tarafı okullar arasında soruŖtırma açıldıktan sonraki bir tarihte gerçekleştirilen öğrenci transferlerinin savunma konusu yapılamayacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle teŖebbüsün aksi yöndeki savunmalarına katılmak mümkün olmamaktadır.

I.5.3.5.7. Okullar Arasındaki İletişimin Sebebine Yönelik Savunmalar

(308) NDS'nin, soruŖtırma tarafı diğer bir okulun iç işleyişine hakim olma gerekçesine yönelik savunmasında özetle;

- NDS'nin soruŖtırma tarafı diğer okullardan farklı bir kurucuya sahip olduğu, NDS'nin müdürünün daha önce soruŖtırma tarafı okullardan birinin müdürü olarak çalıştığı, bu durumun soruŖtırma tarafı okulların iç işleyişine vakıf olmasını olağan kıldığı ifade edilmektedir.

(309) Bulgu-2, 7, 8, 9 ile Grafik 5 ve Tablo 2-6 bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde soruŖtırma tarafı okulların bireysel iradelerinin yerini birbirleriyle uyuşan iradelerinin aldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle dosya kapsamında elde edilen bulgulardan anlaşılacağı üzere okullar arasında uyumlu hareket, NDS müdürünün daha öncesinde soruŖtırma tarafı bir diğer okulda görev yapmasından ziyade teŖebbüslerin rekabet duyarlı bilgileri birbiriyle paylaşarak okul kayıt ücretlerini ve Türk öğretmen maaşlarını birlikte belirlemelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla ilgili savunmaya katılmak mümkün olmamaktadır.

(310) NDS tarafından, Bulgu-3'te yer alan tutanağın okul müdürünce değil NDS'de çalışan başka bir personelce onaylandığı, dolayısıyla ilgili bulgunun delil olarak kabul edilemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda;

- Anlaşmadan söz edebilmek için rakip teŖebbüslerin kendilerini bu anlaşma ile bağlı saydıklarını gösteren delillerin olması gerektiği, Bulgu-3'teki e-postaya cevaben 21.09.2022 tarihinde (.....) tarafından gönderilen elektronik postada anlaşmayı kabul ettiklerine dair herhangi bir ibarenin olmadığı, zira 21.09.2022 tarihli e-postada "*toplantı tutanağını onaylıyoruz*" şeklinde beyanda bulunan (.....)'nin NDS'nin muhasebe departmanında görevli bir çalışan olduğu, böylesine önemli bir karara NDS adına kabul beyanında bulunmaya yetkisinin olmadığı, ayrıca söz konusu e-postaya "*toplantı tutanağını onaylıyoruz*" şeklinde verilen cevabın yalnızca tutanağın kendilerine tebliğ edildiğini ifade etmekten öte bir anlam taşımadığı, sonraki elektronik postalarda da her okulun farklı uygulamada bulunacağı yönündeki beyanların hem bu hususta karar verme yetkisinin yalnızca müdürlere ait olduğunu hem de her okulun ücret politikasını farklı ve bağımsız bir şekilde belirleyeceğini ortaya koyduğu, Bulgu-3'teki "*TUTANAKTIR*" başlıklı belgenin sonuç kısmındaki "*her okulun mutlaka kendi müdürleri ile görüşerek karar vermesi gerektiği*" ifadesinden de anlaşılacağı üzere bahsi geçen tutanağın sonuç kısmında bile bir anlaşma iradesinin olmadığı ve her okulun kendi müdürüyle görüşerek kendi işleyişine göre bir karar mekanizması işleteceği, toplantının bir örnek niteliğinde olduğu ifade edilmektedir.

(311) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde medeni hukuktaki geçerlilik koşullarına uymasa bile her türlü uzlaşmanın ya da uyuşmanın anlaşma anlamında kullanıldığı ifade edilmektedir. Bir anlaşmanın, rekabet hukuku kapsamında anlaşma olarak kabul edilebilmesi aranan herhangi bir şekil şartı bulunmamaktadır. Dolayısıyla bir anlaşma Borçlar Kanunu'ndaki anlaşma şartlarına uymasa bile rekabet hukuku kapsamında anlaşma kabul edilebilecektir. Anlaşma yazılı olabileceği gibi sözlü de olabilmektedir. Buna

paralel olarak Kurul bir kararında, “Sözleşme olmaksızın da rekabet ortamını bozan her türlü ilişkinin uygulamaya sokulması da anlaşma niteliğindedir” tespitinde bulunmuştur⁷³.

- (312) Başka bir Kurul kararında⁷⁴ ise “Rekabet hukuku mevzuatında anlaşma kavramı taraflar arasındaki her türlü irade uyuşması anlamında kullanılmaktadır.” ifadesi yer almaktadır. Kurulun bu konuya ilişkin bir başka tespiti⁷⁵ ise “Rekabet hukuku uygulamalarında anlaşma, borçlar hukukunun konusunu oluşturan sözleşmelerden daha geniş yorumlanmakta ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır.” şeklinde ortaya koyulmaktadır. 4054 sayılı Kanun kapsamında bir anlaşmanın ortaya konması için tarafların anlaşmalarını açıkça ifade ettikleri bir mutabakat ya da karar aranmamakta, tarafların iradelerinin uyuşması yeterli görülmektedir. Dosya kapsamında, elde edilen bulgular ayrıntılı şekilde değerlendirilmiş olup teşebbüslerin okul ücretleri, burs oranları ve Türk öğretmenlerin maaşları konusunda uzlaşma sağlamak suretiyle rekabet hukukuna aykırı anlaşma içerisinde oldukları ortaya konulmuştur.
- (313) Kurulun *Özel Hastaneler* kararına⁷⁶ karşı açılan dava üzerine Ankara 5. İdare Mahkemesi; davacı teşebbüsün, rakip teşebbüsler arasında yapılan toplantıya yalnızca hastanelerin insan kaynakları müdürlerinin katılım sağladığı, hekimlerin maaşlarının değerlendirilmesi ve maaş skalasının belirlenmesi noktasında insan kaynakları biriminin görevli olmadığı ileri sürülerek toplantıda alınan kararların bağlayıcı olmadığı yönünde yapılan savunmayı reddetmiştir. İdare Mahkemesinin güncel kararından da anlaşılacağı üzere teşebbüs çalışanlarıyla bir bütün olup teşebbüs çalışanlarının şirket içindeki görevlerinin, ünvanlarının rekabet hukukuna aykırı davranışların gerçekleştirilmesi açısından bir farkı bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle teşebbüs tarafından yapılan savunmalar kabul edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

1.5.3.5.8. Öğretmen Maaşlarının Soruşturma Tarafı Diğer Okullar ile Birlikte Belirlenmediğine Yönelik Savunmalar

- (314) NDS tarafından özetle;
- Fransız ve Türk öğretmen istihdam eden NDS'nin öğretmen maaşları arasında kur farkı nedeniyle oluşan farklılıkları giderirken eşit ve hakkaniyetli davranması gerektiği, ihlal iddiasına dayanak teşkil eden belgelerde de öğretmen maaşlarının okullar arasında ortak bir sorun olarak belirtildiğinin görülebileceği, ancak okulların bu sorunu aynı doğrultuda karar verecek şekilde çözmediği,
  - NDS tarafından Kuruma ibraz edilen maaş bordrolarında da görülebileceği üzere soruşturma öncesinde ve sonrasında aynı kıdeme sahip öğretmenlerin farklı maaşlara çalıştığı açık olduğu, NDS nezdinde aynı kıdeme, konuma ve niteliklere sahip öğretmenlere dahi farklı maaşlar verilirken okullar arasında paylaşılan bir simülasyondan yola çıkarak maaş belirlemesi yapılamayacağı,
  - Bulgu-3'te yer alan “maaş hesaplama simülasyonunun” hesaplama yöntemine ilişkin muhasebesel bir kanaat oluşturma amacıyla kullanıldığı ve tabloda yer alan sayıların tamamen farazi olduğu, ilgili formül sonucunda her okul için farklı bir sonuca ulaşılabileceği, simülasyonunun taraflar arasında paylaşılmasının öğretmen maaşlarının bu tabloya göre belirlendiği anlamına gelmediği, kabul anlamına gelmemekle birlikte ilgili tablonun enflasyon artışının ve asgari ücrete yapılan zammın öğretmen maaşlarına ne şekilde

⁷³ Kurulun 19.01.2011 tarihli ve 11-04/64-26 sayılı kararı

⁷⁴ Kurulun 25.11.2009 tarihli ve 09-57/1393-362 sayılı kararı

⁷⁵ Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı kararı

⁷⁶ Ankara 5. İdare Mahkemesinin 2023/508 E. ve 2023/2044 K. sayılı kararı

yansıtılacağına ilişkin örneklendirme olduğu, ilgili simülasyonun taraflar için bağlayıcı olmadığı, eğitim hizmeti pazarındaki nihai tüketiciler öğrenciler olduğu için ekonomik değişimlerin maaşlara nasıl yansıtılacağına yönelik olarak yapılan uygulamaların öğrencileri etkilemediği, maliyet yapıları benzer nitelikte olan taraf okulların maaş ve fiyat konularında benzerlik göstermelerinin rekabeti ortadan kaldırma amacıyla hareket edildiğini göstermediği,

- Okullarda görevlendirilen Fransız öğretmenlerin bütün özlük haklarının ve sosyal güvencelerinin Fransa Hükümeti tarafından avro üzerinden belirlendiği, dolayısıyla Türk öğretmenlerin maaşları ile Fransız öğretmenlerin maaşları arasında döviz kurundan ötürü ciddi farklar olduğu, Kuruma sunulan belgelerden de anlaşılacağı üzere soruşturma tarihinden önce de sonra da aynı kıdeme sahip öğretmenlerin maaşlarının birbirlerinden farklı olduğu, konuyla ilgili soruşturma tarafı okullar arasında herhangi bir anlaşmanın yahut bilgi paylaşımının mümkün olmadığı ifade edilmektedir.

- (315) Dosya kapsamında girdi pazarına yönelik ihlal tespiti Fransız öğretmenlerin maaşları üzerinden değil Türk öğretmenlerin maaşları hakkında yapılmaktadır. Dolayısıyla teşebbüs tarafından kur artışları nedeniyle öğretmenlerin maaşları arasındaki farkın açılması ve okullar arasındaki iletişimlerin bu sebeplerle gerçekleştiği yönündeki savunmalara katılmak mümkün değildir.
- (316) Diğer yandan, NDS dâhil soruşturma tarafı okullardan talep edilen bordrolar ışığında hazırlanan Grafik 1, 2, 3 ve 4, soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen iletişimin ve okulların birbirleriyle paylaştıkları simülasyonun yalnızca bir kanaat oluşturmak amacıyla örnek teşkil edecek şekilde kullanılmadığını ortaya koymaktadır.
- (317) Bahsi geçen grafiklerdeki ücretlerin okullar tarafından uygulanmadığı senaryoda dahi ücretlerin taraflarca ortaklaşa belirlenmesi, iş gücü piyasasındaki rekabet ortamının bozulmasına yol açmakta ve emeğin bir maliyet unsuru olması sebebiyle de 4054 sayılı Kanun'un fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının birlikte tespit edilmesini yasaklayan 4. maddesini amaç bakımından ihlal etmektedir. Bununla birlikte, rakip teşebbüsler arasında iş birliğini doğuracak şekilde uygulanan/uygulanması planlanan maaşlara yönelik bilgi değişiminin tavsiye niteliğinde olamayacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla teşebbüsçe yapılan savunmalara iştirak etmek mümkün olmamaktadır.

I.5.3.6. Tarafların Benzer Savunmaları

- (318) ST. BENOÎT tarafından özetle;
- Soruşturma Bildirimi'nde grafik olarak sunulan 2018-2022 yılları arası hazırlık okul kayıt ücretlerinin aynı olmadığı, özellikle 2022 yılında beklenen enflasyon oranının üzerine çıkıldığı ve bu durumun da okullar arasındaki kayıt ücretlerinin farklılaşmasına neden olduğu, son yıllarda enflasyondaki öngörülemeyen artışla birlikte maliyet baskısının arttığı ve okulların olağan giderlerin karşılanamadığı ifade edilmiştir.
- (319) ST. JOSEPH tarafından özetle;
- Soruşturma Bildirimi'nde yer verilen soruşturma tarafı okulların 2018-2022 yılları arasındaki hazırlık sınıfı kayıt ücretlerine ilişkin tablo incelendiğinde ilgili okul ücretleri arasında farklılıklar olduğu, özellikle de 2022-2023 dönemine ilişkin olarak ST. JOSEPH'in açıklanan taban puanı diğer okullardan daha yüksek olmasına rağmen diğer okullardan 4.000 TL gibi daha düşük bir ücret belirlediği ifade edilmiştir.
- (320) ST. MICHEL tarafından özetle;

- ST. MICHEL'in eğitim hayatına devam edebilmesi için maliyetlerini çıkarmak zorunda olduğu, bu kapsamda Nisan 2022 tarihinde ST. MICHEL yetkilileri tarafından tüm maliyetlerin hesaplanarak hazırlık sınıfı ücretlerinin belirlendiği; Soruşturma Bildirimi'nde yer alan tablo incelendiğinde diğer okulların da aynı maliyet artışları ile yüz yüze kaldığının ve benzer hesaplamalar ile yaklaşık olarak benzer ücretler talep ettiklerinin düşünüldüğü belirtilmiştir.

(321) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;

- Bulgu-9'da yer verilen e-posta içeriğinde okul ücretlerinin ve/veya bunlara ilişkin şartların tespiti aşamasında soruşturma tarafı diğer okullarla iş birliği halinde hareket edildiğine dair yapılan değerlendirmenin hatalı olduğu, anılan e-posta içeriğinde herhangi bir okul ücretinden veya artış oranından bahsedilmediği, yalnızca enflasyon sürecinde alınan bir önlemden bahsedildiği, soruşturma tarafı okullar arasında ortak olarak bir artış yapma iradesinden kesinlikle söz edilemeyeceği ifade edilmiştir.

(322) Dosya kapsamında soruşturma tarafı okulların okul ücretlerini ve ücretleri oluşturan unsurları birlikte belirledikleri yönündeki kanaatin oluşmasına sebep olan belgelere Bulgu-2, 7, 8 ve 9 olarak yer verilmektedir. İlgili bulgularda da görülebileceği üzere, Bulgu-2'de okul ücretini oluşturan unsurlardan biri olan burs oranlarının "*tüm müdürlerin imzaladıkları ve Tutel'in de onayı alınarak yapılmış olan kayıt protokolü*" ile tutanak altına alındığının belirtilmesi ve Bulgu-8'deki tutanakta "*Bunları yapmaktan kaçınacaklar*" isimli başlık altında yer aldığı üzere "*Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi,*" şeklinde okulların uygulayacakları burslara ilişkin bir liste oluşturulması, soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen koordinasyonu ve bilgi değişimini göstermektedir. Bulgular birlikte değerlendirildiğinde teşebbüslerin uyguladıkları okul fiyatı, burs gibi unsurların aynışmasının enflasyondan yahut okulların maliyet yapılarının benzerliğinden değil teşebbüsler arasında gerçekleşen koordinasyondan ve bilgi değişiminden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Nitekim soruşturma tarafı okulların 2018-2022 yılları arasında uyguladıkları okul ücretlerinin karşılaştırıldığı Grafik 5 incelendiğinde okullar tarafından uygulanan öğrenim ücretleri arasındaki farklılıkların ihmal edilebilir nitelikte olduğu görülmekte ve bulgular bütüncül bir şekilde ele alındığında da; okul kayıt ücretlerinin, bursların ve bunlara ilişkin şartların tespiti aşamasında soruşturma tarafı okulların bireysel iradelerinin yerini tüm okulların koordineli, iş birliği davranışlarının aldığı değerlendirilmektedir.

(323) Diğer yandan birlikte fiyat tespiti, pazar ve müşteri paylaşımı ile arzın kontrolüne ilişkin anlaşmaların amacının rekabetin kısıtlanması olduğunun ilk bakışta görülebilecek kadar açık olduğu ve rekabetin normal işleyişine kâfi derecede zararlı olduğu kabul edilmekte ve bu tür anlaşmaların genel olarak amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı oldukları varsayılmaktadır. AB Muafiyet Kılavuzu'nda⁷⁷ da belirtildiği üzere, söz konusu varsayımın temeli, bu tür anlaşmaların rekabet kuralları ile ulaşılmaya çalışılan hedefleri tehlikeye attığını ve piyasada olumsuz etkileri olduğunu gösteren deneyimlere dayanmaktadır. Bu doğrultuda en önemli rekabet ihlallerinin başında gelen kartellerin rekabeti kısıtlayıcı amaç taşıyan anlaşmaların da başında olduğu ve kartellerin tüketici zararına neden olduğu rekabet hukuku teorisinde ve uygulamasında sabittir. Bu doğrultuda kartel niteliği taşıdığı tespit edilen ve amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı olan dosya konusu anlaşma bakımından ayrıca bir etki analizine yer verilmesine gerek bulunmamaktadır.

(324) Buna paralel olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi rekabeti kısıtlayıcı amacı veya etkisi olan anlaşmaları yasaklamaktadır. Madde metninden de anlaşılacağı üzere anlaşma

⁷⁷ Guidelines on the application of the Article 101(3) of the Treaty para. 21

pazarda etki doğurmamış olsa dahi anlaşmanın amacının rekabeti kısıtlayıcı olması 4. maddenin ihlal edilmesi için yeterlidir. Açıklanan nedenlerle teşebbüsler tarafından yapılan savunmaya iştirak etmek mümkün olmamaktadır.

(325) NDS, ST. JOSEPH, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;

- Soruşturma tarafı okulların öğrencilere sağladığı burs oranlarının ve kategorilerinin farklı olduğu, bu bilgilerin özellikle tüketiciler için kolayca ulaşılabilecek nitelikte olduğu, isnat edilen eylemlere yönelik etki değerlendirmesinin yapılması gerektiği,
- Bulgu-2 ve Bulgu-8 kapsamında soruşturma tarafı okullar arasında burslara ilişkin iletişimin varlığının kabulüyle birlikte bu iletişimin amacının karlılıktan ziyade burslara ilişkin etik değerlerin belirlenmesinin olduğu,
- Burs almaya hak kazanan öğrenciler arasında herhangi bir ayırım yapılmadığı, ilgili burs kategorisindeki şartlar sağlandıktan sonra ayırmacı bir politika güdülmediği, bu nedenle burslara ilişkin bilgi paylaşımı gerçekleştiyse dahi tüketiciler nezdinde olumsuz etki doğuramayacağı,
- Bulgu-8'den yola çıkarak her bir okulun öğrencilerine kararlaştırılanın dışında burs vermemesi konusunda okullar arasında bir mutabakat sağlandığı yönündeki tespitin somut durumla bağdaşmadığı, zira öğrencilere bulguda yer alan burs oranları haricinde de birçok farklı burs imkânının tanındığı,
- Sonuç olarak burslara yönelik bilgi paylaşımının rekabeti engelleme amacı taşımadığı ve engelleme sonucunu doğurmadığı, burs imkânlarının tek başına herhangi bir okulun tercih edilmesine sebep olmadığı

ifade edilmiştir.

(326) Yukarıda “Çıktı Piyasalarında Fiyat Tespiti ve Bilgi Değişimine İlişkin Teorik Çerçeve” başlıklı kısmında da belirtildiği üzere; 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyumunun ya da mutabakatın bulunması yeterli kabul edilmekte, anlaşmanın uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi gerekmemekte yahut bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Bu bağlamda özellikle fiyat, arz miktarı, satış stratejisi, maliyet gibi stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişimler tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir.

(327) Gerek Türk rekabet hukukunda gerek AB rekabet hukukunda, rakipler arasında rekabete hassas bilgi değişimleri taraflar arasında bir anlaşmanın/uyumlu eylemin varlığına işaret etmektedir. Bu noktada, ABAD tarafından 2015 yılında alınan ve Mahkemenin rakipler arası bilgi paylaşımına dair tavrını özetleyen *Muz Karteli* kararına⁷⁸ yer vermek yerinde olacaktır. Mahkeme; teşebbüslerin pazara ilişkin gelecekteki davranışlarının zamanlamasına, boyutuna veya bunlardaki değişikliklere dair aralarındaki belirsizliği ortadan kaldıran bilgi değişimini amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı kabul etmiş ve buna ek olarak bir anlaşmanın rekabeti kısıtlayıcı amacı olması için tüketici fiyatları ile anlaşma arasında bir ilişki kurulmasına gerek olmadığını, Avrupa Birliği’nin İşleyişine Dair Anlaşma’nın 101. maddesinin tüketicilerin veya rakiplerin anlık çıkarlarını koruma amacının yanı sıra genel anlamda pazarın yapısını ve rekabeti korumak gibi bir amacının da olduğunu belirtmiştir.

---

⁷⁸ Case C-286/13P

- (328) İletişim delilleri kullanılarak kartelin ispat edilmesinde AB içtihadı uyarınca oluşturulan ilkeler incelendiğinde, *Sugar* kararı⁷⁹ ile temeli atılan ve *Polypropylene* kararında⁸⁰ ifadesini bulan bir karinenin mevcut olduğu görülmektedir. Teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına ilişkin belirsizliği ortadan kaldırmak amacıyla teşebbüsler arasında bir iletişimin gerçekleştirildiği yönünde delil bulunması halinde, bahse konu anlaşmanın/uyumlu eylemin tarafı olan ve ilgili pazarda faaliyet göstermeye devam eden teşebbüslerin rakipleri ile paylaştıkları bilgileri kendi davranışlarını belirlerken dikkate alacağı varsayılmaktadır. Sözü edilen varsayımdan hareketle bu tür bir bilgiyi alan ve pazarda faaliyetlerini sürdüren bir teşebbüsün, pazara ilişkin kararlarını alırken temin ettiği bilgiden faydalandığı ve bu bilgi değişiminin pazarda etki doğurmamış bile olsa amacı bakımından rekabeti kısıtlayacağı varsayımı kabul edilmiştir.
- (329) Yukarıda değinildiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, başka bir deyişle bağımsız olarak belirlemesini sağlamaktır. Bunun gerekçesi, piyasadaki rekabetin ortaya çıkmasını tetikleyen temel dinamiğin, teşebbüsler arasında birbirlerinin ne şekilde davranacağına ilişkin olarak yaşanan belirsizlik olduğu yönündeki kabuldür. Dolayısıyla teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliği azaltan veya ortadan kaldıran davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir. "Fransızca dilinde eğitim hizmeti sunan özel ortaöğretim kurumları pazarı"nda; teşebbüslerin rakip teşebbüslerden ayrışması/öne çıkması bakımından burslar ve burslara ilişkin şartlar önemli birer unsurdur ve rekabet hukuku bağlamında rekabete duyarlı stratejik bilgi niteliğindedir. Dolayısıyla bursların ve burslara ilişkin şartların okulların ortak iradesiyle belirlenmesi, rekabet hukuku bağlamında rekabeti sınırlayıcı anlaşma olarak nitelendirilmektedir.
- (330) Teşebbüslerin rakiplerinin piyasadaki davranışlarını takip ederek elde ettiği bilgilere göre stratejisini belirlemesi ticari hayatın olağan akışı gereğidir. Ancak rakip teşebbüslerin rekabete duyarlı bilgileri kendi aralarında paylaşması pazardaki belirsizliği azaltmakta ve rakipler arası koordinasyon riskini doğurmaktadır. Dolayısıyla soruşturma tarafları arasındaki bilgi değişiminin, tüketici faydası ve etik değerlerin belirlenmesi nedenleriyle gerçekleştiği yönünde yapılan savunmalara katılmak mümkün değildir.
- (331) Belirtilmesi gereken bir diğer husus ise taraflar arasında bilgi değişiminin gerçekleştiğine dair kanaatin, belirli belgeler özelinde değil tüm belgelerin bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesi neticesinde ortaya çıktığıdır. Bulgu-2, Bulgu-7 ve Bulgu-8 bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde teşebbüslerin uygulayacakları burs oranlarının Bulgu-2'de ifade edildiği üzere "*tüm müdürlerin imzaladıkları ve Tutel'in de onayı alınarak yapılmış olan kayıt protokolü*" ile tutanak altına alındığı ve Bulgu-8'deki tutanakta "*Bunları yapmaktan kaçınacaklar*" isimli başlık altında yer aldığı üzere "*Kayıtlar sırasında, aşağıda belirtilen durumlar haricinde burs verilmesi,*" şeklinde okulların uygulayacakları burslara ilişkin bir liste oluşturulduğu görülmekte, nihayetinde bursların soruşturma tarafı okullar arasında gerçekleşen koordinasyon ve bilgi değişimi neticesinde belirlendiği tespit edilmektedir.
- (332) Diğer yandan Bulgu-8'de okullar tarafından ortak şekilde kararlaştırılan burs oranları haricinde birçok farklı burs imkânının tanındığı hususu da teşebbüslerce belirtilmiştir. Okullar arasında rekabete duyarlı stratejik bilgi niteliği haiz olan burs oranlarının birlikte tespit edilmesinden ve bu oranların okullar arasında paylaşılmasından hareketle pazarda faaliyetlerini sürdüren bir okulun pazara ilişkin kararlarını alırken temin ettiği bilgiden

⁷⁹ C-40/73 - *Suiker Unie and Others v Commission*

⁸⁰ T-8/89 *DSM NV v the Commission (Polypropylene)* [1991] ECR II-1833.

faýdalandyđy ve bu bilgi değişiminin pazarda etki doğurmamış bile olsa amacı bakımından rekabeti kısıtladığy değerlendirilmektedir. Nitekim “*Fiyat Tespiti ve Bilgi Değişimine İlişkin Genel Deęerlendirme*” başlığı altında da yer verildiği üzere; soruşturma taraflarınca gönderilen cevabi yazılar göz önünde bulundurularak hazırlanan tablolarda okulların Bulgu-8’de uygulamayı taahhüt ettikleri burs oranlarını çok az farkla ve hatta bazı teşebbüslerin birebir olarak uyguladıkları, bu itibarla taahhüt edilen burslara okullar tarafından riayet edildiği görülmektedir. Bu kapsamda teşebbüslerin konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

(333) ST. JOSEPH ve ST. MICHEL tarafından özetle;

- Bulgu-7’ye ilişkin değerlendirmede; “...okullar tarafından velilerden kayıt için alınan %10’luk peşinatın geri ödenmeyeceği üzerine anlaştıkları görülmektedir.” ifadesinde alınan peşinatın %10’luk kısmının geri ödenmesine dair okullar arasında herhangi bir anlaşma yapılmasının mümkün olmadığı, zira söz konusu durumun yasal bir zorunluluk olduğu,
- Bulgu-2’de ve Bulgu-8’de yer alan “komisyon” ifadesinin her bir okul bünyesinde, yalnızca ilgili okulun çalışanları tarafından yasal düzenlemeler uyarınca oluşturulan burs komisyonu için kullanıldığı ve başka herhangi bir okul ile ilişkisinin bulunmadığı

ifade edilmiştir.

(334) Teşebbüsler tarafından kayıt esnasında okullar tarafından alınan peşinatın %10’luk kısmının geri ödenmemesinin yasal bir zorunluluk olduğu ifade edilse de bu husus, kayıt için gelen veliler nezdinde okullardan birini diğerine göre tercih edilebilir kılmamak, “*rekabet etmeme ilkeleri doğrultusunda*” hareket etmek amacıyla okulların üzerinde anlaştıkları bir husus olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim, Bulgu-7’den de okulların; ortak şekilde listeledikleri burslar dışında velilere bir burs teklifi sunmamak, daha yüksek burs teklifinde bulunarak velileri kayıt için ikna etmeye çalışmamak yahut kayıt esnasında ödenen peşinatın %10’luk kısmını geri ödemeyi teklif etmemek suretiyle velilerin ayartılmasının önüne geçmeye çalıştığı görülmektedir. Dolayısıyla, teşebbüslerin konuya ilişkin savunmalarının yerinde olmadığı değerlendirilmektedir.

(335) Diğer yandan Yönetmelik’nin “*Ücretsiz veya Burslu Okuyacak Öğrenci ve Kursiyerler*” bölümü altında yer alan “*Değerlendirme Kurulu*” alt başlığında burs verilecek öğrencilerin belirlenmesi adına her yıl okul bünyesinde kurulması gereken komisyona ilişkin düzenlemeye yer verilmektedir. Bu nedenle teşebbüslerce “komisyon”un her bir okul bünyesinde kurulan ve yalnızca ilgili okulun çalışanlarından oluşan burs komisyonunu ifade ettiği yönündeki savunmaların uygunluğu göz önünde bulundurulmakla birlikte bu husus, okulların bursları ve burslara ilişkin şartları birlikte belirledikleri yönündeki tespiti değiştirmemektedir. Zira Bulgu-7 ve Bulgu-8 göz önüne alındığında okulların burslara ilişkin bir liste oluşturarak aralarında gerçekleşen koordinasyon ve bilgi değişimi neticesinde, diğer bir ifadeyle komisyondan bağımsız bir şekilde, bursları belirlediği açıktır.

(336) NDS, ST. JOSEPH, ST. MICHEL ve STE. PULCHÉRIE tarafından, öğretmen ücretlerinin tespitine ilişkin yapılan savunmalara aşağıda yer verilmiştir:

(337) NDS tarafından özetle;

- Bulgu-3’te yer alan “*maaş hesaplama simülasyonunun*” hesaplama yöntemine ilişkin muhasebesel bir kanaat oluşturma amacıyla kullanıldığı ve tabloda yer alan sayıların tamamen farazi olduğu, ilgili formül sonucunda her okul için farklı bir sonuca ulaşılabacağı, simülasyonunun taraflar arasında paylaşılmasının öğretmen maaşlarının bu tabloya göre belirlendiği anlamına gelmediği, kabul anlamına gelmemekle birlikte ilgili tablonun enflasyon artışının ve asgari ücrette yaşanan zammın öğretmen maaşlarına ne şekilde

yansıtılacağına ilişkin örneklendirme olduğu, ilgili simülasyonun taraflar için bağlayıcı olmadığı, eğitim hizmeti pazarındaki nihai tüketiciler öğrenciler olduğu için ekonomik değişimlerin maaşlara nasıl yansıtılacağına yönelik olarak yapılan uygulamaların öğrencileri etkilemediği, maliyet yapıları benzer nitelikte olan taraf okulların maaş ve fiyat konularında benzerlik göstermelerinin rekabeti ortadan kaldırma amacıyla hareket edildiğini göstermediği ifade edilmektedir.

(338) ST. JOSEPH tarafından özetle;

- Soruşturma tarafı okulların öğretmen ücretlerine ilişkin iletişimlerini içeren Bulgu-3, 4 ve 5'te Cumhurbaşkanlığına açıklanan %36,7 şeklindeki özel okul ücretleri artış oranının öğretmen ücretlerini karşılamada zorluğa yol açtığı, okulda görevli Fransız öğretmenler ile Türk öğretmenler arasındaki maaş farkının kurdaki yükseliş nedeniyle arttığı, öğretmenler arasındaki iş barışının korunması nedeniyle soruşturma tarafı okulların bir kıyas çalışması ile birbirlerinin en iyi uygulamalarını öğrenmeyi ve öğretmen ücretlerinde hangi alanlarda iyileştirme yapılabileceğine dair bilgi edinmeyi amaçladığı, söz konusu toplantının okulların bozulan mali yapısını korumak için okul muhasebecileri tarafından yapıldığı, ilgili bulguların okulların birbirlerinden farklı ücret politikalarının bulunduğunu ve iletişimlerin amacının çalışan ücretlerinin azaltılması olmadığını gösterdiği, "*Sonuç olarak; her okulun kendi müdürleri ile görüşerek karar vermesi gerektiği*", "*Toplantıda konuşulduğu üzere her okul kendi Müdüründen onay alarak işlem yapacaktır. Tablodan da anlaşıldığı üzere her okul farklı uygulamada bulunacaktır*" şeklindeki ifadelerden anlaşılacağı üzere nihai tahlilde her okulun öğretmen maaşları hakkında birbirinden bağımsız karar verdiği,
- Bulgu-9'da Fransız öğretmen ücretlerinin yarattığı mali yükün değerlendirildiği ve çözüm olarak iki seçeneğin belirtildiği, bunlardan ilkinin Dışişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili kurumlar aracılığıyla Fransa ile iletişime geçilmek suretiyle "*Fransız yerel sözleşmelerinin maaş skalasının modülasyonu*" olduğu, kamu otoriteleri nezdinde yapılacak girişimlere yönelik görüşmeler yapılmasının rekabet ihlali teşkil etmediği, diğer seçenek olarak ise "*yabancı profesörlerin yani öğretmenlerin sayısının azaltılmasının*" belirtildiği ancak "*bu seçeneğin, öğrencilerimizin ailelerinin okullarımızda yabancı öğretmenlerin varlığı konusundan beklentileri olduğu içi son derece dikkatle değerlendirilmesi gerektiği*" şerhinin açıkça düştüğü, dolayısıyla ilgili bulgunun eğitim kalitesini korumaya yönelik bir amaç içerdiği

ifade edilmektedir.

(339) ST. MICHEL tarafından özetle;

- Bulgu-3 altında yer verilen yazışmalar kapsamında farazi bir örnek üzerinden yıl içerisinde enflasyon nedeniyle yapılacak zamların hangi ücret kalemi altında gösterilmesi gerektiğine ilişkin bir simülasyon çalışmasının yapıldığı, söz konusu çalışmanın okulların muhasebe personeli açısından yıl içerisinde yapılması olası maaş artışlarının hangi kalemler altında gösterilmesi gerektiğine yönelik açıklık getirmek amacıyla yapıldığı, ücretlere ilişkin simülasyonda en yüksek hesaplanan ücret ile en düşük hesaplanan ücret arasında %11,47 oranında fark olduğu,
- Bulgu-7 olarak yer verilen yazışma örneklerinde "*... En az %35-36 maaş artışı öngörmeliyiz...*" ifadesinin enflasyona karşı öğretmenlerin mağdur edilmemesi adına kullanıldığı ve asgari artış oranına ilişkin olduğu, söz konusu ifadenin bir maaş sabitleme anlaşmasına delil teşkil ettiğinin kabulü soruşturma tarafları arasında personel maaşlarının yükseltilmesi üzerine rekabete aykırı bir anlaşma yapıldığının kabulü anlamına geleceğinden böyle bir ihlal türünün kabul edilmesinin rekabet hukukunun amacına ve kurallarına aykırı olacağı,

- Bulgu-7 olarak yer verilen yazışmada geçen ifadelerin ekonomik kriz üzerine düşüncelerden ibaret olduğu; ST. MICHEL yetkililerinin bu e-postayı onayladıklarına veya bu konuda uzlaştıklarına yahut bu konuda taraflar arasında karar alındığına dair herhangi bir delilin bulunmadığı, soruşturmaya taraf olan özel okul yetkilileri arasında iletişimi gösteren Bulgu-4'te ve Bulgu-6'da bahsi geçen toplantıların amacının mevzuatta yapılan değişikliklerin tartışılması ve taraflarca doğru şekilde anlaşılması ile pedagojik konuların konuşulması olduğu, soruşturma tarafları arasında toplantı düzenlenmesinin tek başına rekabet ihlali iddialarına delil teşkil edemeyeceği

ifade edilmektedir.

(340) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;

- Bulgu-3'te yer alan 12.09.2022 tarihli "*tutanak*" konulu e-posta ile Bulgu-4'te yer alan e-posta silsilesinde pazardaki alım koşullarını birlikte belirlemek gibi bir amaçla hareket edilmediği zira e-postalarda personel ücretlerinin belirlenmesine ilişkin olarak her okulun ayrı ayrı uygulamada bulunacağını ifade edildiği,
- Bulgu-7'deki e-postada enflasyon karşısında TÜFE'ye ilişkin bir orandan bahsedildiği, enflasyon sebebiyle işverenler tarafından personel maaşlarında artış yapılmasına ilişkin karar alınmasının bir zorunluluk olduğu, bulgudaki ifadenin ekonomik bir zorunluluktan kaynaklandığı, bu sebeple STE. PULCHÉRIE'nin öğretmen maaşlarına zam yapılması konusunda diğer soruşturma tarafı okullar ile ortak bir karar alma iradesi içinde bulunduğu bahsedilemeyeceği,
- Enflasyon nedeniyle Türk öğretmenler ile Fransız öğretmenlerin maaşları arasında ciddi bir fark olduğu, Fransız öğretmenlerin maaşlarının belirlenmesinde Fransız Hükümetinin esas aldığı kriterlerin rol oynadığı, bu durumun maaşlar arasında adaletsizliğe yol açması nedeniyle soruşturma tarafı okulların çözüm arayışına girdiği ve Bulgu-10'da bahsi geçen toplantının öğretmen maaşlarının ortak şekilde tespit edilmesi amacıyla değil bahsi geçen soruna çözüm bulmak amacıyla yapıldığı

ifade edilmiştir.

(341) Teşebbüsler tarafından yapılan savunmalarda her ne kadar Türk öğretmenlerin maaşlarını hesaplamak için hazırlanan simülasyonun enflasyon ve kur farkı nedeniyle Türk öğretmen maaşları ile Fransız öğretmen maaşları arasında oluşması öngörülen farkların minimuma indirilmesi amacıyla hazırlandığı ve örnek niteliği taşıdığı, ilgili simülasyonun taraflar arasında bağlayıcı olmadığı, Türk öğretmen maaşları konusunda her okulun bağımsız karar vereceği iddia edilse de Grafik 1-4'den anlaşılacağı üzere simülasyon olarak adlandırılan tablodaki ücretler soruşturma tarafı okullar tarafından referans olarak alınmıştır. Bahsi geçen grafiklerdeki ücretlerin okullar tarafından uygulanmadığı senaryoda dahi ücretlerin taraflarca ortaklaşa belirlenmesi davranışı, iş gücü piyasasındaki rekabet ortamının bozulmasına yol açmakta ve emeğin bir maliyet unsuru olması sebebiyle de 4054 sayılı Kanun'un fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının birlikte tespit edilmesini yasaklayan 4. maddesini amaç bakımından ihlal etmektedir. Bununla birlikte, rakip teşebbüsler arasında iş birliğini doğuracak şekilde uygulanan/uygulanması planlanan maaşlara yönelik bilgi değişiminin tavsiye niteliğinde olamayacağı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla teşebbüslerce yapılan savunmalara iştirak etmek mümkün olmamaktadır.

(342) NDS tarafından özetle;

- Okullarda görevlendirilen Fransız öğretmenlerin bütün özlük haklarının ve sosyal güvencelerinin Fransa Hükümeti tarafından belirlendiği, konuyla ilgili soruşturma tarafı okullar arasında herhangi bir anlaşmanın yahut bilgi paylaşımının mümkün olmadığı,

bilgi paylaşımı olduğu sonucuna varılsa dahi bu durumun rekabeti ortadan kaldırmadığı ve taraf okulların öncelikle gerçek iradelerinin sonrasında bu irade doğrultusunda hareket edip etmediklerinin araştırılması gerektiği, eğitim hizmetlerinde tüketici konumunda öğrencilerin yer aldığı, soruşturma kapsamında isnat edilen eylemlerin hiçbirinin öğrenciler nezdinde olumsuz bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir.

(343) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;

- Bulgu-9 kapsamında belirtilen e-posta içeriğinin Fransız uyruklu ve yabancı öğretmenlerin maaşlarına ilişkin bir konuşma olduğu, Fransız uyruklu ve yabancı öğretmenlerin maaşlarının federasyon temsilcileri tarafından belirlenmesine yönelik bir zorunluluk getirildiği, bu sebeple STE. PULCHÉRIE'nin bağlı bulunduğu federasyon temsilcisi tarafından Fransız ve yabancı öğretmenlerin maaşlarının belirlendiği dolayısıyla bu denli bir karar mekanizmasının varlığı karşısında rekabet hukukunun ihlal edildiğinden bahsetmenin mümkün olamayacağı ifade edilmektedir.

(344) Soruşturma konusu ihlallerden biri olan öğretmen ücretlerinin tespiti Türk öğretmenlerin maaşlarına ilişkin olup dosya kapsamında Fransız öğretmenlerin maaşlarının taraflarca ortaklaşa belirlenmesine ilişkin herhangi bir değerlendirme yapılmamaktadır. Bu doğrultuda, yukarıda yer verilen savunmalara yönelik olarak bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

(345) ST. MICHEL tarafından özetle;

- Soruşturma tarafları arasında personel ücretlerinin sabitlenmesine ve baskılanmasına yönelik bir anlaşma olması durumunda söz konusu personelin daha yüksek maaş imkânı tanıyan diğer özel okullara, özel etüt merkezlerine, kadrolu veya sözleşmeli olarak devlet okullarına veya dil okullarına geçişinin söz konusu olması gerektiği; hâlihazırda ST. MICHEL personeli için böyle bir durumun söz konusu olmadığı,
- Pazarın alım tarafında bir rekabet hukuku ihlalden söz edebilmek için anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin ilgili pazardaki alımların büyük kısmını gerçekleştirmesi gerektiği aksi takdirde uygulanması mümkün olmayan ve etkisi bulunmayan bir anlaşmanın ortaya çıkacağı, alım tarafında bir anlaşma yapılması halinde taraflarca alım gücünün yaratılmayacağı ve söz konusu anlaşmanın herhangi bir etkisinin görülmesinin mümkün olmadığı, zira soruşturmaya taraf teşebbüslerin ilgili ürün pazarının yaklaşık %1'ini oluşturduğu

ifade edilmektedir.

(346) STE. PULCHÉRIE tarafından özetle;

- STE. PULCHÉRIE ile diğer soruşturma tarafı okullar arasında fiziksel şartlar ile öğrenci sayıları bakımından farklılıkların bulunduğu ayrıca her okulun çalıştığı öğretmen sayısı ile öğretmenlerin haftalık ders sayılarının ve saatlerinin değişkenlik gösterdiği, dolayısıyla soruşturma tarafı okullar arasında öğretmen maaşlarının aynı hesaplama tabii tutularak yeknesaklaştırılmasının ve bu yolla öğretmenlerin okullar arasında geçişlerinin engellenmesi gibi bir amacın mümkün olamayacağı ifade edilmektedir.

(347) Amaç bakımından ihlal niteliği taşıyan davranışların 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal sayılabilmesi için teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen uygulamaların dış dünyada bir etki doğurmasına ilişkin bir zorunluluk bulunmamaktadır. Dolayısıyla çalışanların mobilitesinin azalmasına veya artmasına yönelik bir değişim, personel ücretlerinin belirlenmesine ilişkin ihlalin tespiti boyutunda bir önem arz etmemektedir. Bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlalin yatay seviyede gerçekleştirilmesi için ilgili pazarın aynı seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüsler arasında bir anlaşmanın veya uyumlu eylemin

varlığı yeterli olmaktadır. Bu kapsamda anlaşmaların teşebbüsler tarafından uygulamaya geçirilmesinin veya anlaşma tarafı olan teşebbüslerin sayısının ve ölçüklerinin ihlalin varlığı açısından belirleyici bir etkisi olmamaktadır. Sonuç olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında sorumluluğun doğması için rakip teşebbüsler tarafından çalışan maaşlarının birlikte tespit edilmesi yeterli olup anlaşma tarafı olan teşebbüslerin pazar payları veya sayıları dikkate alınmamaktadır. Açıklanan nedenlerle yapılan savunma kabul edilmemiştir.

I.5.4. Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (348) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında *"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir"* hükmüne yer verilmiştir.
- (349) Ceza Yönetmeliği'nin 1. maddesinde ise Yönetmelik'in amacı; *"4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek"* şeklinde belirlenmiştir.
- (350) Yukarıda yer verilen tespitler ve değerlendirilmeler sonucunda; soruşturma tarafları ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÈRIE'nin okul kayıt ücretlerini ve ücreti oluşturan unsurları birlikte belirlemek suretiyle çıktı pazarında ve Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte tespit etmek suretiyle girdi pazarında olmak üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi bakımından iki ayrı ihlal gerçekleştirdiği değerlendirilmektedir.
- (351) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, para cezası belirlenirken temel para cezasının hesaplanmasının ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurların göz önünde bulundurulacağı belirtilmektedir. Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinde ise temel para cezası düzenlenmektedir. Buna göre temel para cezası hesaplanırken ihlalde bulunan teşebbüslerin yıllık gayri safi gelirlerinin karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır.
- (352) Bunun yanı sıra Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesine göre temel para cezasının belirlenmesinde ikinci adım ise ihlalin süresidir. Nitekim ilgili maddede cezanın, bir yıldan uzun beş yıldan kısa süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılacağı belirtilmiştir. Ayrıca anılan hükme ek olarak, Ceza Yönetmeliği'nin 6. ve 7. maddelerinde ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar sayılmaktadır.
- (353) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise *"...Temel para cezası, Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddelerinde yasaklanmış, piyasa, nitelik ve kronolojik süreç olarak birden fazla bağımsız davranışın saptanması halinde, her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanır."* hükmü yer almaktadır.

I.5.4.1. Fiyat Tespiti İhlaline Yönelik Değerlendirme

- (354) Dosya kapsamında yapılan tespitler ile Bulgu-2, 7, 8 ve 9 birlikte değerlendirildiğinde; ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÈRIE'nin okul kayıt ücretlerini doğrudan ve dolaylı olarak birlikte tespit ettiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu kapsamda soruşturma tarafı okulların okul kayıt ücretlerini birlikte tespit etmesi, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca "kartel" kategorisinde olması nedeniyle, temel para cezası oranı **%(.....)** olarak belirlenmiştir.

(355) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ilk fıkraya göre belirlenen para cezası miktarının bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılacağı düzenlenmiştir. Mevcut dosya bakımından fiyat tespiti suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğini gösteren belgeler 30.06.2022-07.07.2022 tarihleri arasını kapsadığından ihlal süresinin bir yıldan kısa olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca herhangi bir artırım yapılmamış olup, temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan fiyat tespiti kapsamında herhangi bir hafifletici veya ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı değerlendirilmiştir.

1.5.4.2. Öğretmenlerin Maaşlarının Birlikte Belirlenmesi İhlaline Yönelik Değerlendirme

(356) Dosya kapsamında yapılan tespitler ile Bulgu-3, 4, 6, 7, 9 ve 10 birlikte değerlendirildiğinde; ST. JOSEPH, ST. BENOÎT, NDS, ST. MICHEL ve STE. PULCHÈRIE'nin Türk öğretmenlerin maaşlarını doğrudan ve dolaylı olarak birlikte tespit ettiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu kapsamda soruşturma tarafı okulların Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte tespit etmesi, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca "diğer ihlaller" kategorisinde olduğundan, temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir.

(357) Mevcut dosya bakımından Türk öğretmenlerin maaşlarının birlikte belirlenmesi suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiğini gösteren belgeler 06.04.2022-27.09.2022 tarihleri arasını kapsadığından ihlal süresinin bir yıldan kısa olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca herhangi bir artırım yapılmamış olup, temel para cezası oranı %(.....) olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan maaş tespiti kapsamında herhangi bir hafifletici veya ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı değerlendirilmiştir.

J. SONUÇ

(358) 10.11.2022 tarihli ve 22-51/766-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

I) Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi, Özel Saint Benoît Fransız Lisesi, Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesi, Özel Saint-Michel Fransız Lisesi ve Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesinin;

- 1- Okul kayıt ücretlerini ve ücreti oluşturan unsurları birlikte tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,
- 2- Anılan teşebbüslerin okul kayıt ücretlerinin ve ücreti oluşturan unsurların birlikte tespitine yönelik eylemlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanamayacağına,
- 3- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint-Joseph Fransız Lisesine 3.339.516,51-TL,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint Benoît Fransız Lisesine 3.279.720,74-TL,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesine 2.532.943,46-TL,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint-Michel Fransız Lisesine 1.745.532,89-TL
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesine 1.897.231,86-TL

idari para cezası verilmesine,

II) Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi, Özel Saint Benoît Fransız Lisesi, Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesi, Özel Saint-Michel Fransız Lisesi ve Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesinin;

- 1- Türk öğretmenlerin maaşlarını birlikte tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine,
- 2- Anılan teşebbüslerin Türk öğretmenlerin maaşlarının birlikte tespitine yönelik eylemlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanamayacağına,
- 3- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci fıkrası uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint-Joseph Fransız Lisesine 2.226.344,34-TL
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint Benoît Fransız Lisesine 2.186.480,49-TL,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Notre-Dame de Sion Fransız Lisesine 1.688.628,97-TL,
  - %(...) oranında olmak üzere Özel Saint-Michel Fransız Lisesine 1.163.688,59-TL

24-20/466-196

- %(...) oranında olmak üzere Özel Sainte Pulchérie Fransız Lisesine 1.264.821,24-TL

idari para cezası verilmesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.